

Algemeen ambtsbericht Eritrea/maart 2006

Directie Personenverkeer, Migratie en Vreemdelingenzaken
Afdeling Asiel- en Migratiezaken
Den Haag
070-3484517

29 maart 2006

	Inhoudsopgave	<i>Pagina</i>
1	Inleiding	4
2	Landeninformatie	5
2.1	Basisgegevens	5
2.1.1	Land en volk	5
2.1.2	Geschiedenis	5
2.2	Politieke ontwikkelingen	9
2.3	Veiligheidssituatie	12
2.4	Staatsinrichting	15
2.5	Wetgeving	16
2.5.1	Nationaliteitswetgeving	16
2.6	Economische situatie	18
3	Mensenrechten	23
3.1	Inleiding	23
3.2	Waarborgen en Toezicht	23
3.3	Naleving en Schendingen	25
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	26
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	28
3.3.3	Vrijheid van godsdienst	32
3.3.4	Bewegingsvrijheid	40
3.3.5	Rechtsgang	41
3.3.6	Arrestaties en detenties	43
3.3.7	Mishandeling en foltering	46
3.3.8	Verdwijningen	47
3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	48
3.3.10	Doodstraf	48
3.4	Posities van specifieke groepen	48
3.4.1	Ethiopiërs	48
3.4.2	Vrouwen	51
3.4.3	Etnische groepen en minderheden	55
3.4.4	Dienstplichtigen	56
3.4.5	Homoseksuelen	62
4	Migratie	62
4.1	Inleiding	62
4.2	Opvang binnenlands ontheemden en terugkerende vluchtelingen	62
4.3	Minderjarigen	70
4.4	Activiteiten van internationale organisaties	75
4.5	Beleid andere landen	77
5	Samenvatting	80

	Bijlage(n)	83
I	Literatuurlijst	83
II	Landkaart	87
III	Eritrese Nationaliteitsverordening (<i>Eritrean Nationality Proclamation</i>)[21/1992]	88
IV	Beschrijving van de relevante artikelen inzake dienstweigering en desertie in de <i>National Service Proclamation 82/1995</i> en de <i>Eritrean Transitional Penal Code</i> (ETPC)	89
V	Documenten	90
VI	Politieke organisaties	92

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de huidige situatie in Eritrea beschreven voorzover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Eritrea en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Eritrese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Eritrea (laatstelijk maart 2005). Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van april 2005 tot en met maart 2006.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van onder andere de Nederlandse vertegenwoordiging in Eritrea aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag.

In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. In veel gevallen wordt de tekst ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek, veiligheids- en sociaal-economisch gebied. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een beknopt overzicht van de recente geschiedenis van Eritrea. Ook is een korte passage over de geografie en de bevolking van Eritrea opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Eritrea geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Eritrea partij is, komen de mogelijkheden van toezicht op naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Tenslotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen, belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden, het beleid van een aantal andere Europese landen inzake asielzoekers uit Eritrea en activiteiten van internationale organisaties, waaronder de positie van UNHCR, aan de orde.

Een algehele samenvatting volgt in hoofdstuk vijf.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk¹

De Staat Eritrea is gelegen in de Hoorn van Afrika, tussen Sudan in het westen en noorden, Ethiopië en Djibouti in het zuiden en de Rode Zee in het oosten. Het aantal inwoners wordt geschat op ongeveer 4,6 miljoen.² Geografisch kan het land worden onderverdeeld in de droge kustvlakte aan de Rode Zee en de koelere en vochtigere Centrale Hooglanden. Administratief is het land ingedeeld in zes provincies (zobas): Debub, Maekel, Northern Red Sea, Southern Red Sea, Anseba en Gash-Barka. Een landkaart is opgenomen in bijlage II.

De belangrijkste religies zijn: islam, orthodox christendom, rooms-katholicisme en protestantisme. Volgens de meeste bronnen is de verhouding moslims-christenen ongeveer gelijk. Er zijn echter ook berichten dat het aantal moslims in Eritrea groter zou zijn dan het aantal christenen. Het land kent negen verschillende etnische- of taalgroepen: Tigrinya (50%), Tigré en Kunama (40%), Afar (4%), Saho (3%) en enkele andere groeperingen.³ (Zie ook 3.4.3.) De officiële talen van Eritrea zijn Tigrinya, Arabisch en Engels.⁴

2.1.2 Geschiedenis

In de periode 1869-1889 vestigde Italië zijn gezag over het gehele grondgebied van het huidige Eritrea. In 1941 werd het Italiaanse koloniale bestuur vervangen door Brits militair gezag, hetgeen feitelijk tot 1952 duurde. In de periode van koloniaal bestuur maakte het land in sociaal, economisch en politiek opzicht een snellere ontwikkeling door dan het aangrenzende, semi-feodale Ethiopische keizerrijk.

In 1950 nam de VN-Veiligheidsraad een resolutie aan, op basis waarvan autonoom Eritrea een federatie ging vormen met Ethiopië onder Ethiopisch bestuur. Een nieuwe grondwet werd van kracht in 1952. Binnen de federatie was de Eritrese regering bevoegd in de meeste binnenlandse aangelegenheden. Monetaire, fiscale, militaire en buitenlandse aangelegenheden waren daarentegen de competentie van de regering in Addis Abeba. De Ethiopische keizer Haile Selassie beperkte de

¹ Tenzij anders vermeld, is deze informatie ontleend aan het CIA [World Factbook](#), laatst herzien op 1 november 2005.

² Dit inwoneraantal is gebaseerd op het [EIU Country Report](#), november 2005, p. 4. Volgens een publicatie van de Eritrese overheid over de Massawa Free Trade Zone wordt het aantal inwoners geschat op 3.6 miljoen.

³ De andere groeperingen betreffen onder meer de Bilen, Beja, Nara en Rashayda.

⁴ Zie ook www.ethnologue.com.

Eritrese autonomie steeds verder. In 1962 werd Eritrea als provincie ingelijfd bij Ethiopië. Dit vormde de aanleiding voor een gewapende strijd van de Eritreeërs tegen het bewind in Addis Abeba, die vanaf begin jaren zeventig de vorm van een burgeroorlog aannam.

In 1991 wist een coalitie van Ethiopische en Eritrese verzetsbewegingen na een jarenlange strijd de toenmalige Ethiopische dictator Mengistu ten val te brengen. Het *Eritrean Peoples Liberation Front (EPLF)*, dat deel uitmaakte van deze coalitie, besloot evenwel geen deel uit te maken van de nieuwe overgangsregering van Ethiopië. Eritrea werd de facto een onafhankelijke staat, overigens met instemming van het nieuwe regime in Addis Abeba. In april 1993 stemde een overgrote meerderheid van de Eritreeërs in een referendum vóór onafhankelijkheid. Hierna werd de nieuwe staat door de internationale gemeenschap ook de jure erkend.

Het EPLF vormde de overgangsregering van de nieuwe staat. De secretaris-generaal van de EPLF, Isaias Afwerki, werd in juni 1993 benoemd tot president. Het EPLF werd in februari 1994 omgedoopt in *People's Front for Democracy and Justice (PFDJ)*.

In mei 1997 nam het overgangsparlement een nieuwe grondwet aan. De ontwikkeling richting democratie, inclusief de inwerkingtreding van de grondwet, werd wegens het uitbreken van de oorlog met Ethiopië in mei 1998 op de lange baan geschoven. Wat aanvankelijk slechts een grensincident leek, escaleerde tot een bloedige oorlog tussen beide landen, die ruim twee jaar zou duren. De oorlog bereikte een climax in mei 2000 met een grootschalig militair Ethiopisch offensief. Uiteindelijk werd na bemiddeling van onder andere de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) op 18 juni 2000 een staakt-het-vuren overeengekomen, dat een einde maakte aan de vijandelijkheden. Deze staakt-het-vuren overeenkomst stipuleerde onder meer terugtrekking van het Ethiopische leger tot achter de grenzen van mei 1998 en de creatie van een bufferzone van 25 kilometer langs de grens op Eritrees grondgebied. In deze bufferzone werd een internationale vredesmacht, de *UN Mission in Ethiopia and Eritrea (UNMEE)*, gestationeerd die naleving van de overeenkomst moest bewaken.

Op 12 december 2000 sloten Ethiopië en Eritrea te Algiers een vredesakkoord, dat het formele einde van de oorlog markeerde. Het vredesakkoord bestond uit drie componenten:

- een onderzoek door een onafhankelijk lichaam, benoemd door de OAE, naar de oorzaken van de oorlog;
- de instelling van een neutrale grenscommissie (*Eritrea-Ethiopia Boundary Commission (EEBC)*) die de betwiste grens moest definiëren. Beide landen benoemden elk twee leden in de commissie. De arbitrage door de commissie is bindend;

- de instelling van een claimscommissie (*Claims Commission*), die compensatieclaims moet onderzoeken. De arbitrage door de commissie is bindend.

Grenscommissie

De in het staakt-het-vuren overeengekomen tijdelijke bufferzone, de *Temporary Security Zone (TSZ)*, werd formeel ingesteld in april 2001. Op dat moment kon UNMEE verklaren dat beide partijen hun troepen volledig uit de TSZ hadden teruggetrokken. In de grensgebieden hebben sindsdien geen gewapende confrontaties meer plaatsgevonden. Wel heeft zich in de TSZ een beperkt aantal incidenten voorgedaan, die UNMEE evenwel in goede banen heeft kunnen leiden.⁵ Op 14 augustus 2002 werd het mandaat van UNMEE door de VN uitgebreid met het opruimen van mijnen ten behoeve van demarcatie en het verlenen van administratieve en logistieke steun aan de veldkantoren van de Grenscommissie.

De Grenscommissie (EEBC) deed op 13 april 2002 uitspraak in het grensgeschil. De beslissing van de Grenscommissie werd in eerste instantie door beide landen, Eritrea en Ethiopië, formeel geaccepteerd en was naar de mening van internationale waarnemers evenwichtig: beide partijen wonnen en verloren terrein. Sinds september 2003 weigert Ethiopië echter de toewijzing van met name de plaats Badme (waar de oorlog tussen Eritrea en Ethiopië in 1998 begon) aan Eritrea te accepteren en probeert sindsdien een aanpassing van de grensuitspraak te bewerkstelligen. Eritrea voelt echter niets voor een dialoog waarbij de uitspraak van de Grenscommissie ter discussie staat. In de ogen van Eritrea is de beslissing van de Grenscommissie helder en dient Ethiopië deze zonder voorbehoud, conform het door beide partijen getekende vredesakkoord, te accepteren.

Door de weigering van Ethiopië om de uitspraak van de Grenscommissie in zijn geheel te accepteren werd de feitelijke demarcatie verschillende keren uitgesteld. In oktober 2003 stelde de Grenscommissie voor de derde keer de demarcatie uit, dit keer voor onbepaalde tijd.⁶ Ethiopië heeft medegedeeld dat de demarcatie van het niet omstreden deel van de grens (ongeveer 85%) direct kan beginnen, maar tot nu toe hebben zowel Eritrea als de internationale gemeenschap (VN-Veiligheidsraad) een gedeeltelijke demarcatie steeds afgewezen.

Feitelijke demarcatie van de grens zal consequenties hebben: naar schatting tienduizenden Eritreeërs en Ethiopiërs zullen zich na demarcatie aan de andere

⁵ Het ging hierbij met name om aanvallen op en ontvoering van lokale bevolking aan de zuidelijke grens van de TSZ. Deze conflicten waren veelal gerelateerd aan lokale conflicten over graasland en vee.

⁶ EIU Country Report Eritrea, september 2003 en persbericht BBC d.d. 30.10.2003

kant van de grens bevinden.⁷ Onduidelijk is wat de precieze status van de betreffende bewoners na demarcatie zal zijn.⁸

Claimscommissie

Op 28 april 2004 deed de Claimscommissie uitspraak inzake claims van burgers betreffende materiële schade, verkrachting, ontvoering, mishandeling en moord in Zuid-Eritrea en Noord-Ethiopië.⁹

Ethiopië werd veroordeeld voor de vernieling en plundering van gebouwen, het aanbrengen van schade aan infrastructuur en grafschennis. Eritrea werd veroordeeld wegens fysieke mishandeling van burgers door middel van gerichte moorden, mishandeling en ontvoeringen en wegens grootschalige plunderingen en vernielingen in de door het leger bezette gebieden in Ethiopië. Bovendien werd Eritrea aansprakelijk gesteld voor de vernieling en plundering van de stad Zalambessa.

De Claimscommissie heeft geen bewijs gevonden voor de aantijging dat Ethiopië en/of Eritrea verkrachting of seksueel geweld hebben gebruikt als oorlogsinstrument. Beide landen zijn wel aansprakelijk gesteld voor het niet nemen van maatregelen tegen soldaten die zich schuldig maakten aan verkrachting van vrouwen, met name in Senafe en Irob.

Net als in Ethiopië, maakte de oorlog ook in Eritrea veel aan binnenlandse onvrede los. Belangrijk hierbij was de publicatie van een open brief van een 15-tal (G-15) vooraanstaande leden van de regeringspartij PFDJ, eind mei 2001. In deze brief werd voor de eerste maal sinds de regeringspartij tien jaar daarvoor aan de macht was gekomen, scherpe kritiek op partij, regering en president naar buiten gebracht. De ondertekenaars, onder wie enige ministers, waren allen lid van het Centraal Comité van de PFDJ en veelal gerespecteerde ex-vrijheidsstrijders.

Begin augustus 2001 trad de regering voor het eerst met geweld op tegen de (vermeende) oppositie, toen studenten weigerden deel te nemen aan een nationaal arbeidsprogramma. Circa 2000 van hen werden opgepakt en onder zware omstandigheden gedwongen te werk gesteld in een kamp (Wia) ten zuiden van Massawa. Hierbij lieten enige studenten het leven.

De houding van de regering jegens de politieke oppositie verhardde verder in september 2001. Elf op dat moment in het land verblijvende ondertekenaars van

⁷ Dezerzijds kan niet worden aangegeven hoe de grens precies is bepaald en welke dorpen aan wie zijn toegewezen.

⁸ Wel is bekend dat UNHCR overspoeld is met aanvragen van Eritreeërs die in Ethiopië wonen, voor hervestiging in een derde land. OHCHR, Public report, African region, quarterly reports of field offices, maart 2005.

⁹ Deze gegevens zijn gebaseerd op: OHCHR, Human rights component of UNMEE Ethiopia/Eritrea, quarterly report, februari/april 2004

genoemde open brief werden gearresteerd.¹⁰ Deze dissidenten zouden de ‘soevereiniteit, veiligheid en vrede’ van het land in gevaar hebben gebracht. Tegelijkertijd werden de burelen van alle onafhankelijke kranten gesloten en werd een negental onafhankelijke journalisten gearresteerd. Als reactie hierop schortten alle EU-landen nieuwe committeringen voor ontwikkelingshulp op, met uitzondering van humanitaire hulp en programma’s van direct belang voor het vredesproces, zoals de ondersteuning van het demobilisatieprogramma.

In woord bleef de regering toegewijd aan democratisch pluralisme, inclusief een meerpartijensysteem, maar in de praktijk was daar weinig van te merken. De parlementsverkiezingen, die gepland stonden voor december 2001, werden voor onbepaalde duur uitgesteld.¹¹ Een nieuwe kieswet werd in januari 2002 door het parlement (*National Assembly*) goedgekeurd, echter de behandeling in het parlement van een wet die partijvorming mogelijk moest maken werd voor onbepaalde tijd uitgesteld.¹² Wel werden er in 2002 en 2003 lokale verkiezingen gehouden.

In 2004 vonden in Eritrea regionale verkiezingen plaats (op ‘zoba’-niveau), de laatste stap naar nationale verkiezingen. Deze verkiezingen kunnen echter niet als ‘vrij en eerlijk’ worden getypeerd, aangezien de onafhankelijkheid van de verkiezingscommissie niet vaststond, er onduidelijkheid was over het proces van kandidaatsstelling en er door het ontbreken van onafhankelijke media geen sprake was van een echte verkiezingscampagne. Bij de regionale verkiezingen konden geen partijen meedoen, iedereen kandideerde zich ‘op persoonlijke’ titel.¹³

2.2 Politieke ontwikkelingen

De houding van de regering tegenover binnenlandse politieke oppositie is in de verslagperiode niet gewijzigd. De in september 2001 gearresteerde critici (de G-11) zitten nog steeds vast. Amnesty International gaat ervan uit dat in Eritrea meerdere duizenden mensen als politieke gevangenen worden vastgehouden.¹⁴ Ook het verschijningsverbod van de onafhankelijke media is nog steeds van kracht.

¹⁰ Deze “G-11” zitten naar verluidt nog steeds onwettig vast, zonder contact met de buitenwereld. EHDR (19-10-05) “Eritreans for human and democratic rights.”

¹¹ Volgens de regering vanwege voortdurende spanningen met Ethiopië en de interne problemen met critici, dissidenten en onafhankelijke pers.

¹² Het Eritrese parlement achtte de tijd hiervoor nog niet rijp.

¹³ De gekozen regionale vertegenwoordigingen komen bijeen na een oproep van de gouverneur. Tot nu toe zijn in slechts twee van de zes regio’s de regionale vertegenwoordigingen bijeengekomen.

¹⁴ Amnesty International “Position von Amnesty International zur Wegweisung von abgewiesenen Asylsuchenden nach Äthiopien und Eritrea und zur Situation von äthiopischen und eritreischen Asylsuchenden in der Schweiz”, p.7.

Het is onwaarschijnlijk dat in de nabije toekomst nationale verkiezingen zullen plaatsvinden.

Grensgeschil tussen Ethiopië en Eritrea

Begin juni 2005 spoorde de Eritrese president Afwerki de internationale gemeenschap aan om druk uit te oefenen op Ethiopië om een eind te maken aan het grensconflict.¹⁵ Medio september 2005 dreigde de Eritrese overheid de oorlog met Ethiopië te hervatten indien de VN er niet in slagen het grensgeschil op te lossen.¹⁶ Vervolgens werden vanaf begin oktober 2005 helikoptervluchten van de VN naar de VN controleposten langs de grens door Eritrea verboden.¹⁷ Kofi Annan deed hierop mede dat de VN wellicht hun vredesmissie zullen stoppen indien Eritrea zijn verbod handhaaft.¹⁸

Begin november 2005 werd de situatie tussen Ethiopië en Eritrea meer gespannen; beide landen brachten meer militairen richting de grens (buiten de TSZ). Volgens onbevestigde berichten zouden daar in totaal ongeveer 300.000 manschappen zijn verzameld; 200.000 van Eritrea en 100.000 van Ethiopië.¹⁹ Na dreiging met economische sancties door de VN Veiligheidsraad²⁰ kondigde Ethiopië aan zijn troepen terug te trekken uit het grensgebied.²¹ Vervolgens trok Ethiopië slechts 7 van de 21 divisies terug uit het grensgebied. Hierna nam de spanning aanzienlijk af. Wel wordt voortdurend bericht over de beweging van troepen, aan zowel de Eritrese als de Ethiopische kant van grens²² (zie ook paragraaf 2.3).

Op initiatief van de VS en onder voorzitterschap van de VN, vond medio maart 2006 in Londen een bijeenkomst plaats tussen Ethiopië en Eritrea inzake de grenskwestie. Hoewel deze bijeenkomst nog geen tastbare resultaten heeft opgeleverd, is het positief dat beide bereid waren deel te nemen en hebben afgesproken eind april 2006 opnieuw bijeen te komen.

Claimscommissie

Medio december 2005 heeft de Claimscommissie een belangrijke uitspraak gedaan. Volgens de Commissie heeft Eritrea het internationaal recht geschonden

¹⁵ IRIN (22-06-05) "International community urged to help end border dispute."

¹⁶ BBC News (22-09-05) "Eritrea warns of renewed conflict."

¹⁷ Begin maart 2006 is een VN-soldaat overleden aan een hartaanval in de TZS; vanwege het vliegverbod van VN-helikopters kon de man niet binnen één uur in een Eritrees ziekenhuis behandeld worden en werd hij door middel van een vier uur durende reis vervoerd naar Ethiopië. Vervolgens werd hij dood verklaard. Reuters (03-03-06) "Eritrea denies blame for U.N. peacekeeper's death."

¹⁸ EIU, *Country Report Eritrea*, november 2005, p. 8.

¹⁹ AP (03-11-05) "UN peacekeepers warn of rising tensions at zone." Reuters (18-11-05) "Ethiopia, Eritrea armies to meet over border rift."

²⁰ Reuters (23-11-05) "UN threatens sanctions against Ethiopia, Eritrea."

²¹ Reuters (01-12-05) "UN optimistic of Ethiopian withdrawal from border."

²² Reuters (06-01-06) "UN reports troop movements along Ethiopian-Eritrean border."

door buurland Ethiopië binnen te vallen. De motivatie achter deze uitspraak was dat er geen sprake kon zijn van zelfverdediging door Eritrea aangezien Ethiopië geen gewapende inval heeft gedaan in Eritrea.²³ Eritrea heeft in september 2005 een schadevergoeding van Ethiopië gevorderd van \$ 500 miljoen. Op zijn beurt kondigde Ethiopië in december 2005 aan een schadevergoeding van honderden miljoenen dollars te vorderen van Eritrea. De schadevergoedingcommissie moet nu gaan uitmaken hoeveel schadevergoeding de landen elkaar over en weer dienen te betalen.²⁴

Eritrea heeft de uitspraak van de Commissie, dat Eritrea de oorlog is begonnen, aanvaard, ondanks dat dit land het niet met deze conclusie eens is. Eritrea heeft laten weten uit respect voor internationale arbitrage een latere schadeclaim te zullen honoreren.

Buitenlandse betrekkingen

De relatie met de VS blijft moeizaam aangezien de Eritrese autoriteiten sinds oktober 2001 enkele Eritrese medewerkers van de Amerikaanse ambassade gevangen houden, waarschijnlijk wegens politieke redenen. Bovendien zijn in juli 2005 twee andere lokale medewerkers van deze ambassade opgepakt, van wie er één ondertussen weer is vrijgelaten. Deze twee waren waarschijnlijk opgepakt vanwege het ontlopen van hun dienstplicht.

De relatie van Eritrea met buurland Sudan is gedurende de verslagperiode verbeterd. Eind juni 2005 diende Sudan een klacht in bij de VN Veiligheidsraad, waarin het Eritrea beschuldigde van het geven van militaire steun aan rebellen in Oost-Sudan.²⁵ Echter, enkele maanden later (in oktober) resulteerde een bezoek van een hoge Eritrese delegatie aan de Sudanese hoofdstad Khartoem in een overeenkomst tussen Sudan en Eritrea, om de relatie tussen beide landen te verbeteren.²⁶ Beide landen hebben geconstateerd dat zij onderling serieuze problemen hebben maar dat zij het er over eens zijn dat goed nabuurschap tussen hen voorwaarde is voor stabiliteit in de regio. Sudan heeft te kennen gegeven dat er gesprekken zullen plaatsvinden tussen beide landen om hun gezamenlijke grenzen te openen.²⁷ In december 2005 werd aangekondigd dat Sudan en Eritrea hun diplomatieke betrekkingen zullen verbeteren.²⁸

²³ EECC Partial Award *Jus Ad Bellum*, Ethiopia's claims 1-8, 19 december 2005. Zie ook: ANP (21-12-05) "Eritrea viel Ethiopië onrechtmatig binnen." AFP (21-12-05) "L'Erythrée a violé le droit en pénétrant en mai 98 en Ethiopie."

²⁴ NRC (22-12-05) "Commissie: Eritrea begon met oorlog."

²⁵ IRIN (29-06-05) "Eritrea: Government denies giving military support to Sudanese rebels." Eritrea ontkende het geven van deze hulp.

²⁶ EIU, Country Report Eritrea, november 2005, p. 9.

²⁷ Reuters (02-12-05) "Eritrea, Sudan to discuss border re-opening."

²⁸ EIU, Country Report Eritrea, februari 2006.

Begin maart 2006 werd bekend dat de plaatsvervangend Chef de Post van Italië, na enkele dagen te zijn vastgehouden, was uitgewezen door de Eritrese autoriteiten. Volgens de Eritrese autoriteiten had hij de wet overtreden door op te komen voor de belangen van Italiaanse burgers in Eritrea. Vervolgens is de plaatsvervangend Chef de Poste van Eritrea in Italië uitgewezen door Italië.

2.3 Veiligheidssituatie

Hoewel zich geen serieuze incidenten in de *Temporary Security Zone* (TSZ) en de daaraan grenzende gebieden hebben voorgedaan, is de situatie gespannen.²⁹ De TSZ bevindt zich geheel op Eritrees grondgebied. Vanwege de door de Eritrese autoriteiten opgelegde beperkingen kunnen de VN momenteel slechts 40% van de TSZ monitoren. Het is onduidelijk wat er zich in de overige 60% afspeelt. Voor zover bekend vinden in de grensgebieden geen gewapende confrontaties tussen Eritrese en Ethiopische militairen plaats. Wel meldden de VN eind november 2005 dat Ethiopische troepen de gedemilitariseerde zone in waren gegaan, maar dat zij na tussenkomst van de VN vredestroepen weer snel waren vertrokken.³⁰ Ook vonden tijdens de verslagperiode enkele incidenten plaats, zoals op 9 april 2005, toen een militair werd gedood, waarschijnlijk in verband met veediefstal.³¹ Bij een ander voorval, op 11 april 2005, werden drie Eritrese militairen gedood. Het is niet bewezen dat Ethiopische militairen bij deze confrontaties betrokken waren.³²

Voor zover bekend zijn er in de TSZ geen grote aantallen troepen, tanks of artillerie.³³ Wel heeft UNMEE bericht over 15 tot 17 locaties binnen de TSZ waar zich gewapende Eritrese troepen bevinden, met ongeveer 80 tot 150 personen per locatie. Sommige van deze manschappen beweren dat zij dienstplichtigen zijn, hoewel zij weigeren hun identiteitspasjes te laten zien. De Eritrese overheid ontkent dat soldaten in de TSZ zijn gestationeerd; er zouden alleen een aantal dienstplichtigen in de TSZ zijn om te helpen met de oogst.

²⁹ Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea (S/2006/140), 6 maart 2006, paragraaf 2.

³⁰ AP (24-11-05) "Ethiopian troops briefly occupy part of tense demilitarized zone on border with Eritrea."

³¹ De meeste grensincidenten waren gerelateerd aan lokale conflicten over graasland en vee. Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea (S/2005/553, 30-08-05), paragraaf 2. Volgens een bericht van Reuters (05-05-05) hebben ongeïdentificeerde schutters een Eritrese militair doodgeschoten. Een ander bericht van Reuters (29-06-05) spreekt ook over verschillende cross-border incidenten. In april 2005 zouden bij verschillende incidenten vier Ethiopische en één Eritrese militair zijn omgekomen.

³² UNMEE Media briefing (19-05-05). Zie ook: IRIN (21-04-05) "UN investigates clashes on border."

³³ Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea (S/2006/1, 03-01-06), paragraaf 3.

Landmijnen

Er bevinden zich naar schatting ongeveer 3 miljoen mijnen en andere niet-ontplofte explosieven in Eritrea, zowel in de TSZ als in de rest van het land. Landmijnen en niet-ontplofte explosieven vormen een grote bedreiging voor de mensen die wonen en werken in de TSZ en de daaraan grenzende gebieden.

Er waren in de verslagperiode opnieuw berichten van incidenten als gevolg van ontplofte mijnen en/of explosieven. Twee mensen zijn gedood en negen zijn gewond geraakt in de periode van januari tot begin mei 2005.³⁴ Op 23 april 2005 veroorzaakte een vrachtwagen de ontploffing van een mijn. Niemand raakte gewond.³⁵ Eind april raakte een 13-jarige jongen gewond door het spelen met een explosief.³⁶ Begin oktober 2005 heeft in de TSZ een bus met 61 inzittenden een mijn geraakt, waarbij één persoon is gedood en verschillende mensen gewond zijn geraakt.³⁷ In oktober en november 2005 hebben nieuw gelegde mijnen één Eritrese burger en zes Ethiopische soldaten verwond.³⁸ In november raakte een Eritrees militair voertuig een landmijn, waarbij niemand gewond raakte.³⁹ Bovendien rapporteerde het MACC over een incident met een niet-ontploft explosief medio december.⁴⁰ Volgens berichtgeving heeft eind januari 2006 een vrachtwagen met burgers een anti-tank mijn geraakt, waarbij alle inzittenden gewond raakten; de chauffeur is later overleden aan de gevolgen. Enkele dagen later, begin februari 2006, zijn twee mensen gewond geraakt een anti-tank mijn.⁴¹ Ontmijners hebben incidenteel nieuwe mijnen opgemerkt in de TSZ⁴²; de twee incidenten eind januari en begin februari 2006 zijn vermoedelijk veroorzaakt door nieuw gelegde mijnen.⁴³

Bij de ontmijningsactiviteiten was aanvankelijk een groot aantal nationale en internationale niet-gouvernementele organisaties (NGO's) betrokken. Door het wegsturen van vrijwel alle buitenlandse ontmijnings-NGO's heeft de voortgang van het ontmijningsproces een flinke vertraging opgelopen. De Eritrese regering was van mening dat het Eritrese leger deze taak efficiënter, sneller en goedkoper

³⁴ [Landmine Monitor Report 2005](#).

³⁵ UNMEE [Press briefing](#) (28-04-05)

³⁶ UNMEE [Press briefing](#) (12-05-05)

³⁷ EIU [Country Report Eritrea](#) november 2005, p. 8. Zie ook: UNMEE [Press briefing](#) (06-10-05).

³⁸ Het is onbekend of de Eritreeër die gedood is dezelfde persoon is als degene die tijdens het busongeluk is omgekomen. Reuters (24-01-06) "Eritreans wait in vain to return to border home."

³⁹ Reuters (29-11-05) "Four Ethiopian soldiers die in landmine blast." Daarnaast werden in november 2005 vier Ethiopische soldaten gedood en zijn er drie gewond geraakt toen hun voertuig een pas gelegde landmijn raakte op ongeveer 15 kilometer van de Eritrese grens.

⁴⁰ UNMEE [Media briefing transcript](#) (22-12-05).

⁴¹ UNMEE [Media briefing transcript](#) (09-02-06).

⁴² EIU [Country Report Eritrea](#) november 2005, p. 8. Zie ook: UNMEE [Press briefing](#) (06-10-05).

Volgens een onbevestigd bericht zouden deze landmijnen door rebellen geplaatst zijn.

⁴³ DPA (09-02-06) "UN warns of mines in Eritrea buffer zone."

zou kunnen uitvoeren dan de internationale NGO's. Bovendien heeft de Eritrese overheid begin april 2005, zonder voorafgaande waarschuwing, 36 ontminningsvoertuigen geconfisqueerd. Vervolgens zijn eind juni / begin juli 2005 43 ontminningsvoertuigen in beslag genomen.⁴⁴ Daarnaast heeft Eritrea begin oktober 2005 helikoptervluchten van de VN verboden. Door dit verbod konden de ontminningswerkzaamheden geen doorgang vinden, aangezien een helikopter stand-by dient te staan voor medische noodsituaties of evacuatie.⁴⁵ Sindsdien zijn alternatieve evacuatieprocedures in gang gezet, waardoor toch kan worden ontminnd zonder gereedstaande helikopters.⁴⁶

Ondanks al deze belemmerende maatregelen van de Eritrese overheid gaat het ontminningsproces door. In de periode juni tot en met augustus 2005 heeft de UNMEE, gezamenlijk met commerciële bedrijven, ruim 1 miljoen vierkante meter land en 574 kilometer autoweg ontminnd. Daarnaast heeft UNMEE bijna 2.000 mensen les gegeven over de risico's van mijnen. Het MACC coördineert ontminningsactiviteiten binnen de TSZ⁴⁷ en spoort mijnen en niet-ontplofte explosieven op.⁴⁸

UNMEE

In augustus 2005 bestond de UNMEE vredesmacht uit bijna 3.300 manschappen, voornamelijk uit India, Jordanië en Kenia.⁴⁹ Op 13 september 2005 werd het mandaat van UNMEE opnieuw met een half jaar verlengd tot 15 maart 2006.⁵⁰ Vervolgens is op 14 maart 2006 het mandaat van UNMEE met één maand verlengd, tot 15 april 2006.⁵¹

Gedurende de verslagperiode is de relatie tussen Eritrea en UNMEE verslechterd. Eritrea verlangde van de VN dat zij druk zouden uitoefenen op Ethiopië om zich aan het vredesakkoord van Algiers te houden.⁵² De VN-Veiligheidsraad meende echter dat Ethiopië en Eritrea primair verantwoordelijk zijn voor het nakomen van

⁴⁴ Bericht van Reuters (01-07-05) "Vehicle seizures threaten Eritrea demining funding." Deze ontminningsvoertuigen waren van niet nader gespecificeerde donoren, die de voertuigen na de ontruimingsacties aan de Eritrese overheid zouden geven.

⁴⁵ EIU Country Report Eritrea november 2005, p. 8.

⁴⁶ Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea (S/2006/1, 03-01-06), paragraaf 7.

⁴⁷ Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea (S/2005/553, 06-03-06), paragraaf 4.

⁴⁸ UNMEE Media briefing transcript (10-11-05).

⁴⁹ Op 6 augustus 2005 bestond de UNMEE-vredesmacht uit 3.292 personen. Rapport van de Secretaris-Generaal van Ethiopië en Eritrea van 30 augustus 2005, p.9-10.

⁵⁰ UN Security Council Resolution S/RES/1622 (13-09-05).

⁵¹ UN Security Council Resolution S/RES/1661 (14-03-06). Zie ook: Reliefweb (14-03-06) "Eritrea – Ethiopia: Resolution 1661 (2006) adopted by the Security Council at its 5384th meeting, on 14 March 2006 (S/RES/1661)."

⁵² IRIN (22-06-05) "International community urged to help end border dispute."

de verplichtingen van het vredesakkoord.⁵³ Vervolgens heeft Eritrea de VN vanaf begin oktober 2005 verschillende restricties opgelegd. Zo is een vliegverbod voor VN helikopters ingevoerd, zijn nachtpatrouilles niet meer mogelijk en mogen voertuigen van de VN niet van de hoofdwegen afwijken.⁵⁴ Eritrea heeft het verzoek van de VN om deze restricties op te heffen, afgewezen.⁵⁵ Begin november 2005 maakte de Eritrese president bekend dat hij geen vertrouwen meer had in de Veiligheidsraad, omdat deze Ethiopië nog steeds niet heeft gedwongen zich uit de stad Badme terug te trekken.⁵⁶

Begin december 2005 verordonneerde Eritrea alle westerse medewerkers van UNMEE zich binnen 10 dagen terug te trekken uit Eritrea.⁵⁷ Er is geen reden gegeven voor deze beslissing.⁵⁸ Vervolgens eiste de VN-Veiligheidsraad dat Eritrea dit verzoek onmiddellijk zou intrekken.⁵⁹ Desondanks heeft de UNMEE op 16 december 2005 haar 180 westerse medewerkers overgeheveld van Eritrea naar Ethiopië.⁶⁰

2.4 Staatsinrichting

Na de onafhankelijkheid van Eritrea is het land administratief ingedeeld in zes *zoba's* (provincies) die op hun beurt weer zijn ingedeeld in *sub-zoba's* (districten). Vóór 1993 gold de Ethiopische bestuurlijke indeling in *woreda's*/ *keftegna's* en *kebele's*.

Door het uitstel van parlementsverkiezingen ontbreekt een gekozen parlement en is de huidige regering formeel nog altijd een overgangsregering. De macht is sterk geconcentreerd bij de uitvoerende macht en meer in het bijzonder de zittende president. De grondwet van 1997, waarin principes als politiek pluralisme en persvrijheid zijn opgenomen, is nog niet in werking getreden. Van officiële zijde wordt dit geweten aan de oorlog met Ethiopië, die Eritrea ertoe zou hebben gedwongen de verkiezingen uit te stellen. Momenteel wordt het grensconflict aangevoerd als reden om voorlopig geen verkiezingen te houden. Het is nog geheel onduidelijk op welke termijn algemene verkiezingen zullen plaatsvinden.

⁵³ UN Security Council Resolution s/res/1622 (13-09-05).

⁵⁴ ANP (03-11-05) "Annan bezorgd over Ethiopië – Eritrea." Zie ook: AP (03-11-05) "U.N. peacekeepers warn of rising tensions at zone separating Ethiopian, Eritrean groups."

⁵⁵ IRIN (08-12-05) "Eritrea-Ethiopia: Staff expulsion may cripple operations, warns UNMEE."

⁵⁶ Reuters (02-11-05) "UN worried by Eritrean Ethiopian troop shifts."

⁵⁷ AFP (07-12-05) "Érythrée: ultimatum à des membres de l'Onu pour quitter le pays."

⁵⁸ AP (07-12-05) "Eritrea expels U.S., European, Canadian staff of the UN."

⁵⁹ Aan de eis van de VN waren overigens geen consequenties verbonden. Statement by the President of the Security Council (s/prst/2005/59, 07-12-05). Zie ook: AP (07-12-05) "UN demands Eritrea rescind order expelling peacekeepers."

⁶⁰ Reuters (16-12-05) "UN completes Western staff exit from Eritrea."

Het staatsbestel is derhalve nog gebaseerd op de overgangsregeling waartoe ten tijde van de onafhankelijkheid in 1993 was besloten.

Voorzover er in Eritrea sprake is van scheiding der machten, ziet die er als volgt uit:

- De uitvoerende macht ligt bij de president, die zowel staats- als regeringshoofd is, en zijn kabinet. De president benoemt de leden van het kabinet (*State Council*).
- De wetgevende macht berust bij het parlement (*National Assembly*). Het huidige Eritrese parlement is in feite een overgangsparlement dat bestaat uit 150 leden, van wie de helft wordt gevormd door leden van de PFDJ en de andere helft (indirect) wordt gekozen door vertegenwoordigers van de besturen van de regio's.
- De rechterlijke macht bestaat uit een Hooggerechtshof (*Supreme Court*), tien regionale gerechtshoven en 29 rechtbanken op subregionaal niveau. Daarnaast bestaan er bijzondere rechtbanken (*Special Courts*) voor bepaalde types delicten (zie verder 3.3.5).

2.5 Wetgeving

De wetgeving in Eritrea is feitelijk nog steeds gebaseerd op de Ethiopische wetgeving. Er is een nieuw concept Burgerlijk Wetboek en concept Wetboek van Strafrecht opgesteld, die nog door een gekozen parlement dienen te worden goedgekeurd.

2.5.1 Nationaliteitswetgeving

Eritrea kent formeel nog geen nationaliteitswet. Nationaliteitskwesties worden getoetst aan de Eritrese Nationaliteitsverordening (*Eritrean Nationality Proclamation*) nr. 21/1992.⁶¹ Hierin wordt onder meer beschreven hoe de Eritrese nationaliteit verkregen kan worden door geboorte, naturalisatie, adoptie en huwelijk.

De Eritrese nationaliteit wordt door geboorte verkregen indien één of beide ouders van Eritrese afstamming is. Iemand is van Eritrese afstamming indien hij/zij in 1933 in Eritrea woonde. Personen die zich door geboorte voor de Eritrese nationaliteit kwalificeren maar in het buitenland wonen en een buitenlandse nationaliteit hebben, kunnen ook de Eritrese nationaliteit verkrijgen. In principe doen zij hierbij afstand van hun buitenlandse nationaliteit, maar onder bepaalde voorwaarden kunnen zij hun buitenlandse nationaliteit behouden.

⁶¹ De verordening is feitelijk een regeling uitgevaardigd door de Eritrese interim-regering, opgesteld vóór de internationale erkenning van Eritrea als onafhankelijke staat. Een nationaliteitswet is momenteel in bewerking.

De Eritrese nationaliteit kan ook door naturalisatie worden verkregen. Iemand die niet van Eritrese afstamming is maar tussen 1934 en 1951 in Eritrea woonde kan de Eritrese nationaliteit verkrijgen. Iemand die niet van Eritrese afstamming is en na 1951 in Eritrea is komen wonen, kan de Eritrese nationaliteit verkrijgen mits hij/zij een onafgebroken periode van tien jaar vóór 1974 of een periode van 20 jaar, eventueel met periodieke verblijfsperioden in het buitenland, in Eritrea heeft gewoond.⁶² Ook kan een persoon met een niet-Eritrese nationaliteit door een huwelijk met een persoon van Eritrese nationaliteit na een legaal verblijf van drie jaar in Eritrea de Eritrese nationaliteit verkrijgen, mits die persoon zijn niet-Eritrese nationaliteit opgeeft.⁶³

De nationaliteitskwestie is in Eritrea een moeilijk onderwerp. Eritrea is een nieuw land, heeft geen geautomatiseerde bevolkingsregistratie, er is geen of slechte uitwisseling van gegevens tussen steden onderling en vele dossiers/archieven zijn tijdens de oorlog vernietigd.

De Eritrese nationaliteitsverordening was aanvankelijk opgesteld uitsluitend met het oog op het te houden referendum van 1993 over de onafhankelijkheid van Eritrea om te kunnen bepalen wie wel en wie niet de Eritrese nationaliteit bezat (in Eritrea en in het buitenland). Alle Eritreeërs binnen en buiten Eritrea werden destijds opgeroepen deel te nemen aan het referendum. Alvorens deel te kunnen nemen aan het referendum diende men te bewijzen van Eritrese afstamming te zijn, waarna men een Eritrese identiteitskaart ontving.

Om te bewijzen dat men van Eritrese afstamming was, diende betrokkene aan te tonen dat hij/zij in 1933 in Eritrea woonde of had gewoond. Indien dit niet het geval was of indien dit niet bewezen kon worden, dan kon men drie getuigen aanwijzen die konden bevestigen dat betrokkene van Eritrese afstamming was (via de vader of de moeder). Zij die in het buitenland woonden, konden drie getuigen opgeven aan commissies die dit vervolgens lieten controleren.⁶⁴

Het in het bezit zijn van een Eritrese identiteitskaart was een voorwaarde om aan het referendum deel te mogen nemen. Deze identiteitskaart diende tevens als bewijs van nationaliteit.

Indien men heden zijn nationaliteit wil bewijzen dan geldt dezelfde methode als ten tijde van het referendum. Bewijs van Eritrese afstamming kan geleverd worden door middel van een geboorteakte of, bij het ontbreken daarvan, getuigen en/of andere ondersteunende documenten.

⁶² Hij/zij moet bovendien één van de Eritrese talen spreken en afstand doen van een eventuele buitenlandse nationaliteit.

⁶³ Home Office, Eritrea, Country Assessment, oktober 2003. Volgens UNHCR is het voor de Ethiopische echtgeno(o)t(e) van een persoon met de Eritrese nationaliteit echter niet mogelijk om de Eritrese nationaliteit te verkrijgen. Zie 3.4.1.

⁶⁴ Deze commissies waren ingesteld ten behoeve van het referendum in 1993 en bevonden zich zowel binnen als buiten Eritrea.

Voorts zal een kind geboren uit een Eritrese moeder en/of vader ook de Eritrese nationaliteit bezitten.⁶⁵ Om te bewijzen dat de moeder en/of vader de Eritrese nationaliteit bezit, dient het kind slechts de identiteitskaart van de moeder/vader te tonen.

Bewijs van Eritrees staatsburgerschap is (onder meer) een *Certificate of Nationality*, dat op verzoek kan worden afgegeven door het *Department of Internal Affairs*.

In de Eritrese nationaliteitsverordening is een aantal gevallen aangegeven dat kan leiden tot verlies van de Eritrese nationaliteit. Volgens de Eritrese autoriteiten komt dit in de praktijk echter niet voor. Het zelfstandig afstaan van de Eritrese nationaliteit zou in de praktijk niet mogelijk zijn.

De Eritrese nationaliteitsverordening is qua regelgeving onvolledig en biedt ruimte voor verschillende interpretaties. Ook doorstaat de Eritrese nationaliteitsverordening niet de internationale toets. Een nieuwe nationaliteitswetgeving wordt thans geredigeerd. De Eritrese autoriteiten kunnen overigens geen indicatie geven wanneer deze nieuwe nationaliteitswetgeving klaar zal zijn. De Eritrese autoriteiten gaan daarom momenteel noodgedwongen pragmatisch om met de huidige nationaliteitsverordening. Een zekere willekeur bij de toepassing van de nationaliteitsverordening wordt niet uitgesloten.

2.6 Sociaal-economische situatie

Eritrea is één van de armste landen ter wereld. Op de internationale ranglijst voor sociale ontwikkeling, de *Human Development Index*, staat het land op de 161ste plaats (van de 177 landen)⁶⁶. 70% van de bevolking is werkzaam in de landbouw en veeteelt.⁶⁷ De industriële sector bestaat uit lichte industrie met grotendeels achterhaalde technologie. Het Bruto Nationaal Product (BNP) van Eritrea is met ongeveer US\$ 170 per hoofd van de bevolking zeer laag⁶⁸, ook vergeleken met andere Afrikaanse landen. Naar verluidt zouden de overschrijvingen van geldbedragen van Eritreeërs die in het buitenland leven de grootste bron van inkomsten zijn; deze overschrijvingen vormen meer dan de helft van het BNP.⁶⁹ Door het conflict met Ethiopië is de noodlijdende economie sterk onder druk komen te staan.⁷⁰ De handel met de voorheen belangrijkste handelspartner

⁶⁵ Volgens UNHCR zou Eritrea in de praktijk de wettelijke bepaling dat een kind van een Eritrese moeder de Eritrese nationaliteit bezit voor onbepaalde tijd hebben opgeschort. Zie 3.4.1.

⁶⁶ UNDP *Human Development Report* 2005, 7 september 2005.

⁶⁷ Volgens het CIA *World Factbook* liggen deze percentages iets anders; 80% van de bevolking is werkzaam in de landbouw en veeteelt en 20% is werkzaam in de industrie en in de diensten.

⁶⁸ UNDP *Human Development Report* 2005, 7 september 2005.

⁶⁹ The Economist (23-04-05) "Whispers of a new war."

⁷⁰ IRIN (20-04-05) "Eritrea: recovery slowed by drought and military tensions."

Ethiopië is tot stilstand gekomen met uitzondering van smokkel. De handel en de lokale economie lijden ook door de gesloten grens tussen Eritrea en Sudan.⁷¹ De economische gevolgen van het onderhouden van een staand leger van naar schatting 300.000 personen zijn enorm, ook vanwege de menskracht die aan andere sectoren wordt onttrokken.⁷²

Landelijk beleid

De economische prognoses van Eritrea zijn niet optimistisch, onder meer vanwege macro-economische instabiliteit en slecht economisch beleid, het grote aantal personen dat zich thans nog in het leger bevindt en het ontbreken van een goed investeringsklimaat. De voorspelling is dat beleid, gericht op economische groei op lange termijn, voorlopig achterwege zal blijven.⁷³

De Eritrese autoriteiten verhogen gestaag hun controle over de economie⁷⁴. De staat, de regeringspartij PFDJ en de strijdkrachten lijken geleidelijk een steeds sterkere greep op de meest vitale (en harde valuta genererende) sectoren van de economie te hebben verworven. Veel prominente Eritrese zakenmensen zijn inmiddels gearresteerd of het land ontvlucht. De private sector wordt steeds verder weggedrukt en het economisch klimaat nodigt niet uit tot (buitenlandse) investeringen. Ook aan buitenlandse bedrijven worden beperkingen opgelegd. Ondertussen worden de importen, waar de Eritrese economie sterk van afhankelijk is, vrijwel gemonopoliseerd door de PFDJ.

Op het beleid voor vergunningen voor ondernemingen, export en import wordt sinds kort meer nauwlettend toegezien. Wanneer een vergunningsaanvraag wordt ingediend, dient de aanvrager ook een lijst te overleggen, met daarop de namen van familieleden die in het buitenland verblijven. Vervolgens moet worden bewezen dat deze familieleden legaal in het buitenland verblijven en dat zij bijdragen aan de opbouw van het vaderland via de 2%-inkomensafdrachtregeling. Deze regeling houdt in dat de in het buitenland wonende Eritreeërs een bijdrage dienen te leveren aan de opbouw van Eritrea. Alle in het buitenland geregistreerde Eritreeërs die niet werkloos of gepensioneerd zijn, behoren via de Eritrese ambassade 2% van hun netto-inkomsten af te dragen voor de opbouw van Eritrea.⁷⁵ Naar verluidt nemen de afdrachten van Eritreeërs die in het buitenland

⁷¹ UNHCR Global Appeal 2006, p. 142

⁷² De Eritrese minister van Nationale Ontwikkeling heeft medegedeeld dat 17% van het nationale budget van 2005 gespendeerd zal worden aan het leger. IRIN (19-05-05) "Eritrea: Coping with economic hardships."

⁷³ EIU Country Report Eritrea november 2005, p. 7

⁷⁴ Naar verluidt is Eritrea's enige private bank, de Awgaro Bank, bevolen zijn deuren te sluiten. Dit bericht is niet bevestigd. EIU Country Report Eritrea november 2005, p. 11

⁷⁵ Deze betaling zou voor Eritreeërs een voorwaarde zijn om gebruik te kunnen maken van de diensten van de Eritrese overheid en ambassades. Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

wonen sterk af. Dit heeft ingrijpende gevolgen voor het reeds aanzienlijke begrotingstekort.⁷⁶

In 2002 heeft president Isaias Afwerki een plan voor ‘ontwikkeling en wederopbouw’ gelanceerd, de Warsay Yika’alo campagne. Het plan bestaat uit een vijftal fasen van elk drie jaar en omvat vrijwel alle sectoren van de economie. In de uitvoering van dit plan speelt het militaire apparaat een belangrijke rol. Beroepsmilitairen en vooral dienstplichtigen worden ingezet bij lokale publieke werken, zoals het bouwen van dammen en het repareren van wegen en publieke gebouwen. Ook bepaalde groepen gedemobiliseerde militairen en studenten moeten beschikbaar blijven voor activiteiten in het kader van de Warsay Yika’alo campagne. Zie ook 3.4.4.

De haven van Massawa, aan de Rode Zee, is hersteld en wordt verder ontwikkeld. Bovendien is de overheid begonnen met het exporteren van vis naar markten in Europa en Azië. Daarnaast zou het nieuwgebouwde vliegveld in deze stad de export van dure, snel bederfelijke zeevruchten kunnen faciliteren.⁷⁷ Eritrea is voornemens om zijn eerste vrije handelszone te openen in 2006, waarmee het hoopt munt te slaan uit zijn lokatie aan de Rode Zee.⁷⁸ Een joint venture is aangekondigd tussen een Eritrese ondernemer en Italiaanse investeerders om een nieuw viersterrenhotel te bouwen in Massawa.⁷⁹

In Eritrea worden ook middelbare scholieren en studenten in het kader van zomerwerkprogramma’s ingezet bij de opbouw van het land. Gedurende ongeveer twee maanden worden scholieren tijdens de zomer ingezet voor werkzaamheden zoals het planten van bomen, het schoonhouden van en onderhoud plegen aan scholen, etc. (zie 4.3). Ook worden mensen die net zijn afgestudeerd door het Ministerie van Onderwijs of het Ministerie van Defensie voor een vooraf onbepaalde tijd bij een overheidsonderdeel geplaatst.⁸⁰

In maart 2005 heeft de overheid besloten 50 voedselwinkels in de regio van Asmara op te starten om de distributie van voedsel te verbeteren. De overheid is van plan dergelijke winkels ook in andere delen van het land te openen.⁸¹

In december 2005 kregen alle lage ambtenaren, met name diegenen die de *National Service* bij de overheid uitoefenen, te horen dat zij een training zouden krijgen gedurende drie weken en dat de meesten niet zouden terugkeren in hun

⁷⁶ EIU Country Report Eritrea, februari 2006, pagina 7.

⁷⁷ US Department of State, Background Note: Eritrea (januari 2006).

⁷⁸ Reuters (29-12-05) “Eritrea says to open free trade zone in 2006.”

⁷⁹ EIU, Country Report Eritrea, februari 2006.

⁸⁰ De afgeronde studie speelt bij de keuze van de plaatsing niet altijd een rol.

⁸¹ EIU Country Profile 2005, p.7.

oude functie. Een uitzondering zou gelden voor diegenen die werkzaam zijn in de gezondheidszorg en het onderwijs. Het bleek te gaan om een ingrijpende ‘Civil Service Reform’ welke officieel geleid werd door de autonome ‘Central Personnel Authority’. Er zou worden gekeken of er niet te veel ambtenaren zijn en of elke ambtenaar wel op de juiste plaats zit. Achteraf is gebleken dat er geen sprake was van een training. De ambtenaren hebben alleen formulieren ingevuld en zijn na enkele weken weer op hun functies teruggekeerd. Volgens berichtgeving in februari 2006 was ook het lokale ambassade- en NGO personeel dat de *National Service* reeds vervuld heeft, aan de beurt om naar Sawa te gaan. De reden van deze oproep was de verschaffing van nieuwe identiteitspassen ter bewijs van de vervulling van de dienstplicht.

Humanitaire situatie en hulp

Vooralsnog blijft de humanitaire situatie in Eritrea ernstig. Hoewel de situatie sinds het einde van de vijandelijkheden met Ethiopië verbeterd is, blijft de voortdurende droogte alsmede het achterblijven van vooruitgang in het demarcatieproces een belangrijke belemmering voor verder herstel. Eritrea kan slechts in éénvijfde van haar totale voedselbehoefte zelf voorzien; internationale voedselhulp blijft derhalve noodzakelijk.⁸² In 2005 waren naar schatting ongeveer 2,2 miljoen Eritreeërs afhankelijk van humanitaire hulp.⁸³ De normale, verwachte, oogst zal waarschijnlijk slechts een marginaal effect hebben op voedselveiligheid en de beschikbaarheid van voedsel zal in grote mate afhankelijk blijven van humanitaire import.⁸⁴

De voedselprijzen zijn flink gestegen sinds de Eritrese autoriteiten voedselhulp voor ruim een miljoen mensen heeft afgeslagen. Warenhuizen waar voedsel werd opgeslagen zijn sinds september 2005 gesloten.⁸⁵ Naar verluidt is het vrijwel zeker dat een belangrijk deel van de aanwezige voedselvoorraad in Eritrea zal bederven. Bovendien zijn er aanwijzingen dat er al een serieuze voedselcrisis bestaat in een aantal regio's. De oostelijke hooglanden zien ernstige droge omstandigheden onder ogen in maart 2006, vanwege een gebrek aan regenval. Het weinige vee dat in deze gebieden werd gehouden is hierdoor getroffen en gereduceerd.⁸⁶

⁸² UNSC, Progress report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea (S2004/973, 16-01-04)

⁸³ UNSC, Progress report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea (S2004/973, 16-01-04)

⁸⁴ EIU Country Report Eritrea november 2005, p. 7. Mede dankzij een toename in het aantal beplante gebieden, in vergelijking met vorig jaar, verwachtte de Eritrese regering een toename van de opbrengst van 235%. De uiteindelijke opbrengst (ongeveer 350.000 ton) zou ongeveer 45% van de benodigde hoeveelheid voedsel zijn. Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea (S2005/553, 18-08-05), paragraaf 7.

⁸⁵ Reuters (06-03-06) “Food prices rise after Eritrea limits foreign aid.”

⁸⁶ UNSC, Report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, (S/2006/140, 06-03-06).

In november 2002 werd een overeenkomst getekend tussen de EU en Eritrea die het kader vormt voor de ontwikkelingssamenwerking tot 2007 (EOF IX).⁸⁷ De gesloten overeenkomst met Eritrea voorziet in een bedrag van in totaal 96.8 miljoen euro voor wederopbouw en voedselhulp. Het grootste deel van dit bedrag is bestemd voor terugkeer van ontheemden/vluchtelingen, ontminning en herstel van de infrastructuur.

De Wereldbank heeft in het begin van 2005 vijftien leningen en kredieten voor Eritrea goedgekeurd, met een totale waarde van \$495 miljoen.⁸⁸ Daarnaast heeft het Eritrese onderwijs in maart 2005 een stimulans gekregen toen de minister van Nationale Ontwikkeling een overeenkomst sloot met de Afrikaanse Ontwikkelingsbank. Eritrea tekende voor een bedrag van \$ 28,5 miljoen om de educatieve sector te ontwikkelen.⁸⁹

Bovendien heeft de Eritrese regering enkele stappen genomen die de normale uitvoering van de ontwikkelingshulpprogramma's ernstig belemmeren. Een van deze maatregelen is dat Eritrea in mei 2005 een NGO-proclamatie heeft uitgevaardigd. Door deze proclamatie is het aantal nationale en internationale NGO's in Eritrea sterk verminderd en is hun bewegingsvrijheid ingeperkt (zie ook paragraaf 3.3.2).

Ook ondernam de Eritrese regering eind september / begin oktober 2005 verschillende stappen die de relatie tussen Eritrea en donoren onder druk heeft gezet. Zo zijn op een van de centrale opslagterreinen van het WFP de sloten van 5 containers veranderd (in deze containers zaten non-food items). Ook zijn er opslagloodsen van UNHCR door militairen overgenomen en wordt de FAO niet meer gevraagd de voedselsituatie in Eritrea te beoordelen. Daarnaast zijn voedselopslagloodsen van CRS⁹⁰ in Assab overgenomen en afgesloten.

Gezondheidssituatie en zorg

In de periode 1995 tot 2003 had 40% van de kinderen, jonger dan vijf jaar, ondergewicht.⁹¹ Gemiddeld 14% van kinderen in deze leeftijdscategorie was in januari 2006 ernstig ondervoed; naar verwachting zal dit percentage de komende tijd stijgen.⁹² In februari 2006 werd geschat dat er in de Zoba Debub ongeveer

⁸⁷ De daadwerkelijke verstrekking van deze hulp zal per project worden gezien en zal afhankelijk zijn van verdere verbetering van de relaties.

⁸⁸ EIU *Country Profile Eritrea* 2005, p.16-17.

⁸⁹ EIU *Country Report Eritrea* 2005, p.12.

⁹⁰ Catholic Relief Services. De CRS is de officiële internationale hulp- en ontwikkelingsorganisatie van de Amerikaanse katholieke gemeenschap. Het CRS heeft als enige NGO toestemming gekregen om beperkt voedsel te distribueren.

⁹¹ Ter vergelijking, in Nederland waren in dezelfde periode 329 artsen per 100.000 inwoners aanwezig. UNDP *Human Development Report* 2005, 7 september 2005.

⁹² Consolidated Appeals Process (CAP) *Eritrea 2005 Mid Year Review*, p. 3.

40.000 tot 50.000 zwaar ondervoede kinderen zijn. In de periode 2000 tot 2002 was 73% van de Eritrese bevolking ondervoed. Eind 2003 werd het percentage met HIV besmette mensen tussen de 15 en 49 jaar geschat op 2.7%. Naar schatting waren er in de periode 1990-2004 slechts drie artsen per 100.000 mensen.⁹³

3 Mensenrechten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een aantal deelaspecten van de mensenrechtensituatie beschreven, te weten waarborgen en toezicht (3.2), de naleving dan wel schending van een aantal grondrechten (3.3) en de mensenrechtensituatie van een aantal specifieke groepen (3.4).

3.2 Waarborgen en Toezicht

Eritrea is partij bij het Afrikaans Handvest inzake de Rechten en het Welzijn van het Kind (1999) en het Afrikaans Handvest inzake de Rechten van Mensen en Volkeren (2001).

Ook heeft Eritrea de meeste VN-mensenrechtenverdragen getekend en geratificeerd, waaronder:

- Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1994);
- Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Vrouwendiscriminatie (1995);
- Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie (2001);
- Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (2001);
- Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten (2002);
- Optionele 1e en 2e Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (2005).

Eritrea heeft alleen in het kader van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Vrouwendiscriminatie (met vertraging) aan haar internationale rapportageverplichtingen voldaan.

Eritrea heeft op 7 oktober 1998 het Statuut van Rome (Internationaal Strafhof) getekend en onderzoekt momenteel mogelijke ratificatie van het statuut.⁹⁴

⁹³ Ter vergelijking, in Nederland waren in dezelfde periode 329 artsen per 100.000 inwoners aanwezig. UNDP *Human Development Report* 2005, 7 september 2005.

⁹⁴ Op 2 september 2005 was nog geen voortgang te melden over de ratificatie van het Statuut van het Internationaal Strafhof. Deze ratificatie laat nog steeds op zich wachten.

Eritrea is geen partij bij de volgende internationale verdragen:

- Verdrag tegen Foltering
- Verdrag inzake de Preventie en Bestraffing van Genocide;
- Verdrag inzake de Status van Vluchtelingen (met Protocol 1967);
- Verdrag inzake de Status van Statenloze Personen;
- Verdrag inzake het Terugdringen van Statenloosheid;
- Optionele 1e en 2e Protocol bij het Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten;
- Optioneel Protocol bij het Verdrag inzake de Uitbanning van alle vormen van Vrouwendiscriminatie.

Eritrea heeft ook een aantal Afrikaanse Unie (AU) overeenkomsten nog niet getekend, zoals:

- Verdrag betreffende Specifieke Aspecten van Vluchtelingenproblemen in Afrika 1969;
- Protocol bij het Afrikaans Handvest inzake de Rechten van Mensen en Volkeren betreffende de Vestiging van een Afrikaanse rechtbank voor de rechten van Mensen en Volkeren;
- Protocol bij het Afrikaans Handvest inzake de Rechten van Mensen en Volkeren betreffende de rechten van Vrouwen in Afrika;
- Verdrag inzake Preventie en Bestrijding van Corruptie.

In juli 2000 is Eritrea toegetreden tot de vier Geneefse Conventies van 1949 inzake het humanitair oorlogsrecht. Op basis hiervan kreeg het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) toegang tot de interneringskampen en gevangenissen waarin Ethiopiërs tot juni 2001 waren ondergebracht. Het ICRC kreeg verder in september 2000 toegang tot de Ethiopische krijgsgevangenen, waarvan de laatste geregistreerde krijgsgevangenen in augustus 2002 zijn vrijgelaten. Het ICRC heeft momenteel contact met een kleine groep Ethiopische krijgsgevangenen (ongeveer 30) in Eritrea die niet terug willen naar Ethiopië omdat zij vervolging vrezen bij terugkeer. ICRC heeft verder toegang tot Ethiopische burgergedetineerden in politiecellen en gevangenissen. Het ICRC heeft echter geen toegang tot een onbekend aantal Ethiopische soldaten, waarvan de Eritrese regering stelt dat zij gedeserteerd zijn uit het Ethiopische leger.⁹⁵

Er is internationaal (met name vanuit de EU en mensenrechtenorganisaties) veel kritiek op de mensenrechtensituatie in Eritrea.⁹⁶ In het bijzonder de detentie van critici, dissidenten, religieuze groepen en het ontbreken van persvrijheid zijn onderwerp van kritiek.⁹⁷ De Eritrese regering is echter weinig ontvankelijk voor

⁹⁵ US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices 2004*, februari 2005

⁹⁶ Eritrea is zowel in 2004 als in 2005 door de VS uitgeroepen tot een "country of particular concern."

⁹⁷ Eritrea is voor het *European Initiative for Democracy and Human Rights* één van de aandachtslanden. Hierbij ligt het accent met name op goed bestuur (*good governance*) en het maatschappelijk

deze kritiek. De Eritrese regering rechtvaardigt haar beleid door te verwijzen naar het voortdurende grensconflict met Ethiopië, alsmede de opbouwfase waarin Eritrea zich bevindt. Bovendien beschouwt het de mensenrechtensituatie in Eritrea als een interne Eritrese aangelegenheid.⁹⁸

Eritrea heeft de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten geratificeerd. Hierdoor zou Eritrea regelmatig moeten rapporteren aan het Mensenrechten Comité over welke stappen ondernomen zijn om de rechten in de convenanten te verwezenlijken. Tot nu toe is rapportage echter uitgebleven.⁹⁹

Op nationaal niveau is er een aanzienlijk aantal waarborgen opgenomen in de nieuwe grondwet van 1997, die evenwel nog niet in werking is getreden.

Binnen de overheid bestaat (nog) geen gespecialiseerde mensenrechteninstantie. In 1998 werd de eerste non-gouvernementele mensenrechtenorganisatie, *Citizens for Peace in Eritrea* (CPE), opgericht. In eerste instantie richtte de organisatie zich vooral op de schendingen van mensenrechten in verband met de oorlog met Ethiopië, in het bijzonder de deportaties van Eritreeërs uit Ethiopië. Later heeft de organisatie zich voor korte tijd ook kritischer ten opzichte van de Eritrese overheid opgesteld, onder meer tijdens de studentencrisis in 2001 (zie 2.1.2). Tegenwoordig houdt CPE zich alleen bezig met niet-controversiële onderwerpen. Naast CPE heeft geen enkele andere nationale of internationale mensenrechtenorganisatie toestemming om in Eritrea te werken.¹⁰⁰

3.3 Naleving en Schendingen

Hieronder volgt een uiteenzetting van de naleving dan wel schending in Eritrea van een aantal klassieke grondrechten.

middenveld (*civil society*). Eritrea heeft echter aangegeven deze terreinen niet als prioritair te beschouwen

⁹⁸ Amnesty International, *Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights*, AFR 64/003/2004, mei 2004. In maart 2004 wees de Eritrese regering een resolutie van de *African Commission on Human and People's Rights*, waarin de Eritrese regering werd opgeroepen de 11 gedetineerde parlementsleden (G-15) vrij te laten, rigoreus af als 'onrechtvaardig, bevooroordeeld en politiek gemotiveerd'.

⁹⁹ Amnesty International, *Religious Persecution Report*, AFR/64/013/2005, 7 december 2005, paragraaf 11.

¹⁰⁰ Alleen het ICRC is actief in Eritrea. Human Rights Watch, *Overview of the human rights issues in Eritrea, 2006*.

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

Het is onbekend hoe het de 11 in september 2001 gearresteerde dissidenten van de G-11 vergaat. President Isaias Afwerki heeft hen openlijk beschuldigd van verraad, waarop de doodstraf staat. Uit vertrouwelijke bron is vernomen dat het niet zeker is dat de G-11 nog in goede gezondheid verkeren en of dat zij nog in leven zijn. Volgens een onbevestigde bron zijn er verschillende alarmerende rapporten waaruit zou blijken dat de Eritrese overheid van plan is enkele of alle G-11 leden te executeren.¹⁰¹ Volgens een andere bron worden alle leden van de G-11 nog vastgehouden, op één na; deze zou zijn overleden aan diabetes.

Ook de na september 2001 gearresteerde (vermeende) critici zitten nog steeds gevangen.¹⁰² Zie ook 2.1.2 en 3.3.6. Het is onbekend hoe het deze critici vergaat en of zij nog steeds in leven zijn.

Het komt ook veelvuldig voor dat critici van het overheidsbeleid worden opgepakt om per direct hun nationale dienstplicht te vervullen.¹⁰³ De veiligheidsdienst zou over een groot netwerk beschikken van agenten en informanten om critici en opposanten in de gaten te houden.¹⁰⁴ Ook familieleden van opposanten in Eritrea kunnen van de zijde van de Eritrese autoriteiten problemen ondervinden.¹⁰⁵

In de Perswet (1996) wordt het recht op vrije meningsuiting uitgewerkt en worden de begrenzings van dit recht aangegeven. Zo worden in de Perswet beperkende voorwaarden en eisen gesteld aan pers en perspublicaties.¹⁰⁶ In februari 2002 stelde het parlement een commissie in met als opdracht de Perswet te herzien en de mogelijkheden van een 'vrije en onafhankelijke' pers te onderzoeken. Deze commissie heeft nog geen verslag uitgebracht en het is onduidelijk of en wanneer een nieuwe perswet zal worden opgesteld.

¹⁰¹ EHDR Press Release (19-10-05) "Justice for G-11."

¹⁰² EIU Country Profile 2005 Eritrea, p.5.

¹⁰³ Human Rights Watch, Overview of the human rights issues in Eritrea 2006.

¹⁰⁴ Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

¹⁰⁵ Volgens *Amnesty International* kunnen familieleden van opposanten worden lastig gevallen, onder druk gezet, bedreigd, ondervraagd en (soms maanden) worden vastgehouden. Zo werd bijvoorbeeld in december 2003 Aster Yohannes, de vrouw van de in detentie verblijvende Petros Solomon, bij aankomst in Eritrea opgepakt vanwege de oppositionele rol van haar echtgenoot. Ook zijn er berichten dat in opdracht van de Eritrese autoriteiten familieleden van in het buitenland verblijvende oppositieleden hun huis is afgenomen. Familieleden van verdwenen opposanten zouden ook voor represailles moeten vrezen als zij de bij de autoriteiten om opheldering vragen.

¹⁰⁶ Zo staat de wet geen privaat bezit toe van uitzendende media en is buitenlandse invloed op de media taboe. Elke krant dient een vergunning aan te vragen en journalisten dienen te worden geregistreerd.

Alle onafhankelijke kranten en tijdschriften in Eritrea¹⁰⁷, die naast de staatsmedia verschenen, kregen in september 2001 door de regering een verschijningsverbod opgelegd.¹⁰⁸ In maart 2003 heeft de Eritrese regering dit verbod voor onbepaalde tijd verlengd.¹⁰⁹ De wet verbiedt privé-eigendom van apparatuur waarmee radio en televisieprogramma's kunnen worden uitgezonden.¹¹⁰

De enige media die op dit moment zijn toegestaan, worden gecontroleerd door de staat, meer in het bijzonder de president en de PFDJ. Het betreft EriTV, Dimtsi Hafash (Stem van de Massa's radio) en drie kranten, welke verschijnen in het Tigrinya, Arabisch en Engels.¹¹¹ Daarnaast is er een door de staat geleid persbureau (EriNA).¹¹²

De in september 2001 gearresteerde journalisten zitten allen nog steeds om redenen van 'nationale veiligheid' gevangen, zonder formele aanklacht of proces.¹¹³ In september 2005 zaten 15 journalisten vast, sommigen van hen in geheime gevangenissen.¹¹⁴ Tevens is melding gemaakt van de arrestatie van een voor Al Hadeetha¹¹⁵ werkzame journalist, eind november 2005. Er is geen verklaring gegeven voor de arrestatie.¹¹⁶

Op 21 november 2005 werd de Zweeds-Eritrese journalist Dawit Isaac na vier jaar gevangenschap vrijgelaten.¹¹⁷ Echter, enkele dagen later is hij weer gevangengenomen; Isaac bleek tijdelijk vrijgelaten vanwege gezondheidsredenen.¹¹⁸ Het is onbekend wat zijn situatie is en waar hij zich bevindt. In maart 2005 werd een Eritrese journalist, die werkzaam was voor het

¹⁰⁷ Onafhankelijke weekbladen waren onder andere Setit, Admas, Keste Debena, Mekalih, Tsigenay en Zemen.

¹⁰⁸ De gronden voor deze sluiting waren dat de kranten een bedreiging zouden zijn voor de nationale veiligheid. EIU *Country Profile Eritrea*, november 2005, p. 13.

¹⁰⁹ EIU *Country Report Eritrea*, juni 2003. Volgens de Eritrese autoriteiten zou het verbod duren totdat de onafhankelijke media geen bedreiging voor de nationale veiligheid meer zouden vormen. Zie ook Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 238.

¹¹⁰ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006, paragraaf 2a.

¹¹¹ Deze kranten bevatten grofweg alle dezelfde informatie.

¹¹² Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 238.

¹¹³ Naar verluidt gaat het hier om 15 journalisten, die sinds 2001 vastzitten. News24 (18-09-05) "Eritrea lashes out watchdog."

¹¹⁴ Committee to Protect Journalists (16-09-05) "Eritrea: CPJ demands government account for "disappeared" journalists." Volgens een andere bron zaten in november 2005 14 journalisten gevangen, of waren zij op een andere wijze van hun vrijheid beroofd. CPJ News Alert (21-11-05) "Eritrea: Journalist freed without charge after four years in jail"

¹¹⁵ Al Hadeetha is een van de drie toegestane kranten in Eritrea.

¹¹⁶ Gebab News (09-12-05). "Journalist Jimie Kimeil arrested; Wuchu's son mysterious death."

¹¹⁷ AP (19-11-05) "Swedish journalist released after four years in Eritrea prison."

¹¹⁸ Deze journalist was gevangen genomen omdat hij persvrijheid verlangde. AFP (02-12-05) "Le journaliste suédo-érythréen Dawit Isaac de retour en prison." Zie ook AFP (22-12-05) "Appel suédois à la libération du journaliste Dawit Isaac détenu en Erythrée."

Amerikaanse radiostation 'Voice of America', in vrijheid gesteld na een gevangenisstraf van 18 maanden.¹¹⁹

Er zijn twee buitenlandse journalisten in Eritrea werkzaam.¹²⁰ De bewegingsvrijheid van deze journalisten is beperkt. Indien hun stukken de Eritrese regering onwelgevallig zijn, dan wordt dit hen te verstaan gegeven, al dan niet met een (laatste) waarschuwing. Zo mocht, op last van het ministerie van Informatie eind 2005 de Reuters/BBC journalist voor een korte periode zijn werkzaamheden niet uitoefenen. Een reden werd niet gegeven.

Ook de academische vrijheid is beperkt in Eritrea.¹²¹ Volgens de meeste bronnen heeft de Universiteit van Asmara in 2003, 2004 en 2005 geen nieuwe studenten aangenomen. De Eritrese regering lijkt de academische opleiding van studenten meer als een bedreiging dan als een aanwinst te zien (zie ook paragraaf 4.3). In 2004 werd het *Mai Nefhi Technical Institute* geopend. Een deel van de scholieren die hun 12e niveau van de middelbare school in het Sawa-trainingskamp (zie 4.3) hebben afgerond, volgt op het *Mai Nefhi Technical Institute* een 13e niveau.¹²² De beste studenten aan het *Mai Nefhi Technical Institute* zouden vervolgens worden uitgekozen om naar de universiteit te gaan.¹²³

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De regeringspartij PFDJ is de enige toegestane partij in Eritrea. Deze partij heeft overigens een multi-etnisch karakter en staat in principe voor een ieder open. Onder de nieuwe grondwet zijn meerdere partijen toegestaan mits zij niet op etnische of religieuze gronden zijn gebaseerd, maar deze grondwet is, zoals reeds gesteld, nog niet in werking getreden. De oppositie is dan ook niet actief in Eritrea, maar wel in het buitenland.

De *Alliance of Eritrean National Forces* (AENF) is opgericht in 1999 als een alliantie van een tiental verschillende oppositie groeperingen, waaronder het

¹¹⁹ Het is echter niet zeker of deze Aklilu Solomon naar huis mocht gaan of dat hij elders vastgehouden wordt voor militaire training of herscholing. RSF (07-03-05) "VOA correspondent released but not free, while at least 13 other journalists are still held."

¹²⁰ Dit was in ieder geval de stand van zaken in januari 2006. Het betreft een journalist die werkt voor Reuters en BBC en een journalist die werkt voor AFP.

¹²¹ Zo werd in juli 2001 een aantal studentenleiders gearresteerd na kritiek te hebben geleverd op de regering. In oktober 2003 werden twee professoren ontslagen vanwege hun vermeende oppositionele opstelling.

¹²² De rest van de scholieren werd geacht hun nationale dienstplicht te gaan vervullen.

¹²³ De overige studenten zouden bij overheidsdiensten gaan werken of (weer) worden opgenomen in de *National Service* om ontwikkelingsprojecten te gaan uitvoeren.

Eritrean Liberation Front (ELF)¹²⁴, het *Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council* (ELF-RC) en de *Eritrean Islamic Salvation Movement* (EISM). In oktober 2002 werd de AENF omgedoopt in *Eritrean National Alliance* (ENA). De doelstelling van de ENA is het vervangen van het huidige Eritrese regime door een democratisch gekozen regering. Het gebruik van geweld wordt daarbij nadrukkelijk niet uitgesloten. Uit protest tegen vermeende buitenlandse invloeden in de ENA verliet de ELF-RC de ENA. Een afsplitsing van de ELF-RC groepering heeft zich eind 2003 weer aangesloten bij de ENA.

De Eritrese regering beschouwt de ENA niet als een serieuze bedreiging. De groepering wordt gezien als een samenvoeging van kleine partijen die geen invloed hebben in Eritrea en sterk onder invloed staan van Ethiopië en Sudan. Het is mogelijk dat groepen binnen de ENA gewapende activiteiten ontplooiën in Eritrea.¹²⁵ Over het algemeen wordt de militaire dreiging van de ENA voor de Eritrese regering niet erg groot geacht.

Begin 2002 werd de *Eritrean People's Liberation Front – Democratic Party* (EPLF-DP) opgericht met als doelstelling “de vestiging van een constitutioneel systeem in overeenstemming met de democratische principes zoals neergelegd in de geratificeerde Grondwet van Eritrea”. De 11 opgepakte leden van de G-15 (de G-11) leden die destijds vanwege verblijf in het buitenland niet waren gearresteerd en andere critici van het regeringsbeleid zijn aan deze beweging gelieerd. Een aantal van hen geniet onder meer vanwege hun aandeel in de bevrijdingsstrijd populariteit onder de Eritrese bevolking. In mei 2003 kwamen de EPLF-DP en de *Movement for Democracy and Change* (MDC) overeen om op termijn volledig samen te gaan. Deze fusie is inmiddels voltooid.

De EPLF-DP wijzigde haar naam in februari 2004 in *Eritrean Democratic Party* (EDP). De EDP wijst gewapende strijd als middel af en wil een nationale dialoog. De EDP is vooralsnog alleen actief in het buitenland.

Volgens verschillende persberichten zijn er in de vorige verslagperiode besprekingen geweest tussen een aantal oppositiebewegingen om meer te gaan samenwerken en een gezamenlijk front te vormen tegen de Eritrese regering.¹²⁶ Zo zou er een tweetal nieuwe allianties zijn gevormd. De eerste alliantie zou bestaan uit ELF, ELF-RC, EDP en MDC. De tweede alliantie zou bestaan uit ELF-NC, Eritrean Revolutionary Democratic Front (ERDF), Democratic Movement for the Liberation of Eritrea Kunama (DMLEK), Red Sea Afar Democratic Organization (RSADO) en de Eritrean People's Movement (EPM).¹²⁷ Het is onbekend hoe het

¹²⁴ Van de deze partij zijn in de jaren tachtig door onderlinge onenigheid verschillende facties afgesplitst, te weten: ELF-RC (*Revolutionary Council*), ELF-NC (*National Council*), ELF-UO (*United Organization*) en ELF-CC (*Constitutional Council*).

¹²⁵ Amnesty International, *Report 2005* (beslaat 2004).

¹²⁶ Persbericht BBC d.d. 18.08.2004, d.d. 31.11.2004 en berichten in Gedab News.

¹²⁷ Gedab News d.d. 26.08.2004 en 28.08.2004.

momenteel precies is gesteld met de coalities van deze oppositiepartijen. Vooral nog is er geen sprake van een sterke, georganiseerde buitenlandse oppositie, die een werkelijke bedreiging voor de zittende Eritrese regering zou kunnen vormen.

Er zijn berichten dat de regering nog steeds een groot aantal leden van de gewapende oppositiegroep ELF zou vasthouden.¹²⁸ *Amnesty International* is van mening dat voormalige ELF-strijders en kaderleden, die verdacht worden van voortdurende ELF steun, bij terugkeer het risico lopen opgepakt te worden.¹²⁹ Volgens UNHCR is het waarschijnlijk dat voormalige strijders en kaderleden van de ELF op alle niveaus bekend zijn bij de voormalige EPLF-aanhangers, die nu in de regering en de veiligheidsdienst zitten. Het zou daarom voor voormalige strijders en kaderleden van de ELF niet mogelijk zijn om anoniem terug te keren naar Eritrea.¹³⁰ Volgens een onbevestigd bericht zijn in november 2005 leden van de ELF opgepakt. Het zou gaan om 11 tot 15 personen, waaronder ook medewerkers van ministeries (voor een uitvoeriger overzicht van de verschillende oppositiebewegingen wordt verwezen naar bijlage 6).

Het is verboden om politieke campagnes te voeren en er zijn geen wettelijk toegestane organisaties die deze kunnen organiseren, afgezien van organisaties die door de overheid worden geleid. Het is individuen niet toegestaan om politieke activiteiten op te zetten tijdens PFDJ verkiezingen. De publieke discussie voorafgaand aan deze verkiezingen concentreert zich voornamelijk op het karakter van de kandidaten en hun loyaliteit jegens de regerende partij. Bovendien zijn politieke debatten over oplossingen en initiatieven uiterst zeldzaam.¹³¹

Gelet op het huidige politieke klimaat in Eritrea is het aannemelijk dat personen die ervan verdacht worden aanhanger van een oppositionele beweging te zijn, bij terugkeer de aandacht van de Eritrese autoriteiten zullen trekken en mogelijk problemen (arrestatie en detentie) zullen ondervinden. De houding van de Eritrese autoriteiten lijkt mede afhankelijk van factoren als de positie van deze persoon binnen de betreffende oppositiebeweging, in hoeverre de betreffende oppositiebeweging in verband wordt gebracht met gewelddadige of terroristische activiteiten en in hoeverre deze persoon verdacht wordt van voortdurende

¹²⁸ US Department of State: Country Report on Human Rights Practices 2004, februari 2005

¹²⁹ Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

¹³⁰ Ook Amnesty International meldt dat de Eritrese veiligheidsdienst een uitgebreide kennis heeft van ELF-aanhangers vanaf de tijd van de onafhankelijkheidsstrijd, alsmede van verdachte EPLF-dissidenten. Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

¹³¹ Freedom House, Countries at the crossroads 2005, p. 236-237.

oppositie steun. Hierbij dient overigens te worden opgemerkt dat arrestatie en detentie in Eritrea vaak tamelijk arbitrair lijken te gebeuren.

Niet bekend is in hoeverre de Eritrese veiligheidsdienst actief is in landen waar zich grote aantallen oppositieleden bevinden. Wel is het aannemelijk dat de Eritrese regering via het eigen inlichtingennetwerk goed op de hoogte is van oppositionele activiteiten in het buitenland.

Het maatschappelijk middenveld in Eritrea is zwak. Vanwege de in mei 2005 van kracht geworden NGO-proclamatie¹³² stonden in januari 2006 in Eritrea slechts 18 NGO's geregistreerd, terwijl er eerder ruim 36 actief waren. Onder deze 18 NGO's bevindt zich nog één nationale NGO. De niet-geregistreerde NGO's hebben hun staf moeten ontslaan en kantoren moeten sluiten.

Op basis van deze proclamatie heeft het ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken alle bevoegdheden inzake NGO-aangelegenheden. NGO's moeten zich elk jaar opnieuw laten registreren. Alvorens activiteiten te mogen ontplooiën of bijvoorbeeld advertenties te plaatsen, is naast de registratie een operationeel akkoord nodig met het ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken benodigd.¹³³ In het algemeen mogen NGO's alleen actief zijn op het gebied van hulpverlening en herstel. Er wordt belasting geheven op alle importen, inclusief hulpgoederen.

In februari 2006 is zes Italiaanse NGO's te kennen gegeven dat zij het land dienen te verlaten aangezien zij niet aan de voorwaarden in de proclamatie voldoen.¹³⁴

De PFDJ heeft de directe controle over de enige drie niet-religieuze organisaties waar men lid van kan worden. Deze organisaties zijn de 'National Confederation of Eritrean Workers' (NCEW, ongeveer 20.000 leden verdeeld over vijf federaties)¹³⁵, de 'National Union of Eritrean Women' (ongeveer 200.000 leden), de 'National Union of Youth and Students' (ongeveer 170.000 leden).¹³⁶

De NCEW heeft overigens ook een nauwe band met de regering. Zonder toestemming van de staat en van de PFDJ mogen vakbonden niet een gedeelte van de beroepsbevolking organiseren. Stakingen zijn niet toegestaan.¹³⁷ Eind maart 2005 en begin april is een drietal vakbondsleiders gevangen genomen; dit was de eerste keer dat vakbondsleiders in Eritrea zijn opgepakt. Zij worden vastgehouden

¹³² NGO Administration Proclamation (145/2005)

¹³³ Zo werden bv. alle reisaanvragen de Noorse organisatie Church Aid afgewezen vanwege het ontbreken van een operationeel akkoord.

¹³⁴ De eerder genoemde 18 NGO's omvatten derhalve niet deze zes Italiaanse NGO's. Reuters (16-02-06) "Eritrea expels six Italian NGOs, aid workers say."

¹³⁵ Het overheidsbeleid maakt de vorming van onafhankelijke vakbonden onmogelijk.

¹³⁶ Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 244.

¹³⁷ Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 244.

zonder contact met de buitenwereld en tot op heden is hen niets tenlaste gelegd.¹³⁸ Amnesty International gaat ervan uit dat deze drie mensen gewetensgevangenen zijn, die enkel op grond van hun legitieme vakbondsactiviteiten worden vastgehouden.¹³⁹ Volgens de Eritrese regering zitten de vakbondsleiders vast vanwege het vermoeden dat zij hun banden met het Derg regime¹⁴⁰ opnieuw hebben aangehaald.

3.3.3 Vrijheid van godsdienst

Eritrea is een seculiere staat met vier gevestigde religies; de Eritrese orthodoxe kerk, islam, Eritrese katholieke kerk en de kleinere evangelisch-lutherse kerk.

Van de inwoners van Eritrea behoort ongeveer 98% tot een van deze religies. Ongeveer 60% van de bevolking is islamitisch en ongeveer 30% is lid van de Eritrese orthodoxe kerk.¹⁴¹ Vijf procent van de bevolking is rooms katholiek. Ongeveer 2% van de bevolking is protestant, waarvan de helft tot de lutherse kerk behoort. De andere helft bestaat uit kleinere religieuze bewegingen, de zogenaamde ‘nieuwe’ religies.

In Eritrea bestaat geen godsdienstvrijheid, waar het deze ‘nieuwe’ religies betreft.¹⁴² Deze ongeveer twintig¹⁴³ nieuwe religieuze bewegingen bestaan uit christelijke, voornamelijk evangelische- en pinkstergroeperingen, zoals Jehova’s getuigen, *Mullu Wongel (Full Gospel) Church*, *Rema Charismatic Church*, *Kale Hiwot Church*, *Meseret Christos Church*, *Holy Spirit Reformist Church*, *Hallelujah Church*, *Knowledge of Truth Church*, *Charismatic Church*, *Tensea Church*, *Faith Mission Church*, *Seventh-day Adventist* en *Mehrete Yesus Presbyterian Church*, met in totaal ongeveer 20.000 aanhangers.¹⁴⁴ Daarnaast zijn er nog kleine aantallen joden, baha’i, hindoes en boeddhisten in Eritrea, die onder de noemer ‘nieuwe’ religies kunnen worden geschaard.

De twee dominante godsdiensten, islam en christendom, bestaan in goede harmonie naast elkaar. Wel is er sprake van een zekere maatschappelijke aversie

¹³⁸ EIU *Country Report Eritrea*, november 2005, p. 10.

¹³⁹ Amnesty International “*Fear of torture / arbitrary detention.*” *AI index AFR/002/2005*, 6 mei 2005.

¹⁴⁰ Derg is de afkorting voor de naam van een comité van militaire officieren die over Ethiopië heersten in de periode 1974 tot 1987. www.en.wikipedia.org.

¹⁴¹ US Department of State. *International Religious Freedom Report 2005*, 8 november 2005, paragraaf 1. De bevolking van de centrale hooglanden is overwegend orthodox, terwijl de laaglanden voornamelijk islamitisch zijn. Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 2.

¹⁴² Eritrea is zowel in 2004 als in 2005 door de VS uitgeroepen als een “country of particular concern.”

¹⁴³ Een andere bron vermeldt ten minste 36 evangelische- en pinkstergroeperingen. Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 2.

¹⁴⁴ In deze opsomming zijn de dezerzijds bekende religieuze groeperingen opgenomen.

tegen leden van de ‘nieuwe’ religies. Zo is er melding gemaakt van sociale intolerantie van de leden van de gevestigde religies jegens de Jehova’s Getuigen en leden van de evangelische kerken.¹⁴⁵ Sommige burgers werken samen met de autoriteiten door leden van de ‘nieuwe’ religies aan te geven en lastig te vallen.¹⁴⁶ De maatschappelijke houding tegenover de ‘nieuwe’ religies is een uitzondering op de algemene religieuze tolerantie in Eritrea.

Nieuwe religies

In mei 2002 werd de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen te verstaan gegeven hun activiteiten te beëindigen. Zij dienden zich volgens een wettelijke bepaling te laten registreren en daarbij onder andere melding te maken van hun (buitenlandse) financieringsbronnen en de namen van hun leden. Pas na officiële registratie en formele autorisatie zouden deze groeperingen hun activiteiten mogen hervatten.¹⁴⁷ De vier door de overheid erkende religies zijn vrijgesteld van registratie. Twaalf ‘nieuwe’ religieuze groeperingen hebben inmiddels een verzoek tot registratie ingediend.¹⁴⁸

Er zijn verschillende berichten dat de Eritrese autoriteiten overwegen om een drietal meer gematigde nieuwe religieuze groeperingen (*Faith Mission Church*, *Seventh-day Adventist* en *Mehrete Yesus Presbyterian Church*), die een compleet registratieverzoek hebben ingediend, officieel te registreren.¹⁴⁹

Zo heeft, in april 2005, een vertegenwoordiger van de Eritrese overheid de VN Mensenrechtencommissie medegedeeld dat de *Seventh Day Adventist Church* “binnenkort” een vergunning zou krijgen. Tot op heden is dit niet gebeurd.¹⁵⁰ Ook drie andere ‘nieuwe’ religies, waarvan de Eritrese overheid had beweerd dat ze op het punt stonden te worden geregistreerd, zijn tot op heden verboden.¹⁵¹ Geen enkele ‘nieuwe’ religieuze groepering heeft tot nu toe registratie verkregen.

¹⁴⁵ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 2.

¹⁴⁶ US Department of State, International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004

¹⁴⁷ Een overheidscomité onderzoekt de aanvragen voor registratie welke, althans in theorie, alleen worden goedgekeurd indien zij zich conformeren aan de lokale cultuur. US Department of State, International Religious Freedom Report 2005, 8 november 2005, paragraaf 2.

¹⁴⁸ Een viertal religieuze groepen (*Mehrete Yesus Presbyterian Church*, *Faith Mission Church*, *Seventh-day Adventist* en *Baha'i Faith*) heeft een compleet verzoek tot registratie ingediend, inclusief ledenlijsten, overzicht bezittingen, inkomstenbronnen, etc. Andere religieuze groeperingen hebben een verzoek tot registratie ingediend waarbij slechts beperkte informatie werd bijgevoegd. Een aantal van deze verzoeken tot registratie ligt reeds twee jaar ter behandeling bij de autoriteiten.

¹⁴⁹ De Eritrese autoriteiten lijken met name de meer uitgesproken charismatische- en pinksterbewegingen als een gevaar voor de nationale veiligheid te beschouwen.

¹⁵⁰ Uit een vertrouwelijke bron is vernomen dat personen binnen de overheid erop aan hebben gedrongen dat 4 kerkgenootschappen, die reeds enkele jaren aan de registratievereisten voldoen, geregistreerd zouden worden. Telkenmale is op deze verzoeken niet gereageerd.

¹⁵¹ Een van deze nieuwe geloven is de Baha'i religie. Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 11.

Gedurende de verslagperiode bleven de gebouwen van de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen gesloten. Sommige van deze religieuze groeperingen vormen nu huisgemeenten. De autoriteiten hebben laten weten de wettelijke bepaling die (huis)bijeenkomsten van meer dan drie personen verbiedt strikt toe te passen.¹⁵² Naar verluidt wordt deze wet in de praktijk verschillend toegepast. Sommige lokale autoriteiten zouden toestaan dat de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen in stilte bijeenkomen, terwijl anderen geen enkele bijeenkomst van deze groeperingen zouden toestaan.¹⁵³

Vanaf februari 2003 vingen de Eritrese autoriteiten aan op grote schaal (honderden) leden van de ‘nieuwe’ religieuze groeperingen op te pakken en voor korte of langere tijd te detineren. Deze arrestaties vonden met name plaats tijdens bruiloften, gebedsbijeenkomsten en (huis)diensten. De arrestaties van personen die behoren tot religieuze minderheden gaan nog steeds door, met een verheviging in 2005.¹⁵⁴ In de periode 2003-2005 zijn 44 incidenten van religieuze vervolging vastgelegd door Amnesty International. De aangehouden en gevangengenomen personen behoren tot zowel de ‘nieuwe’ als gevestigde religies. In 2003 werden vijf incidenten vermeld, in 2004 waren het er 18 en van januari tot begin oktober 2005 heeft Amnesty International 23 incidenten gedocumenteerd.¹⁵⁵

¹⁵² Home Office UK, Eritrea, Country Assessment, oktober 2004

¹⁵³ US Department of State, International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004

¹⁵⁴ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 3

¹⁵⁵ Voor een overzicht van opgepakte leden van de nieuwe religieuze groeperingen in de periode mei 2004 – maart 2005 verwijs ik naar het algemeen ambtsbericht van maart 2005. In de verslagperiode werden voor zover bekend de volgende arrestaties verricht. Deze gegevens zijn overgenomen uit Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, (paragraaf 5), tenzij anders aangegeven.

Op 23 maart 2005 werden 16 leden van de *Kale Hiwot Church* opgepakt vanwege het bekijken van een kerkvideo in een van hun huizen. Twee oudere vrouwen werden vrijgelaten na het betalen van een boete (equivalent van \$ 12), zonder dat zij werden voorgeleid.

Op 16 maart 2005 werden predikant Kidane Weldu van de *Mullu Wongel Church* en Demoze Afwerki, voorzitter van de Gideons (Bijbel) internationale tak in Eritrea opgepakt. Weldu wordt vastgehouden in de Karchele gevangenis; de verblijfplaats van Afwerki is onbekend.

Op 28 mei is de politie een bruiloftsfeest van de *Meseret Kristos Church* binnengevallen. De bruid, bruidegom en 200 bruiloftsgasten, waaronder gospelzanger Essay Stefanos, predikant Gideon van de *Meseret Kristos Church*, en een evangelist genaamd Amanuel van de *Kale Hiwot Church*. (Volgens een andere bron betrof het 250 bruiloftsgasten. Compass Direct (03-06-05) “Police arrest 250 wedding guests.”) Een maand later zijn de bruid, bruidegom en meer dan de helft van de bruiloftsgasten vrijgelaten. Ongeveer 70 mensen zitten nog vast in het Mai Serwa legerkamp.

Op 6 juli 2005 is Semere Zaid, een docent aan de Universiteit van Asmara, wederom aangehouden. Momenteel zit hij naar verluidt vast in de Sembel gevangenis, voor een in het geheim opgelegde gevangenisstraf van 2 jaar. Zaid was al eerder, op 3 februari 2005 gearresteerd. Bovendien werd hem toentertijd bevolen om te stoppen met het bijwonen van religieuze bijeenkomsten en om zich regelmatig bij de politie te melden.

Op 8 juli 2005 werden 18 studenten van de Asmara Universiteit opgepakt, wegens het bijwonen van verschillende evangelische kerkdiensten. Hun huidige verblijfplaats is onbekend.

Gedurende de verslagperiode is het voorgekomen dat leden van religieuze minderheidsgroeperingen mishandeld werden door de veiligheidsdienst.¹⁵⁶ Er zijn betrouwbare berichten dat opgepakte leden gedwongen werden, als voorwaarde voor vrijlating, een verklaring te tekenen waarin zij hun geloof herriepen en beloofden terug te keren naar de Eritrese orthodoxe kerk.¹⁵⁷ In november 2005 is, na een periode van tien maanden, een predikant van de *Kale Hiwot Church* vrijgelaten, nadat hij een zenuwzinking heeft gehad in mei van dat jaar. Een voorwaarde voor zijn vrijlating was het tekenen van een document waarin de predikant belooft dat hij in de toekomst geen illegale christelijke bijeenkomsten meer zal bijwonen.¹⁵⁸ Bij weigering werden in een aantal gevallen familieleden

Op 4 september 2005 werden Mengisteab Tesfamariam en zijn bruid Berekti Keshi Almaz gearresteerd, samen met hun getuigen en bruidsmisjes en bruilofsgasten, tijdens een *Hallelujah Church* huwelijksplechtigheid. *Hallelujah Church* leiders Aklilu Habteab en Kahsay Imbaye, en Zerit Gebrenegusse (een evangelist van de *Philadelphia Church*) waren onder de 20 gearresteerden. De gearresteerden zijn overigens in de eerste week van oktober op borgtocht vrijgelaten. Compass Direct (03-11-05) "Number of christian prisoners doubles."

Op 30 september werden tientallen leden van evangelische kerken gearresteerd in hun huizen, op hun werk en in de straten van Asmara. Onder de gearresteerden bevinden zich predikant Simon en Sirak Gebremichael van de *Kale Hiwot Church* en Akberet Negusse van de *Rema Church*.

Op 3 oktober 2005 arresteerde de politie alle 20 stafleden van het ontwikkelingsprogramma van de *Kale Hiwot Church*. Vijf bezoekers werden gearresteerd. Sommige gearresteerden werden twee of drie weken later vrijgelaten, de overigen werden voorwaardelijk in vrijheid gesteld op 8 november 2005. Tijdens de kerst van 2005 zijn (volgens een andere bron dan Amnesty International) 70 tot 150 mensen van pinkstergemeenten opgepakt. Bovendien zijn verschillende bedrijven van pinkstergemeenteleden gesloten.

Eind december 2005 zijn ten minste 40 predikanten, ouderlingen en leken van vijf verschillende verboden kerken gearresteerd. Het betrof de *Church of the Living God*, *Full Gospel Church*, *Rema Church*, *Hallelujah Church* en de *Philadelphia Church*. (Compass Direct, 04-01-06 "Government rounds up leaders from five churches.")

Op 11 januari 2006 is een lid van de *Church of the Living God*, Hanibal Tekeste, gearresteerd. Hij is het vierde lid van de charismatische kerk die in de maand januari 2006 is gearresteerd. Compass Direct (18-01-06) "Government formally sacks orthodox patriarch."

Sinds mei 2004 wordt Helen Berhane, een bekende gospelzangeres, vastgehouden, vlak nadat zij een cassette met gospelmuziek had uitgebracht. In december 2005 zit zij nog steeds vast (BBC News (07-12-05) "Eritrean crackdown on religions.")

Begin februari 2006 zijn 75 protestante christenen opgepakt in het militaire trainingskamp Sawa, vanwege het lezen van bijbels en bidden. Naar verluidt is het in Sawa niet toegestaan een bijbel te bezitten. (Compass Direct (02-02-06) "Military jails 75 protestant conscripts.", zie ook Amnesty International "Fear of torture or ill-treatment / prisoners of conscience." 17-02-06 (UA 40/06)) Bovendien worden, naar verluidt, ook familieleden van een ondergedoken predikant bijna dagelijks lastiggevallen en bedreigd. (Compass Direct (04-01-06) "Government rounds up leaders from five churches.")

¹⁵⁶ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

¹⁵⁷ Naar verluidt zaten begin september ten minste 1,000 evangelische kerkangangers in gevangenissen, politiekantoren en militaire opsluitingskampen nadat zij, na hun arrestatie, een document weigerden te tekenen waarin zij afstand doen van hun geloof. Compass Direct (07-09-05) "Police jail another protestant wedding party."

¹⁵⁸ Compass Direct (09-11-05) "Ailing pastor released after severe breakdown."

gedwongen deze verklaringen voor hen te tekenen.¹⁵⁹ Bovendien worden leden van religieuze groeperingen weer vrijgelaten, nadat zij een document hebben ondertekend waarin staat dat zij geen deel meer zullen nemen aan religieuze activiteiten.¹⁶⁰

Er zijn eveneens berichten van bedreigingen met terechtstelling indien mensen door zouden gaan met het bijwonen van niet-gesanctioneerde (huis)diensten. Een *Rema Church* predikant, Habteab Oqbamichael, werd medio augustus 2005 vrijgelaten na bijna zeven maanden gevangenschap. Naar verluidt heeft hij een laatste waarschuwing gekregen, dat hij geëxecuteerd zal worden indien hij actief blijft op godsdienstig gebied.¹⁶¹

Opgepakte personen in de dienstplichtige leeftijd worden in de regel vrijwel direct naar Sawa overgebracht om hun nationale dienstplicht te vervullen.

Ook zijn er verschillende berichten dat individuen en groepen tijdens het vervullen van de nationale dienstplicht en in het leger worden lastiggevallen, gedetineerd en gemarteld vanwege het praktiseren van een niet-gesanctioneerde religie.¹⁶² Eind maart 2005 is een particuliere drukkerij door de overheid gesloten vanwege het drukken van christelijke literatuur. Computers werden geconfisqueerd voor onderzoek. De eigenaar van de drukkerij werd bedreigd wegens het drukken van christelijke publicaties voor verschillende Eritrese kerken.¹⁶³

Amnesty International heeft vernomen dat bepaalde religieuze gevangenen geheime gevangenisstraffen hebben gekregen van veiligheidscomités, zonder enige vorm van gerechtelijk onderzoek, verdediging of mogelijkheid van hoger beroep. Deze gevangenen zijn vervolgens naar gewone gevangenis gestuurd.¹⁶⁴

Volgens berichtgeving zaten, vóór de arrestaties in december 2005 (waarbij om en nabij 40 mensen werden gearresteerd), ten minste 1.750 Eritrese christenen vast, onder wie 28 geestelijken.¹⁶⁵ Amnesty International schat dat in de afgelopen drie

¹⁵⁹ US Department of State, International Religious Freedom Report 2005, 8 november 2005.

¹⁶⁰ Amnesty International, “Eritrea: further information on fear of torture/prisoners of conscience: Evangelical church members released” AFR 64/015/2005, 29 november 2005

¹⁶¹ Compass Direct (23-08-05) “Prisoners from wedding roundup mocked, beaten.”

¹⁶² US Department of State, International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004. Tijdens de Eritrees-Ethiopische oorlog (1998-2000) zou aan het front een religieuze ‘opwekking’ hebben plaatsgevonden onder met name jonge dienstplichtigen en zouden velen zich hebben aangesloten bij één van de religieuze vernieuwingsbewegingen. Als reactie hierop werd aan het einde van de oorlog een militaire order uitgevaardigd met een verbod voor militairen om een bijbel in bezit te hebben, religieuze liederen te zingen of te bidden.

¹⁶³ Compass Direct (01-04-05) “Government jails another 11 protestant christians.”

¹⁶⁴ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 4

¹⁶⁵ Compass Direct (04-01-06) “Government rounds up leaders from five churches.”

jaren meer dan 1.700 evangelische kerkgangers zijn vervolgd.¹⁶⁶ De Eritrese overheid heeft dit overigens ontkend¹⁶⁷ en reageerde afwijzend op kritiek van mensenrechtenorganisaties op deze mensenrechtenschendingen.¹⁶⁸ Zo heeft de directeur van het *Office of the President* medegedeeld dat indien een sekte samenkomt zonder toestemming van de overheid, de leden dan wellicht voor enkele uren worden gearresteerd. Daarna mogen ze met een waarschuwing weer gaan.¹⁶⁹

Jehova's getuigen

De gemeenschap van Jehova's getuigen in Eritrea is klein (minder dan 1500 personen) en wordt administratief bestuurd vanuit Kenia.¹⁷⁰ De procedure om Jehova's getuige te worden is streng. Voordat men toegelaten en gedoopt kan worden, moet men eerst een zware proeve van kennis en toewijding afleggen.¹⁷¹

Jehova's getuigen kunnen slachtoffer worden van discriminatie, zowel van de zijde van de overheid als, zij het in mindere mate, van de zijde van medeburgers. Het lijkt alsof de houding van de autoriteiten tegenover Jehova's getuigen minder tolerant is geworden. Sinds enkele jaren worden Jehova's getuigen regelmatig opgepakt en voor korte of langere tijd gedetineerd.¹⁷²

Op het moment dat de dienstplicht in werking trad (24 september 1994) weigerden verschillende Jehova's getuigen, uit geloofsovertuiging, zich op te geven voor de militaire training. Drie Jehova's getuigen werden onmiddellijk opgepakt en zitten

¹⁶⁶ BBC News (07-12-05) "Eritrean crackdown on religions." Volgens een andere bron worden, vanwege hun godsdienstige overtuigingen, meer dan 1,750 kerkleden en minstens 26 priesters en predikanten vastgehouden (Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 1)

¹⁶⁷ IRIN (07-12-05) "Eritrea: Government rejects religious report."

¹⁶⁸ AFP (05-04-05) "Eritrea denies rising religious persecution" In december 2005 heeft de Eritrese overheid een claim van Amnesty International verworpen dat het land zich schuldig maakt aan religieuze vervolging. IRIN (07-12-05) "Eritrea: Government rejects religious report."

¹⁶⁹ AFP (05-04-05) "Eritrea denies religious persecution charges."

¹⁷⁰ Home Office UK, Eritrea, Country Assessment, oktober 2004

¹⁷¹ In een aantal gesprekken met ouderlingen worden kennis en motivatie diepgaand getoetst.

¹⁷² Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, (paragraaf 5) heeft de volgende gegevens opgetekend:

In maart 2005 werd Amanuel Abraham, een Jehova's getuige, aangehouden.

Op 4 mei 2005 arresteerde de politie twee Jehova's getuigen (Worede Kiros en Eyob Tekle), die gevangen werden gezet in het Wia legerkamp.

Op 27 mei 2005 is Tekle Tesfay, een Nederlandse onderdaan van Eritrese afkomst, die in 1997 was teruggekeerd naar Eritrea, gearresteerd omdat hij godsdienstles gaf aan een andere Jehova's Getuige, Fisseha Gebrezadik. Beiden worden nu vastgehouden in de Sembel gevangenis. Naar verluidt zijn zij buitengerechtelijk veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk vijf en vier jaar. Een derde Jehova's getuige die eerder is gearresteerd (Yohannes Guish) wordt ook vastgehouden in de Sembel gevangenis.

nu, 11 jaar later, nog steeds vast.¹⁷³ In totaal zitten op dit moment 22 Jehova's getuigen in de gevangenis.¹⁷⁴ Ongeveer 250 families van Jehova's getuigen hebben Eritrea verlaten en hebben elders asiel aangevraagd.¹⁷⁵

In oktober 1994 heeft president Afwerki een richtlijn uitgevaardigd die alle leden van de Jehova's getuigen hun civiele, politieke, economische en sociale rechten ontnemt. Deze richtlijn sluit hen uit van werk bij, en huisvesting van, de overheid en ontzegt hen toegang tot overheidsdiensten, zoals scholen en ziekenhuizen. Bovendien worden Jehova's getuigen officiële identiteitskaarten geweigerd.¹⁷⁶ Ook kunnen zij geen handelsvergunning en uitreisvisum krijgen.¹⁷⁷ Jehova's getuigen wordt onder meer kwalijk genomen dat zij niet hebben gestemd bij het referendum van 1993 en dat ze niet willen dienen in het leger, omdat zij zich naar hun zeggen alleen onderwerpen 'aan het hemelse gezag'. (Zie ook 3.4.4.)

Er zijn geen gebedshuizen voor Jehova's getuigen in Eritrea. Gebed en huisvesting in de particuliere sfeer is mogelijk, al is er soms sprake van tegenwerking. In de private sector krijgen Jehova's getuigen vrijwel geen baan, behalve zwart, omdat ondernemers bang zijn om Jehova's getuigen (zonder geldige papieren) in dienst te nemen. Eritreeërs die Jehova's getuigen onderdak bieden, onroerend goed verhuren, werk verschaffen of anderszins helpen, lopen het risico zelf gedetineerd en bestraft te worden.

Orthodoxe en lutherse kerk

De patriarch van de Eritrese orthodoxe kerk, Abune Antonios, is in de eerste helft van januari 2006 ontslagen door de (door de regering gecontroleerde) synode. De Heilige Synode heeft de patriarch te kennen gegeven dat hij niet langer het hoofd is van de orthodoxe kerk in Eritrea.¹⁷⁸ Hij was al eerder ontdaan van zijn administratieve functies en hij werd bovendien beperkt in zijn bewegingsvrijheid. Volgens de berichtgeving wilde Antonios de kerk hervormen, heeft hij gevraagd om de vrijlating van gedetineerde orthodoxe priesters en verzette hij zich tegen bemoeienis van de staat in kerkelijke aangelegenheden. Sinds zijn wijding tot patriarch in 2004 was hij meer en meer kritisch geworden met betrekking tot de

¹⁷³ Jehova's Witness Office of Public Information (29-09-05) "Eleven years in Eritrea prison – no charges, no trial."

¹⁷⁴ Deze Jehova's Getuigen verzetten zich overigens niet tegen non-militaire dienstplicht. Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 3.

¹⁷⁵ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 3.

¹⁷⁶ Deze richtlijn is niet officieel gepubliceerd, maar is wel bevestigd door de overheid, o.a. in latere toespraken. US Department of State, International Religious Freedom Report 2005, 8 november 2005, paragraaf 2.

¹⁷⁷ US Department of State, International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004. Zie ook het Amnesty International Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 3.

¹⁷⁸ Compass Direct (18-01-06) "Government officially sacks orthodox patriarch."

voortdurende inmenging door de regering in kerkzaken.¹⁷⁹ Deze inmenging bestond onder meer uit de benoeming, in augustus 2005, van een *Chief Administrator* door de overheid, die de verantwoordelijkheid voor het dagelijks bestuur overnam van de patriarch.

Bovendien is, naar verluidt, eind juli 2005 Yitbarek Berhe, een diaken van de orthodoxe kerk en plaatsvervangend bestuurder van de patriarch, gearresteerd en hij gedwongen afstand te doen van zijn ambt. Zijn huidige verblijfplaats is onbekend.¹⁸⁰ De Eritrese autoriteiten houden de activiteiten van vernieuwingsbewegingen binnen de Eritrese orthodoxe kerk, en hun leden, nauwlettend in de gaten.¹⁸¹ The Eritrese autoriteiten hebben gedurende de verslagperiode leden van bepaalde orthodoxe kerk lastiggevallen en hen in de gaten gehouden.¹⁸²

Ook lutherse kerkgangers worden incidenteel aangehouden. Bovendien zitten op dit moment drie orthodoxe priesters vast. Daarnaast heeft de (uit India afkomstige) priester van de *St. George Episcopal Church*, een anglicaanse kerk¹⁸³, Eritrea moeten verlaten, omdat de overheid zijn werkvergunning niet wilde verlengen.¹⁸⁴ De tijdelijke opvolger van deze priester, die half januari 2006 in Asmara aankwam, is begin februari 2006 met onmiddellijke ingang het land uitgewezen. De reden voor deze uitwijzing is onbekend.

Hoewel de meeste van de godsdienstige gevangenen lid zijn van de nieuwe geloofsgemeenschappen, worden sinds eind 2004 steeds vaker hervormingsgezinde personen binnen de geregistreerde (gesanctioneerde) hoofdreligies opgepakt.¹⁸⁵ Zo zijn in mei 2005 tijdens een bruiloft 250 mensen opgepakt. Naar verluidt hebben de politieagenten contact opgenomen met familieleden van de bruiloftsgasten, om te verifiëren of de gasten tot een van de officieel erkende kerken behoren. Degenen die lid waren van de erkende kerken werden overgeplaatst naar andere cellen en de meesten van hen zijn ondertussen vrijgelaten.¹⁸⁶

¹⁷⁹ Christian Solidarity Worldwide (24-08-05) "Eritrea: Head of Orthodox church 'frozen' from his post."

¹⁸⁰ Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 4

¹⁸¹ US Department of State, *International Religious Freedom Report 2004*, 15 september 2004

¹⁸² US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006, paragraaf 2c.

¹⁸³ De episcopale kerk is de anglicaanse kerk buiten het Verenigd Koninkrijk.

¹⁸⁴ De lutherse kerkgangers gingen samen met evangelische kerkleden ter kerke. De drie orthodoxe priesters waren gelieerd aan de Medhane Alem beweging. Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 4. Zie ook: Compass Direct (26-10-05) "Anglican priest ordered out of country."

¹⁸⁵ Een groeiend aantal sleutelfiguren van de officieel geregistreerde kerken wordt gearresteerd. Zie ook: Compass Direct (03-11-05) "Number of christian prisoners doubles."

¹⁸⁶ Compass Direct (03-06-05) "Police arrest 250 wedding guests." Een officiële reden voor de arrestatie is niet bekend.

Islam

De overheid lijkt ook meer radicale vormen van de islam te verbieden. Het is de meeste buitenlandse imams niet toegestaan mensen in Eritrea te bekeren; daarnaast wordt het financieren van de islamitische zending of religieuze activiteiten door de overheid gecontroleerd.¹⁸⁷ In september 2004 zijn tientallen moslim studenten, die behoren tot nieuwe islamitische groeperingen zoals de ‘Wahabis’, gearresteerd. Naar verluidt zitten nog velen vast zonder tenlastelegging en zijn zij van de wereld afgeschermd.¹⁸⁸

Naar verluidt mogen dienstplichtige moslims, in tegenstelling tot christenen, in het militaire trainingskamp Sawa wel een kopie van hun heilige boek bezitten en (5 maal per dag) bidden.¹⁸⁹

3.3.4 Bewegingsvrijheid

Binnen Eritrea zijn er over het algemeen geen restricties op het gebied van de bewegingsvrijheid, met uitzondering van de *Temporary Security Zone* en het grensgebied met Sudan.¹⁹⁰ Wel worden er regelmatig wegversperringen opgeworpen in Asmara en andere steden waar de militaire politie reizigers controleert, onder meer op dienstplichtvervulling.

De Eritrese autoriteiten verplichten alle burgers om een nationale identiteitskaart bij zich te hebben, die op verzoek moet worden getoond.

Buitenlanders dienen sinds 10 januari 2004 een reisvergunning aan te vragen bij de Eritrese autoriteiten voor het reizen binnen Eritrea, met uitzondering van de hoofdwegen Asmara/Massawa, Asmara/Keren, Asmara/Dekemhare en Asmara/Mendefera.¹⁹¹

Voor reizen buiten Eritrea bestaan enkele restricties. Vanwege het uitblijven van afbakening van de grens met Ethiopië is er geen rechtstreeks (vlieg)verkeer mogelijk met Ethiopië. Vluchten naar Europa gaan naar Rome, Milaan, Frankfurt en Amsterdam. De grens met Sudan is eveneens gesloten.¹⁹²

¹⁸⁷ US Department of State, *International Religious Freedom Report 2005*, 8 november 2005.

¹⁸⁸ Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 6

¹⁸⁹ Compass Direct (02-02-06) “Military jails 75 protestant conscripts.”

¹⁹⁰ De Eritrese Grondwet, die nog niet in werking is getreden, voorziet in het recht op bewegingsvrijheid en emigratie (artikel 19)

¹⁹¹ De formele reden voor deze nieuwe maatregel is het verbeteren van de coördinatie met het *National Security Agency* en de lokale politie en het garanderen van de veiligheid van reizigers. In de praktijk werkt deze maatregel sterk belemmerend vanwege de periode die is gesteld voor het aanvragen van een vergunning (10 dagen) en vanwege de omvang van het gebied dat onder de beperkingen valt. Met enige regelmaat worden vergunningen voor diverse bestemmingen zonder opgaaf van redenen geweigerd.

¹⁹² Reisadvies Eritrea, Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Om het land te kunnen verlaten is een uitreisvisum vereist waar een uitvoerige controle aan vooraf gaat. Uitreisvisa worden regelmatig geweigerd aan personen in de dienstplichtige leeftijd, studenten, Jehova's getuigen, beambten van het voormalige Mengistu regime en andere personen die bij de Eritrese regering in ongenade zijn gevallen of indien de aanvrager (belasting)schulden heeft.¹⁹³ Ook worden uitreisvisa geweigerd aan 17-jarige mensen om te voorkómen dat zij hun dienstplicht ontlopen.¹⁹⁴ Indien ouders hun minderjarige kinderen mee op reis willen nemen, dienen zij een borg van ongeveer € 6.000 te betalen.

Sinds juni 2003 worden de vereisten voor een uitreisvisum strikter toegepast en dient iedere Eritreeër die naar het buitenland wil reizen, te beschikken over een uitreisvisum.¹⁹⁵ Daarentegen zouden getrouwde vrouwen boven de 27 jaar makkelijker een uitreisvisum kunnen krijgen dan voorheen.

Amnesty International meldt gevallen van Eritreeërs met een buitenlandse nationaliteit, die bij hun bezoek aan Eritrea mogelijk om politieke redenen voor korte of langere tijd in Eritrea werden vastgehouden.¹⁹⁶ Hen zou ook het recht op consulaire bijstand zijn geweigerd op basis van de argumentatie dat Eritrea hen als Eritrese burgers beschouwt. Ook het niet vervullen van de nationale dienstplicht zou een reden zijn geweest om Eritreeërs met een buitenlandse nationaliteit tijdens hun bezoek aan Eritrea voor enige tijd vast te houden.¹⁹⁷

In juli en opnieuw in november 2005 werden ouders en andere familieleden van mensen die hun dienstplicht hebben ontlopen of het land zijn uitgevlucht, gearresteerd en beschuldigd van medeplichtigheid. Zij werden slechts vrijgelaten na het betalen van een borg of een schuldbekentenis.¹⁹⁸

3.3.5 Rechtsgang

De wetgeving van Eritrea biedt in theorie bescherming tegen schending van mensenrechten. Zo verbiedt de huidige wetgeving bijvoorbeeld willekeurige

¹⁹³ Zie onder andere US Department of State: Country Report on Human Rights Practices 2004, februari 2005

¹⁹⁴ Het bedrag in de lokale munteenheid nakfa is 100.000. Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 7.

¹⁹⁵ Ook Eritreeërs die woonachtig zijn in het buitenland en op bezoek zijn geweest in Eritrea, dienen bij vertrek te beschikken over een uitreisvisum. Vóór juni 2003 was dit voor hen niet nodig.

¹⁹⁶ Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

¹⁹⁷ Volgens een Westerse ambassade in Asmara zou het bij Eritreeërs met een buitenlandse nationaliteit die bij hun bezoek aan Eritrea problemen krijgen, veelal gaan om Eritreeërs die reizen op een Eritrees reisdocument.

¹⁹⁸ Het Amnesty International Religious Persecution Report 2005 noemt het woord "bond." Het bedrag bestaat uit het equivalent van \$ 660 - \$ 3.000.

detentie zonder aanklacht of proces.¹⁹⁹ In de praktijk wordt deze wetgeving echter niet toegepast. Bovendien heeft de Nationale Vergadering (*National Assembly*) verschillende wetten en regelgeving aangenomen die met name het recht op godsdienstvrijheid en vrijheid van meningsuiting beperken.²⁰⁰

De rechterlijke macht in Eritrea is formeel onafhankelijk. Echter, in de praktijk is de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht beperkt.²⁰¹ Rechtspraak die geschiedt in de bijzondere rechtbanken (*Special Courts*), wordt sterk beïnvloed door de uitvoerende macht.

De rechtbanken hebben verder te kampen met gebrek aan gekwalificeerd personeel en aan adequate infrastructuur. Door de mobilisatie van dienstplichtigen is de personele capaciteit van de rechtbanken nog verder afgenomen. Als gevolg hiervan lopen veel processen vertraging op. Er zou een achterstand van ongeveer 1.900 rechtzaken zijn.

Er is geen Orde van Advocaten in Eritrea. Het beperkte aantal onafhankelijke advocaten is niet in staat adequate juridische ondersteuning te geven aan verdachten in Eritrea.

Special Courts

Met name zorgelijk vanuit het perspectief van mensenrechten zijn de bijzondere rechtbanken (*Special Courts*). Deze bijzondere rechtbanken waren aanvankelijk in 1996 opgericht om delicten als corruptie en machtsmisbruik te bestrijden, maar gaandeweg werd het mandaat uitgebreid met andere strafzaken, waaronder zware misdrijven. De bijzondere rechtbanken worden momenteel vooral gebruikt om dissidenten te berechten. Er lijkt een toename van het aantal bijzondere rechtbanken te zijn en de daaraan verbonden officieuze gevangenissen.

De bijzondere rechtbanken staan buiten het reguliere rechtssysteem. Zij vallen buiten de jurisdictie van het Hooggerechtshof en de rechters zijn niet gebonden aan het Wetboek van Strafrecht. De Procureur-Generaal beslist wanneer een bepaalde zaak door een bijzondere rechtbank dient te worden behandeld. De processen vinden plaats achter gesloten deuren en het recht op hoger beroep en het recht op juridische bijstand zijn hier niet van toepassing. De bijzondere rechtbanken zijn ook gemandateerd om uitspraken van civiele rechtbanken, inclusief de Hoge Raad, te herroepen.

De rechters bij de bijzondere rechtbanken worden benoemd door de president zonder bepaalde vereisten met betrekking tot juridische scholing en competentie.

¹⁹⁹ Dit is opgenomen in artikel 17 van de Grondwet, die nog niet in werking is getreden.

²⁰⁰ Voorbeelden zijn de Wet inzake Religies (1994), Wet inzake Media (1996), Wet inzake registratie van Religies (2002) en de Wet inzake Censuur (2003). Zie Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

²⁰¹ US Department of State, Background Note, januari 2006.

Veel rechters bij de bijzondere rechtbanken zijn legerofficieren en vroegere EPLF-commandanten. De bijzondere rechtbanken worden door velen dan ook als een verlengstuk van de regering gezien.²⁰²

Volgens berichten van *Amnesty International* zouden militaire- en politieofficieren in geheime zittingen ten behoeve van een aantal personen, die om politieke redenen of redenen van nationale veiligheid (zonder proces of aanklacht) waren gearresteerd, gevangenisstraffen hebben uitgesproken. Ook zou een aantal buitengerechtelijke- en snelrecht executies hebben plaatsgevonden (zie 3.3.9 en 3.3.10).²⁰³

3.3.6 Arrestaties en detenties

Het komt voor dat arrestanten langer dan de wettelijke 30 dagen zonder aanklacht worden vastgehouden. Ook zijn er gevallen bekend van detentie op verdenking van een commun delict, terwijl de detentie in feite politiek gemotiveerd is. Het onderscheid tussen commune en politieke delicten is soms lastig te maken.

Amnesty International gaat ervan uit dat duizenden mensen als politieke gevangenen vastzitten in Eritrea. Het gaat hierbij onder meer om mensen die op vredelievende wijze kritiek hebben geuit op de regering, of die verweten worden contacten te onderhouden met oppositiepartijen. Daarnaast betreft het mensen die op grond van hun geloofsovertuiging²⁰⁴ of hun onafhankelijke journalistieke activiteiten in hechtenis zijn genomen. Velen van hen worden op onbekende plaatsen vastgehouden zonder aanklacht, zonder contact met de buitenwereld en zonder tenlastelegging of rechtszaak.²⁰⁵ De meeste arrestaties worden door de Eritrese autoriteiten niet toegegeven of bekend gemaakt.

Politiek gemotiveerd is ongetwijfeld de detentie van de elf prominente dissidenten (de “G11”), die sinds hun arrestatie in september 2001 nog niet formeel in staat van beschuldiging zijn gesteld (zie ook 3.3.2.).²⁰⁶ De arrestaties van politieke

²⁰² US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006, paragraaf 1e.

²⁰³ Amnesty International, Eritrea: ‘You have no right to ask’ – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

²⁰⁴ De Eritrese autoriteiten houden al 11 jaar leden van niet-geregistreerde religies vast. US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006, paragraaf 1d.

²⁰⁵ Amnesty International, *Position von Amnesty International zur Wegweisung von abgewiesenen Asylsuchenden nach Äthiopien und Eritrea und zur Situation von äthiopischen und eritreischen Asylsuchenden in der Schweiz*, paragraaf 3. Zie ook Amnesty International, *Religious Persecution Report 2005*, 7 december 2005, paragraaf 9.

²⁰⁶ Deze “G11” zitten naar verluidt nog steeds onwettig vast, zonder contact met de buitenwereld. EHDR (Eritreans for human and democratic rights, persbericht van 19-10-05). Ook de negen journalisten die tegelijk met de dissidenten waren gearresteerd, zitten nog steeds vast zonder formele aanklacht of proces.

gevangenen zijn naar verluidt frequent en willekeurig. Slechts uitzonderlijk worden de aanhoudingen vergezeld van officiële tenlasteleggingen, ondanks het grondwettelijk recht op ‘habeas corpus’.²⁰⁷

Er zijn berichten dat nog steeds een groot aantal leden van de ELF gevangen zit. Zij zouden gedetineerd zijn op geheime locaties in Eritrea.²⁰⁸

In de verslagperiode zijn opnieuw leden van de niet geregistreerde religieuze groeperingen door de Eritrese autoriteiten opgepakt en voor korte of langere tijd gedetineerd. Aan het einde van de verslagperiode zouden enkele honderden leden van de nieuwe religieuze groeperingen in detentie verblijven, veelal onder slechte omstandigheden (zie 3.3.3).

Bovendien zijn er onbevestigde berichten dat honderden militairen en dienstplichtontduikers gevangen zitten, verspreid over het hele land (zie 3.4.4). Er zit ook nog een onbekend aantal personen in detentie, vaak al jaren en zonder formele aanklacht, die worden verdacht van banden met Ethiopië, radicale islamitische elementen of van terrorisme verdachte organisaties.²⁰⁹ Sinds het begin van 2005 worden drie vakbondsleiders zonder tenlastelegging vastgehouden.²¹⁰

Volgens de berichtgeving hebben op 28 maart 2005 uitgebreide aanhoudingen plaatsgevonden in Massawa. Onderdeel van deze aanhoudingen waren huiszoekingen en wegversperringen. Naar verluidt was dit ook de eerste keer dat de marine ingeschakeld werd om zo vissersboten aan te houden.²¹¹ In deze maand is ook de zakenman (oprichter van het bedrijf Erifish) de heer Taha Suraj gearresteerd.²¹² De reden van zijn arrestatie is onbekend. Hij is inmiddels weer vrijgelaten.

²⁰⁷ Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 240. Het recht op habeas corpus houdt in dat een gevangene het recht heeft om voorgeleid te worden opdat bepaald kan worden of de gevangene niet onterecht vastgehouden wordt.

²⁰⁸ US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices 2004*, februari 2005

²⁰⁹ Zie Amnesty International, Eritrea: ‘You have no right to ask’ – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004 en US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices 2004*, februari 2005

Volgens het rapport van *Amnesty International* zouden al jaren tientallen leden van de Kunama in geheime detentiecentra verblijven op verdenking van sympathie voor het Ethiopische leger. Ook zouden sinds 1999 meer dan 200 leden van de Afar zonder aanklacht of proces gevangen worden gehouden op verdenking van banden met Ethiopië. Verder zouden sinds de jaren negentig Eritrese veiligheidsdiensten in West-Eritrea honderden moslims hebben opgepakt op verdenking van banden met de EIJ en ELF. Velen zouden al jaren vastzitten zonder enige aanklacht of proces. Een aantal van hen zou volgens *Amnesty International* wellicht inmiddels buitengerechtelijk zijn geëxecuteerd.

²¹⁰ EIU *Country Report Eritrea november 2005*, p. 10.

²¹¹ Gebab News (31-03-05) “Arrest of ‘disappeared’ citizens confirmed; roundups continue.”

²¹² Zie ook: Gebab News (31-03-05) “Arrest of ‘disappeared’ citizens confirmed; roundups continue.” Tot 2002 was Erifish het enige private bedrijf in de visserij sector. Naderhand is het bedrijf overgenomen door de staat voor een, naar verluidt, miniem bedrag.

Naar verluidt zijn vele leraren en scholieren opgepakt nadat een 14-jarige zoon van majoor-generaal Andemariam eind 2005 overleed na een val van het dak van zijn school. Sindsdien zijn de meeste scholieren weer vrijgelaten, maar volgens het bericht zitten de klassenleraar en sommige scholieren nog vast.²¹³

Bovendien worden ook Eritrese UNMEE-werknemers gearresteerd. De VN berichtte dat in februari 2006 27 lokale werknemers van de VN-vredestroepen zijn gearresteerd en dat 30 zich verschuilen uit angst voor arrestatie. Een officiële reden voor de gevangenneming is niet gegeven; waarschijnlijk zijn de werknemers gearresteerd vanwege het mogelijk ontlopen van de dienstplicht.²¹⁴ Op één na zijn zij allen weer vrijgelaten.

De gevangenissen

Er zijn geen speciale faciliteiten voor minderjarigen in de vorm van een tuchtschool of een jeugdgevangenis. Minderjarigen worden veelal samen met volwassenen gedetineerd. Personen die wachten op berechting worden in de regel samen met veroordeelden gedetineerd.

Gevangenen die om politieke redenen of om redenen van nationale veiligheid (zonder proces of aanklacht) zijn gearresteerd, worden veelal vastgehouden in officieuze, vaak provisorisch gebouwde, gevangenissen verspreid over het hele land. Deze detentiecentra worden vaak bestuurd door de militaire of de binnenlandse veiligheidsdienst. Een aantal van deze detentiecentra is ondergronds.²¹⁵ Sommige gevangenen worden in afzondering vastgehouden op politiebureaus of in officiële gevangenissen. Militairen en dienstplichtigen worden in de regel vastgehouden in militaire gevangenissen en zogenaamde ‘rehabilitatiecentra’ binnen legereenheden. Ook wordt op grote schaal gebruik gemaakt van metalen vrachtcontainers om het toenemend aantal gevangenen te huisvesten of te bestraffen.

De omstandigheden in de gevangenissen

De leefomstandigheden in de officiële gevangenissen zijn naar lokale omstandigheden redelijk. Daarentegen worden gevangenen in officieuze gevangenissen zeer slecht behandeld.²¹⁶ Predikant Ogbamichael Haimanot, die in

²¹³ Dit bericht is afkomstig van Gedab News (09-12-05, “Journalist Jimie Kimeil arrested; Wuchu’s son mysterious death.”), gepubliceerd op www.awate.com; en is tevens overgenomen op de website van UNMEE (www.unmeeonline.org, “Media Monitoring van 11-12-05.”)

²¹⁴ Reuters (14-02-06) “Eritrea detains 13 UN staff, 30 more in hiding.”

²¹⁵ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1c.

²¹⁶ Het ICRC heeft toegang tot officiële gevangenissen, maar alleen daar waar het gaat om Ethiopische (en niet om Eritrese) gevangenen.

januari 2005 was opgepakt, heeft psychische problemen gekregen door de slechte behandeling en het gebrek aan medische hulp. Hij is in oktober 2005 vrijgelaten.²¹⁷

De leefomstandigheden voor gevangenen in officieuze detentiecentra zijn slecht. Gevangenen verblijven veelal in overvolle ondergrondse cellen met nauwelijks daglicht, weinig voedsel, geen schoon drinkwater, slechte hygiëne en vrijwel geen medische voorzieningen. Gevangenen die in metalen vrachtcontainers worden gedetineerd verblijven daar vrijwel 24 uur per dag. Deze containers zijn, volgens Amnesty International, zingend warm gedurende de zomer en ijskoud in de winter. Er zijn geen was- of toiletgelegenheden aanwezig.²¹⁸ Gevangenen mogen slechts enkele korte keren naar het toilet en water is amper aanwezig. Er zijn geen speciale faciliteiten voor vrouwen. Het voedsel in de gevangnissen is pover. Vele gevangenen zijn ziek, maar medische behandeling is vrijwel niet aanwezig. Naar verluidt zijn een aantal gevangenen overleden door mishandeling of ontzegde medische behandeling.²¹⁹ Er zijn berichten dat de veiligheidsdiensten ook zogenaamde ‘safe houses’²²⁰ gebruiken voor korte detenties en ondervragingen.²²¹

Het is moeilijk informatie te verkrijgen over de situatie in de gevangnissen aangezien bezoekers geen toegang hebben tot de (politieke) gevangenen. Zelfs de plaatsen waar mensen gevangen zitten, worden geheim gehouden.²²²

3.3.7 Mishandeling en foltering

Het huidige Eritrese Wetboek van Strafrecht (*Eritrean Transitional Penal Code*) verbiedt wrede, onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen, alsmede foltering.

In de praktijk wordt dit verbod echter niet nageleefd. Er is veelvuldig gerapporteerd over het gebruik van marteling als een straf voor politieke dissidenten of militaire overtredingen (dienstplichtontduikers), en tevens als een middel bij verhoren. Daarnaast is foltering ook gebruikt bij mensen die gevangen zijn genomen op basis van hun (geloofs)overtuigingen. Deze mensen werden soms ook gemarteld of bedreigd zodat zij een document zouden tekenen waarin zij aangeven af te zien van belijden van hun godsdienst.²²³

²¹⁷ Amnesty International Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 8.

²¹⁸ Amnesty International Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 8. Zie ook BBC News (07-12-05) “Eritrean crackdown on religions.”

²¹⁹ Amnesty International Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 8.

²²⁰ ‘Safe houses’ zijn geheime verblijfplaatsen die door de veiligheidsdiensten gebruikt worden voor korte detenties en ondervragingen.

²²¹ Zie Amnesty International, Eritrea: ‘You have no right to ask’ – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004

²²² Freedom House, Countries at the crossroads 2005, p. 240.

²²³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices, paragraaf c.

Het komt voor dat gevangenen eenmalig of herhaaldelijk, gedurende enkele uren worden vastgebonden in zeer ongemakkelijke posities,²²⁴ of worden blootgesteld aan de hoge temperaturen in de brandende zon.²²⁵ Ook bestaat de mogelijkheid dat zij in eenzame opsluiting worden vastgehouden in ondergrondse strafcellen.²²⁶ Naast fysieke mishandeling wordt ook melding gemaakt van psychische mishandeling in gevangenissen. Bovendien wordt melding gemaakt mensen die overleden zijn als gevolg van marteling door ordestrijdkrachten.²²⁷

Het is onduidelijk in hoeverre mishandeling en marteling door de Eritrese autoriteiten getypeerd kan worden als een structureel verschijnsel. Internationale mensenrechtenorganisaties zijn van mening dat mishandeling en marteling in Eritrea op grote schaal worden toegepast en berichten over een omvangrijke en systematische praktijk. Hoewel deze berichten geloofwaardig zijn en goed gedocumenteerd, is het voor Westerse waarnemers in Asmara moeilijk in te schatten op welke schaal mishandeling en marteling wordt toegepast. Gegeven de praktijk van verregaande controle over de maatschappij en intimidatie van burgers, en het gebrek aan transparantie en toezicht, zijn in Eritrea in ieder geval de omstandigheden geschapen die mishandeling en marteling op grote schaal mogelijk maken.

3.3.8 Verdwijningen

Er is sprake van vele personen die (soms politiek gemotiveerd) na arrestatie op geheime locaties worden vastgehouden en waarvan onduidelijk is wat hun toestand is, zoals de 11 gevangengenomen dissidenten (de G-11).²²⁸ (Zie ook 3.3.6) Aan het eind van 2005 was de verblijfplaats van een aantal leden van de Kunama-stam onbekend.²²⁹

²²⁴ Gevangenen worden met hun armen op hun rug gebonden in bomen gehangen. Ook worden gevangenen met hun hoofd naar beneden, voeten en handen aan elkaar gebonden, neergelegd. US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1c. Zie ook: Human Rights Watch, Overview of human rights issues in Eritrea 2006.

²²⁵ US Department of State: Country Report on Human Rights Practice 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1c.

²²⁶ Amnesty International Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 8.

²²⁷ US Department of State: Country Report on Human Rights Practice 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1c.

²²⁸ Niet bekend is hoeveel 'verdwenen' personen inmiddels zijn overleden als gevolg van de slechte leefomstandigheden in de detentiecentra of mogelijk buitengerechtelijk zijn geëxecuteerd. Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004. Zie ook: Department of State Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1b.

²²⁹ US Department of State Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006, paragraaf 1b.

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

Amnesty International heeft melding gemaakt van buitengerechtelijke executies (zie 3.3.5 en 3.4.4). Deze berichten kunnen niet worden bevestigd.

3.3.10 Doodstraf

Hoewel het strafrecht de doodstraf mogelijk maakt voor een aanzienlijk aantal misdrijven, is volgens de Eritrese autoriteiten de doodstraf sinds de onafhankelijkheid in 1993 geen enkele keer uitgesproken. Er zijn geen aanwijzingen van het tegendeel.²³⁰ Wel zijn er onbevestigde berichten van snelrecht executies.

Eritrea heeft op een OHCHR²³¹ bijeenkomst in april 2005 tegen een resolutie betreffende de doodstraf gestemd. In deze resolutie werd een beroep gedaan op landen die de doodstraf handhaven, om deze af te schaffen en om het aantal misdrijven waarop de doodstraf staat te verminderen. Daarnaast werd bij deze landen aangedrongen de doodstraf niet op te leggen bij mensen jonger dan 18 jaar, zwangere vrouwen en mensen met beperkte verstandelijke vermogens.²³²

3.4 Posities van specifieke groepen

In deze paragraaf wordt de positie van een aantal specifieke groepen beschreven, achtereenvolgens Ethiopiërs, vrouwen, etnische groepen en minderheden, dienstweigeraars en deserteurs en tot slot homoseksuelen.

3.4.1 Ethiopiërs

Het is onduidelijk hoeveel Ethiopiërs nog in Eritrea verblijven. Het ICRC meent dat er zich nog zo'n 16.000 tot 20.000 Ethiopiërs in Eritrea bevinden, voor het grootste deel in de steden (zoals Asmara en Massawa). Volgens een andere bron bevinden zich ongeveer 3.000 Ethiopiërs in Eritrese steden. De (sinds januari 2003 gesloten) Ethiopische ambassade in Eritrea noemde in 2002 een aantal van ongeveer 7.000. Onder hen bevinden zich ook gemengd gehuwden en kinderen uit een gemengd huwelijk.

Tot het uitbreken van het conflict met Ethiopië verbleven ongeveer 100.000 Ethiopiërs in Eritrea. Deze mensen woonden al ten tijde van de Eritrese

²³⁰ Ook zijn er geen aanwijzingen dat de doodstraf is uitgesproken binnen het militaire strafrecht. Volgens een bron is de laatste executie in 1989 uitgevoerd.

²³¹ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights.

²³² Commission on Human Rights, Economic and Social Council. Report on the sixty-first session (14-03-05 / 22-04-05)

onafhankelijkheid in 1993 in Eritrea maar hadden niet geopteerd voor de Eritrese nationaliteit, or waren na de Eritrese onafhankelijkheid naar Eritrea gekomen, bijvoorbeeld om er te werken, onder meer in de havens van Assab en Massawa.

In maart 1999 werd een begin gemaakt met de registratie van Ethiopiërs in Eritrea, in het kader van de algemene registratie van vreemdelingen in dit land. Doel was om het onderscheid tussen legaal en niet legaal verblijvende vreemdelingen te kunnen maken. Vanaf dat jaar dienden Ethiopiërs dus een verblijfsvergunning te hebben; deze verplichting bestaat nog steeds. In bepaalde situaties helpt het ICRC Ethiopiërs met het betalen van hun verblijfsvergunning (de kosten hiervan zijn ongeveer € 30,-). Indien iemand een dergelijke vergunning niet heeft kan hij worden gevangengenomen.

Na het uitbreken van de oorlog met Ethiopië in 1998 werden de leefomstandigheden van Ethiopiërs in Eritrea moeilijk. Verblijfsvergunningen van Ethiopiërs werden niet verlengd, Ethiopische bedrijven werden gesloten, Ethiopiërs werden ontslagen vanwege hun nationaliteit, etc. Velen kozen daarom voor terugkeer naar Ethiopië. De regering ving ook aan Ethiopiërs in detentiekampen opsluiten en gedwongen te repatriëren (lees: deporteren). Deze gedwongen repatriëring duurde tot het einde van de oorlog (augustus 2000). In juli 2001 werd officieel de laatste in Eritrea geïnterneerde Ethiopiër vrijgelaten.

In augustus 2002 liet Eritrea de laatste officiële Ethiopische krijgsgevangenen vrij. ICRC heeft nog contacten met een kleine groep Ethiopische krijgsgevangenen (29 of 30 mensen) in Eritrea die niet terug willen naar Ethiopië omdat zij vrezen voor vervolging. Er is ook een kleine groep (enkele tientallen) Ethiopische krijgsgevangenen tot wie het ICRC geen toegang heeft en die ook nooit door het ICRC zijn geregistreerd. Het zou hierbij gaan om krijgsgevangenen die in de oorlog gedeserteerd zijn.

De in Eritrea wonende Ethiopiërs bevinden zich in een moeilijke situatie. Zij mogen officieel niet werken en mogen geen bedrijf hebben. Bovendien is het hen naar verluidt niet toegestaan na zes uur 's avonds buiten komen; volgens de overheid wegens 'veiligheidsoverwegingen'. In Eritrea bestaan gemengde gevoelens ten opzichte van Ethiopiërs, mede vanwege het grensconflict. Echter, voor zover bekend, is geen sprake van geweldplegingen ten opzichte van Ethiopiërs. Naar verluidt willen de meeste Ethiopiërs in Eritrea emigreren naar een derde land, zoals de Verenigde Staten.

Volgens UNHCR kunnen Ethiopiërs problemen ondervinden bij het aanvragen van een uitreisvisum. Na een verblijf in het buitenland kunnen Ethiopiërs in het algemeen zonder problemen terugkeren naar Eritrea.

Het ICRC verleent bijstand aan naar Ethiopië terugkerende Ethiopiërs. Zo faciliteerde ICRC in 2005 de terugkeer vanuit Eritrea van 979 Ethiopiërs. In de periode van medio juni 2005 tot en met januari 2006 heeft het ICRC 701 Ethiopiërs gerepatrieerd.²³³

De redenen voor terugkeer zijn veelal sociaal-economische problemen die Ethiopiërs in Eritrea ondervinden. Volgens het *Office of the United Nations High Commissioner of Human Rights* (OHCHR), dat interviews heeft gehouden onder 174 repatrianten, verklaarden vele repatrianten in Eritrea het slachtoffer te zijn geweest van willekeurige arrestatie en detentie, met name vanwege hun Ethiopische afkomst, en tijdens hun detentie slecht behandeld en in sommige gevallen zelfs gemarteld te zijn.²³⁴ De Ethiopische autoriteiten blijven bereid de teruggekeerde landgenoten te accepteren. Een (langdurig) verblijf van een persoon met de Ethiopische nationaliteit in Eritrea vormt voor Ethiopië geen reden om deze persoon de toegang tot Ethiopië te ontfangen.

Volgens UNHCR is de situatie voor gemengd gehuwden in Eritrea moeilijk, met name ingeval de man de Ethiopische nationaliteit heeft. Gemengd gehuwden in Eritrea kunnen volgens UNHCR slachtoffer worden van discriminatie zowel van de zijde van de autoriteiten als van de zijde van de bevolking.

De Ethiopische echtgeno(o)t(e) van een persoon met de Eritrese nationaliteit heeft als verblijfstitel in Eritrea een (tijdelijke) verblijfsvergunning nodig, die elk jaar verlengd dient te worden. Volgens UNHCR is het voor de Ethiopische echtgeno(o)t(e) van een persoon met de Eritrese nationaliteit echter niet mogelijk om de Eritrese nationaliteit te verkrijgen. Voor nieuwkomers zou nog een andere regeling gelden: de Ethiopische echtgeno(o)t(e) van een persoon met de Eritrese nationaliteit zou geen verblijfsvergunning kunnen verkrijgen en op basis van een toeristenvisum hooguit een maand in Eritrea mogen verblijven.

Een nog steeds niet opgelost probleem vormen de personen van gemengde afkomst. Volgens UNHCR is de status van hen (waaronder kinderen) problematisch, met name als de vader Ethiopisch is. De nationaliteitswetgeving

²³³ Medio juni 2005 zijn onder toezicht van het ICRC 5 Ethiopiërs gerepatrieerd. (ICRC (13-06-05) "Eritrea / Ethiopia: civilians repatriated."). Eind augustus 2005 zijn 226 Ethiopiërs gerepatrieerd. (Xinhua News Agency (28-08-05) "226 Ethiopians repatriated from Eritrea: Red Cross." Gevonden op www.reliefweb.int). Daarnaast zijn in november 2005 298 Ethiopische burgers naar hun vaderland teruggebracht onder auspiciën van het ICRC. (ICRC (11-11-05) "Eritrea/ Ethiopia" 298 Ethiopian civilians and 15 Eritrean civilians repatriated.") In januari 2006 heeft het ICRC 172 Ethiopische burgers gerepatrieerd. (DPA (23-01-06) "The International Committee of the Red Cross.")

²³⁴ OHCHR, Human rights component of UN Peace Mission (UNMEE), Ethiopia/Eritrea, quarterly report, mei/juli 2004

van zowel Eritrea als Ethiopië lijkt hen in principe de mogelijkheid te bieden het staatsburgerschap te verkrijgen, maar in de praktijk wordt dit vaak niet verleend.²³⁵

Zowel in Ethiopië als in Eritrea verblijven personen die afkomstig zijn uit buurland Eritrea of Ethiopië en die feitelijk statenloos zijn, bijvoorbeeld omdat hen in het ene land (Ethiopië) het staatsburgerschap is ontnomen en zij in het andere land (Eritrea) (nog) niet als staatsburger worden erkend. Voor zover bekend heeft Eritrea nog nooit een Ethiopier als vluchteling aangemerkt, hoewel regelmatig kleine groepjes Ethiopische militairen ‘overlopen’ naar Eritrea. UNHCR is momenteel in gesprek met de Eritrese overheid over de mogelijkheid dat deze mensen asiel kunnen aanvragen.

Naar verluidt zijn tijdens een training in Israël in december 2005 zeven Ethiopische soldaten overgelopen naar Eritrea. Zij hebben politiek asiel aangevraagd bij de Eritrese ambassade in Israël. Deze soldaten hebben familie in Eritrea wonen en wilden niet het risico lopen tegen hen te moeten vechten indien oorlog uitbreekt tussen Eritrea en Ethiopië.²³⁶

3.4.2 Vrouwen

Een aantal verworvenheden die mede het gevolg is van de rol van vrouwen in de onafhankelijkheidsstrijd is opgenomen in de Eritrese (overgangs-) wetgeving.²³⁷ Zo is 30% van de parlementszetels gereserveerd voor vrouwen, terwijl zowel mannen als vrouwen mogen meedingen naar de resterende zetels.²³⁸ Vrouwen zijn juridisch volledig handelingsbekwaam en ook anderszins formeel gelijkgesteld aan mannen. Net als mannen zijn vrouwen tussen de 18 en 40 jaar dienstplichtig.²³⁹ De Grondwetscommissie bestond voor de helft uit vrouwen en drie ministerschappen worden momenteel bezet door vrouwen. De wet schept weliswaar het kader voor gelijkheid van man en vrouw, maar de uitvoering van de wet is verre van volledig. Hierbij spelen traditionele, patriarchale normen en waarden een hardnekkige rol. In de praktijk bekleedt de

²³⁵ Het niet verlenen van het Eritrees staatsburgerschap betekent voor betrokkene onder andere beperkingen op het gebied van huisvesting en werk.

²³⁶ Reuters / AFP (03-12-05) “Ethiopiërs lopen over naar Eritrea.”

²³⁷ Meer dan 30% van het Eritrese bevrijdingsleger bestond uit vrouwen. Freedom House. Countries at the crossroads 2005, p. 241.

²³⁸ Op 1 maart 2005 werd 22% van de parlementszetels bekleed door vrouwen; 17,6% van de posten in de regering op ministerieel niveau wordt bekleed door een vrouw. (Human Development Report 2005)

²³⁹ Onduidelijk is welke leeftijdsgrens daadwerkelijk wordt gehanteerd. Er zijn bronnen (waaronder United States Department of State) die ervan uitgaan dat in de praktijk alleen vrouwen in de leeftijd 18-27 jaar dienstplichtig zijn. Vrouwen dienen net zo lang als mannen en verrichten in principe dezelfde taken. In de praktijk worden vrouwen vermoedelijk meer ingezet bij ondersteunende taken. Zie verder paragraaf 3.4.4. In: Overview of human rights issues in Eritrea.

vrouw veelal nog een ondergeschikte positie en blijft de man bevoordeeld waar het gaat om onderwijs, werk en inkomen, met name op het platteland.

Geweld jegens vrouwen

Geweld tegen vrouwen, met name huiselijk geweld, is alom tegenwoordig in Eritrea.²⁴⁰ Naar schatting was in 2002 ongeveer 65% van de vrouwen in Asmara slachtoffer van huiselijk geweld.²⁴¹ Volgens een andere bron komt huiselijk geweld voor, maar waarschijnlijk minder vaak dan in andere Afrikaanse landen. Het is echter taboe om dit probleem openlijk te bespreken. Ook de overheid is zeer terughoudend in de bestrijding van huiselijk geweld. Eventuele maatregelen worden in de regel binnen de familie of door de clerus getroffen.²⁴²

Verkrachting is een misdrijf; het is echter onzeker of verkrachting binnen het huwelijk strafbaar is.²⁴³ Het is onduidelijk hoeveel vrouwen slachtoffer worden van seksuele intimidatie en misbruik. Uit een onderzoek is naar voren gekomen dat 1 tot 2% van Eritrese vrouwen is verkracht. Het percentage van HIV besmettingen is vrij laag; dit zou een indicatie kunnen zijn dat verkrachting niet vaak voorkomt.

Er zijn berichten dat sommige vrouwen tijdens het vervullen van de dienstplicht slachtoffer zijn geworden van seksuele intimidatie en misbruik. Volgens onbevestigde berichten hebben instructeurs jonge meisjes verkracht in het militaire trainingskamp Sawa.²⁴⁴

Sinds de onafhankelijkheid probeert de Eritrese overheid de situatie van vrouwen te verbeteren, onder meer met behulp van bepalingen opgenomen in de strafwet. Het probleem is alleen dat de uitvoering van de wet niet afdoende is en dat er weinig controle aanwezig is.

Scholing van meisjes

Steeds meer meisjes (en jongens) genieten onderwijs. Wel blijft het percentage jongens dat naar school gaat groter dan het percentage meisjes; dit is met name het geval in het middelbaar onderwijs. Dit verschil is in de afgelopen jaren zelfs groter geworden. De redenen hiervoor zijn, behalve traditionele opvattingen, onder meer van financiële aard, de afstand van de woonhuizen naar de scholen, de afwezigheid van separate toiletten en de huwelijken van minderjarige meisjes.

²⁴⁰ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

²⁴¹ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2003, 25 februari 2004. Terzijde: ongeveer 40% van de Eritrese huishoudens wordt geleid door alleenstaande vrouwen (zonder partner).

²⁴² US Department of State: Country Report on Human Rights Practices 2004, februari 2005

²⁴³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

²⁴⁴ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

Genitale verminking

Naar schatting 89% van alle vrouwen ondergaat, hetzij als baby, hetzij later in hun jeugd, enigerlei vorm van genitale verminking (*female genital mutilation*, ofwel FGM).²⁴⁵ In 1995 onderging naar schatting 95% van de vrouwen genitale verminking. Genitale verminking komt overal in het land en in vrijwel alle gemeenschappen voor. Alleen de Rashayda gemeenschap zou geen genitale verminking praktiseren. In de laaglanden vindt infibulatie plaats, hetgeen de meest ingrijpende vorm van FGM behelst.²⁴⁶ De praktijk van FGM vindt het sterkst plaats in de provincies Southern Red Sea, Northern Red Sea en Anseba. Grosso modo kan worden gesteld dat moslims doorgaans de meer ingrijpende vormen van genitale verminking (infibulatie) praktiseren, terwijl orthodox christenen kiezen voor de minder ingrijpende vormen (excisie). De meest ingrijpende vorm van genitale verminking komt naar verhouding het meest voor bij de Hidareb, Nara, Bilen en Saho gemeenschappen.²⁴⁷

De leeftijd waarop genitale verminking wordt uitgevoerd, is afhankelijk van de etnische groep waartoe men behoort. Volgens een in 2003 uitgevoerd onderzoek is bijna de helft van de besneden vrouwen in Eritrea vóór hun eerste levensjaar besneden.²⁴⁸ Meestal ondergaan meisjes van 5 jaar of jonger FGM.

De redenen voor FGM zijn onder meer gebaseerd op traditie, religie, geloof en esthetiek. Vrouwen vluchten niet weg van reinfibulatie na de bevalling aangezien het cultureel en traditioneel bepaald is dat zij dit ondergaan. De maatschappelijke druk om genitale verminking toe te passen, is nog altijd groot, met name op het platteland. In hoeverre ouders hun dochter aan deze druk willen en kunnen onttrekken, hangt af van factoren als opleidingsniveau en de mate van blootstelling aan andere culturen.²⁴⁹

De Eritrese autoriteiten voeren een beleid om de praktijk van genitale verminking te ontmoedigen, bijvoorbeeld door steun aan voorlichtingsactiviteiten.²⁵⁰ Een verbod op genitale verminking wordt niet expliciet genoemd in de wet. In theorie zouden ouders die hun dochter willen onttrekken aan genitale verminking

²⁴⁵ World Health Organisation, *Eritrea Demographic and Health Survey 2002*. Recentere cijfers zijn niet voorhanden.

²⁴⁶ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2005*, 8 maart 2006.

²⁴⁷ Norwegian Church Aid, *A Study on FGM in Eritrea*, april 2003.

²⁴⁸ Norwegian Church Aid, *A Study on FGM in Eritrea*, april 2003.

²⁴⁹ Volgens een onderzoek onder 2,950 Eritrese vrouwen blijkt dat 73% van de dochters van vrouwen zonder scholing besneden is, terwijl 61% van de dochters met moeders die 8 tot 12 jaar opleiding hebben genoten besneden is. (Norwegian Church Aid, *A study on female genital mutilation in Eritrea*, april 2003, p. 31.)

²⁵⁰ Ook (inter)nationale organisaties als de *National Union of Eritrean Women* en de *National Union of Eritrean Youth and Students* en UNPF geven steun aan voorlichtingsactiviteiten. Zie US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices 2004*, februari 2005

een beroep kunnen doen op wetgeving die het toebrengen van lichamelijk letsel aan personen in algemene zin verbiedt.

Er zijn geen gevallen bekend van vrouwen/meisjes of ouders die aan de Eritrese autoriteiten om bescherming tegen genitale verminking hebben gevraagd. Om die reden is evenmin bekend in hoeverre de Eritrese autoriteiten in staat zijn effectief bescherming te bieden tegen genitale verminking.

De vrouwenbeweging NUEW (*National Union of Eritrean Women*) zet zich onder meer actief in voor voorlichting aan en bewustwording van vrouwen met betrekking tot genitale verminking. Het uitgebreide netwerk van vrouwencentra van de NUEW zou mogelijk steun kunnen bieden aan vrouwen die zich willen onttrekken aan genitale verminking. Op de website van de NUEW wordt vermeld dat eind november 2005 een aantal resoluties en aanbevelingen is aangenomen door de deelnemers aan de discussie over “de versterking van de algehele participatie van vrouwen”. Een van deze resoluties betreft een oproep aan de autoriteiten om regels uit te vaardigen die vrouwenbesnijdenis strafbaar maken. Een andere bron meldt dat wellicht binnenkort een wet wordt opgesteld die FGM strafbaar stelt. De NUEW houdt zich ook bezig met het creëren van bewustwording onder de bevolking. De gesprekken die deze organisatie voert met godsdienstige leiders²⁵¹ en leiders van de plaatselijke gemeenschappen lijken succesvol te zijn.

Voortplanting en reproductieve gezondheid

Het geboortecijfer van Eritrea is gedaald van 6,4 kinderen per vrouw in 1995 naar 4,8 kinderen per vrouw in 2002. De overheid stimuleert de vorming van kleinere families. De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen trouwen is 19 jaar. De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind krijgen is 20 tot 21 jaar.

In 1995 stierven 998 op de 100.000 vrouwen tijdens de bevalling van hun kind; momenteel wordt dit getal geschat op 630 vrouwen per 100.000. Ook onveilige abortussen veroorzaken in veel gevallen dat vrouwen sterven. De overheid wil het aantal onveilige abortussen terugbrengen en het gebruik van voorbehoedsmiddelen stimuleren, mede ter bestrijding van HIV/AIDS. Bovendien vindt de overheid het noodzakelijk dat seksuele voorlichting wordt gegeven op scholen.

De UNFPA²⁵² heeft met de Eritrese regering samengewerkt om fistula te voorkomen en om vrouwen te helpen die dit hebben gekregen. In de afgelopen twee jaar zijn ongeveer 200 vrouwen geholpen die fistula hadden. Vooral bij jonge meisjes komt deze aandoening vaak voor. Fistula kan een groot probleem zijn voor de vrouwen die het hebben; zij worden vaak verstoten door hun familie en gemeenschap omdat fistula leidt tot incontinentie.

²⁵¹ Zie ook: “FGM battle finally bearing fruit.” (www.nca.org)

²⁵² United Nations Population Fund

3.4.3 Etnische groepen en minderheden

Er zijn negen etnische of taalgroepen in het land. Dit zijn de Tigrinya-sprekenden (vooral christenen) en de aanverwante Tigré-sprekenden (vooral moslims), verder de Saho, de Afar (of Danakil), de Beja, de Bilen, de Kunama, de Baira (of Nara), die elk hun eigen taal spreken, alsmede de Rashayda (Arabisch sprekende islamitische nomaden). De verstandhouding tussen de bevolkingsgroepen is in het algemeen goed. Voor zover bekend zijn er geen gewelddadigheden tussen de verschillende stammen.

Ten aanzien van de Afar en de Kunama, die etnisch en cultureel als verschillend van de andere etnische groepen worden gezien, zijn er wel berichten die duiden op een kwetsbare positie. Beide bevolkingsgroepen worden verdacht van collaboratie met Ethiopië en hebben te maken met maatschappelijke discriminatie en marginalisering.²⁵³

De Kunama worden door sommige Eritreeërs beschouwd als onontwikkelde mensen. Zij worden verdacht van collaboratie met Ethiopische troepen tijdens de tijdelijke bezetting van hun woongebied (mei/juni 2000). Volgens de Eritrese autoriteiten zou Ethiopië de Kunama bovendien gebruiken om mijnen te leggen en gewapende overvallen te plegen. Veel van de mannen van deze gemeenschap zijn over de grens gevlucht terwijl hun gezinnen achterbleven. Ongeveer 4000 Kunama's verbleven tot juni 2004 in een kamp in Ethiopië, Wa'ala Nihibi, vlak bij de Eritrese grens.²⁵⁴ In juni 2004 zijn alle in het kamp verblijvende vluchtelingen overgebracht naar een nieuwe locatie, verder van de grens, bij Shimelba (zie 4.2). Deze Kunama's zijn na de terugtocht van de Ethiopiërs in 2000 (staakt-het-vuren) met hen meegegaan naar Ethiopië. Zij vrezen voor represailles van de zijde van de Eritrese autoriteiten. Er zijn berichten dat de regering land van de Kunama af heeft genomen ten behoeve van andere etnische groepen zonder enige compensatie. Ook zouden de Kunama te lijden hebben van landclaims van teruggekeerde vluchtelingen.

Hoewel er sprake is van maatschappelijke discriminatie en marginalisering van de Afar en Kunama is er geen bewijs van systematische discriminatie of vervolging door de Eritrese autoriteiten van de Afar en de Kunama als etnische groep.

Er zijn twee gewapende oppositionele Kunamagroepen: *de Eritrean Democratic Resistance Movement (EDRM)-Gash Setit* onder leiding van Ismail Nada en de *Democratic Movement for the Liberation of Eritrea Kunama (DMLEK)* onder leiding van Kerneolos Osman met een basis in Addis Abeba.

De *Red Sea Afar Democratic Organisation (RSADO)* is een oppositionele Afar beweging onder leiding van Ibrahim Haroun.

²⁵³ US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices 2004*, februari 2005

²⁵⁴ Het kamp werd bestuurd door de Administration for Refugees and Returnees Affairs (ARRA) van Ethiopië en UNHCR.

3.4.4 Dienstplichtigen

Elke Eritrese burger in de leeftijd van 18 tot 50 jaar is verplicht om deel te nemen aan de nationale dienstplicht.²⁵⁵ Deze nationale dienstplicht bestaat uit twee componenten; de reserve militaire dienstplicht en de actieve nationale dienstplicht. Alle Eritrese burgers in de leeftijd van 18 tot 40 jaar hebben de plicht om deze actieve militaire dienst te vervullen.²⁵⁶ De nationale dienstplicht beslaat 18 maanden en bestaat normaal gesproken (in vreedstijd) uit een half jaar militaire training en een jaar dienst in het leger dan wel in de burgermaatschappij, afhankelijk van de genoten opleiding. Hoog opgeleide personen worden meestal buiten het leger ingezet.

De periode van 18 maanden kan wettelijk verlengd worden ingeval van nationale noodtoestand of algehele mobilisatie. In de praktijk dienen de meeste dienstplichtigen echter veel langer dan 18 maanden. Sinds de oorlog met Ethiopië is een deel van de opgeroepen nog steeds formeel onder de wapenen, velen zouden inmiddels al 6 of 7 jaar dienen. Er zijn ook verhalen bekend van mensen die al 10 jaar de nationale dienstplicht vervullen. Het soldij is laag een bedragt maximaal € 25,- per maand.

Ontheffing van de dienstplicht wordt verleend aan moeders met kleine kinderen en aan gehandicapten. Bovendien is het mogelijk om een jong familielid thuis te houden wanneer alle andere broers en zussen opgeroepen zijn voor dienst.²⁵⁷ Vrijstelling op grond van religieuze of principiële bezwaren is niet mogelijk.²⁵⁸ Ook bestaat er bij gewetensbezwaren geen mogelijkheid voor alternatieve dienstplichtvervulling. Voor zover bekend is het voor iemand die zich wenst te onttrekken aan de dienstplicht niet mogelijk een familielid voor hem/haar dienstplicht te laten vervullen.

Vóór de grensoorlog werd men na het voltooien van de middelbare school geacht zich te melden voor de nationale dienstplicht.²⁵⁹ Sinds eind 2003 / begin 2004 is een extra schooljaar aan het schoolstelsel toegevoegd (*12th grade*) dat alle leerlingen in het militaire trainingskamp Sawa dienen te volgen. Dit twaalfde schooljaar bestaat uit regulier onderwijs en militaire training. Hierna gaan leerlingen naar de technisch hogeschool May Nefhi waar ze twee jaar hoger onderwijs krijgen. Het is ook mogelijk dat enkele leerlingen doorstromen naar de faculteiten van de universiteit die nog open zijn, zoals de medische faculteit. Het is in dat geval toegestaan na het afronden van de universitaire opleiding de nationale dienstplicht te vervullen. Het universitaire diploma wordt naar verluidt pas

²⁵⁵ Artikel 6 en artikel 2 lid 2 van de Proclamatie.

²⁵⁶ Artikel 8, 9 en artikel 2 lid 3 van de Proclamatie.

²⁵⁷ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 7

²⁵⁸ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 7

²⁵⁹ Scholieren worden niet persoonlijk opgeroepen.

uitgereikt nadat de betreffende student de nationale dienstplicht heeft vervuld en een bewijs van ontslag uit de dienst kan tonen.²⁶⁰

Dienstplichtigen worden niet meer voor de dienstplicht opgeroepen via de media; leerlingen worden geïnformeerd op school wanneer men moet gaan en wanneer de bussen klaarstaan. Dienstontduikers worden door middel van razzia's opgepakt. Alleen diegenen, die in overheidsdienst zijn, kunnen via de werkgever een oproep ontvangen.

Medio februari zijn, volgens onbevestigde berichten, op verschillende middelbare scholen in Keren alle leerlingen ouder dan 17 jaar opgepakt. Ongeveer 15 bussen met leerlingen zijn mogelijk naar Wia of Foro gebracht.²⁶¹ Een dergelijke actie zou ook hebben plaatsgevonden in Massawa, Ghinda, Asmara en in andere plaatsen. Tijdens deze actie zouden alle jongens, die al 18 jaar zijn, maar nog niet in de 11th grade zitten, opgepakt en naar Sawa gestuurd zijn. Veel leerlingen blijven zo lang mogelijk in de lagere klassen van de scholen zitten zodat zij niet naar Sawa hoeven.

De Eritrese autoriteiten houden een registratiesysteem bij van alle dienstplichtigen. Slechts bij het formele ontslag uit de dienst ontvangt de dienstplichtige een bewijs van vervulde dienstplicht in de vorm van een speciale kaart of brief.²⁶² Iemand die is gedeserteerd is kan dus niet middels documenten aantonen dat hij of zij daadwerkelijk de dienstplicht heeft vervuld. In de praktijk echter wordt dit bewijs van vervulde dienstplicht vaak niet verstrekt of wordt bij documentcontroles een dergelijk afgegeven bewijs door de (militaire) politie in twijfel getrokken.

De meeste Jehova's getuigen weigeren dienstplicht op religieuze gronden. Een aantal moslims weigert eveneens dienstplicht.²⁶³ Er zouden negen Jehova's getuigen wegens dienstweigering in Sawa in detentie zitten zonder formele aanklacht of proces, van wie een aantal al sinds 1994.²⁶⁴ Er zijn berichten dat deze personen slecht worden behandeld (verblijf in containers, mishandeling en marteling). Het ministerie van Justitie ontkent dat er Jehova's getuigen gedetineerd worden zonder formele aanklacht of vorm van proces, maar stelt dat enkele Jehova's getuigen en moslims een straf uitzitten wegens een veroordeling voor dienstweigering.

²⁶⁰ Zie ook artikel 14 van de National Service Proclamation (82/1995).

²⁶¹ Asmarino Independent News (21-02-06) "Breaking news from Eritrea: Keren in turmoil today."

²⁶² In de praktijk echter wordt dit bewijs van vervulde dienstplicht vaak niet verstrekt of wordt bij documentcontroles een dergelijk afgegeven bewijs door de (militaire) politie in twijfel getrokken.

²⁶³ Sommige moslimmannen weigeren dienstplicht vanwege het feit dat ook vrouwen de nationale dienstplicht moeten vervullen. Daarnaast zouden ook moslimvrouwen proberen de dienstplicht te ontlopen omdat dienstplichtvervulling de huwelijkskansen voor moslimvrouwen aanzienlijk zou verkleinen.

²⁶⁴ US Department of State, *International Religious Freedom Report 2004*, 15 september 2004

Overeenkomstig de Wet op de Nationale Dienstplicht (*National Service Proclamation* 82/1995) kan voor dienstweigering in vreedstijd een straf van zes maanden tot vijf jaar worden opgelegd. De hoogste strafmaat kan worden opgelegd indien men opzettelijk het land verlaat om de dienstplicht te ontduiken. Indien dienstweigering heeft plaatsgevonden tijdens mobilisatie of oorlog, dan kan, ook als dit geschiedt op religieuze of principiële gronden, een straf worden opgelegd van maximaal tien jaar gevangenisstraf.²⁶⁵

Overeenkomstig artikel 300 (1) van het huidige Wetboek van Strafrecht (*Eritrean Transitional Penal Code*) kan voor desertie in vreedstijd maximaal vijf jaar gevangenisstraf worden opgelegd. Indien desertie heeft plaatsgevonden tijdens mobilisatie of tijdens oorlog, dan kan overeenkomstig artikel 300 (2) een straf worden opgelegd van 5 jaar gevangenisstraf tot levenslang of, in het uiterste geval, de doodstraf.

Er zijn dezerzijds geen vonnissen bekend die betrekking hebben op dienstplichtontduikers, dienstweigeraars of deserteurs. Bovengenoemde strafmaten en de vraag of de bestraffing in oorlogs- dan wel vreedstijd van toepassing is, lijken vooral van theoretisch belang. In de praktijk worden dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs niet berecht, ook niet door de militaire rechtbank. In plaats daarvan worden zij zonder proces bestraft, in het geval van deserteurs door hun superieuren. Hierbij kan worden gedacht aan taakstraffen, gedwongen tewerkstelling (in mijnen, bij wegenbouw), lijfstraffen²⁶⁶ en detentie, gevolgd door basistraining (bij dienstplichtontduikers en dienstweigeraars) en actieve dienst. Mishandeling en willekeurige gevangenhouding kunnen worden gebruikt als straffen voor militaire vergrijpen.²⁶⁷

Dienstplichtontduikers en dienstweigeraars die worden opgepakt worden in de regel direct naar het militaire kamp in Sawa gestuurd om alsnog hun dienstplicht te vervullen. Dienstplichtontduikers en dienstweigeraars die het land zijn ontvlucht en terugkeren worden eveneens direct naar het militaire kamp in Sawa gestuurd dan wel afgevoerd naar een detentiekamp.

Het is aannemelijk dat de bestraffing van dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs sterk afhankelijk is van de specifieke omstandigheden van betrokkene, bijvoorbeeld of er sprake was van dienstplichtontduiking, dienstweigering of desertie, vond het in vreedstijd of oorlogstijd plaats, was het destijds bekend bij de autoriteiten, wat was de achtergrond van betrokkene, etc.

²⁶⁵ Een beschrijving van de relevante artikelen uit de *National Service Proclamation* 82/1995 en de *Eritrean Transitional Penal Code* (E.T.P.C.) is opgenomen als bijlage III.

²⁶⁶ Een veel toegepaste lijfstraf is het langdurig vastbinden van handen en voeten, hetgeen soms leidt tot blijvend letsel.

²⁶⁷ Amnesty International, “Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge”, AFR 64/011/2005, 28 juli 2005.

Iemand die in oorlogstijd is gedeserteerd zal zwaarder worden gestraft dan iemand die geen dienstplicht heeft vervuld omdat hij in het buitenland verbleef.

Begin juni 2005 deed zich volgens onbevestigde berichten een incident voor in het Wia kamp. Daar zouden 161 dienstplichtige militairen, die probeerden te ontsnappen uit het kamp, zijn doodgeschoten.²⁶⁸ Een andere bron meldt daarentegen dat een grote groep gewapende Eritrese soldaten probeerde het kamp te ontvluchten. Vervolgens zou een gevecht zijn uitgebroken dat resulteerde in vele doden.

Aangezien er een registratiesysteem is voor dienstplichtigen wordt aangenomen dat ook deserteurs zijn geregistreerd en als zodanig bekend zijn bij de autoriteiten.

Er zijn berichten dat familieleden van personen die voortijdig de dienst hebben verlaten soms worden lastiggevallen en opgepakt teneinde deze personen te dwingen zich weer te melden. Ook zijn gevallen bekend waarbij familieleden, die verdacht werden van medeplichtigheid bij dienstplichtontduiking, zijn opgepakt. Zo zijn, naar verluidt, sinds juli 2005 in de regio Dedub honderden familieleden van dienstplichtweigeraars of deserteurs gevangengenomen.²⁶⁹ Het gaat om ouders of andere verwanten van mannen en vrouwen van 18 jaar en ouder die sinds 1994 geen gehoor hebben gegeven aan de oproep tot dienstplicht, die het verplichte 12^e schooljaar in Sawa niet doorlopen of die het leger of het land illegaal verlaten hebben. De familieleden zitten vast zonder contact met de buitenwereld. Hen is tenlastegelegd dat zij de ontduiking van de dienstplicht hebben gefaciliteerd.²⁷⁰ Bovendien kunnen ouders van deserteurs boetes krijgen, variërend van 50.000 tot 100.000 nakfa.²⁷¹

Sinds de mobilisatie in 1998 zijn mannen en vrouwen tussen 18 en 40 jaar in actieve dienst ingezet, terwijl 40- tot 50-jarigen voor andere diensten dan gevechtshandelingen zijn ingezet. Naar schatting zijn tijdens de oorlog 300.000 mensen gemobiliseerd en aan het front gestationeerd geweest. Een deel van de tijdens het conflict opgeroepen is nog steeds formeel onder de wapenen, velen zouden inmiddels al zes, zeven jaar of soms langer dienen.²⁷² Sommige

²⁶⁸ Amnesty International, "[Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge](#), AFR 64/011/2005, 28 juli 2005. Zie ook: EHDR-UK (29-07-05) "Brutality beyond imagination." Zie ook: "An open letter to H.E. Issayas Afwerki" door Elsa Chyrum (www.meskerem.net)

²⁶⁹ Ook blijkt de regio Dekamhare niet gespaard te zijn. Zie ook: Human rights Watch. Overview of human rights issues in Eritrea, 2006.

²⁷⁰ Amnesty International [Persecution Report 2005](#), 7 december 2005, paragraaf 8. Zie ook Amnesty International, "[Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge](#), AFR 64/011/2005, 28 juli 2005.

²⁷¹ Dit is gelijk aan ongeveer € 2.500 tot € 5.000.

²⁷² US Department of State: [Country Report on Human Rights Practices 2003](#), februari 2004

dienstplichtigen zijn weliswaar inmiddels teruggekeerd in een civiele baan, maar vallen formeel nog onder het ministerie van Defensie en zetten daarmee hun nationale dienstplicht voort bij een overheidsinstelling of een staatsbedrijf voor hetzelfde lage soldij.²⁷³

Regelmatig worden razzia's gehouden om ontlopers van de dienstplicht en deserteurs op te pakken.²⁷⁴ De politie doorzoekt huizen, werkplekken en straten; mensen die verdacht worden van dienstplichtontduikers worden naar het politiebureau gebracht. Daar worden meestal pas hun ID-kaarten gecontroleerd. Ook worden wegblokkades opgeworpen op de hoofdwegen. Zo zijn begin januari 2006 wegblokkades opgeworpen; naar verluidt leek het alsof er werd gezocht naar specifieke personen. De opgepakte mensen belanden in Sawa, Wia of andere militaire trainingskampen. Er zijn berichten dat er door de militaire politie is geschoten op personen die tijdens documentcontroles probeerden te ontsnappen. Zo is in september 2005 een deserteur doodgeschoten in de straten van Asmara.²⁷⁵

Er is volgens *Amnesty International* aanzienlijke religieuze en culturele weerstand tegen de rekrutering van vrouwelijke dienstplichtigen vanuit de moslimgemeenschappen, met name in de regio's aan de Rode Zee kust. De Eritrese autoriteiten zouden derhalve gestopt zijn met gedwongen rekrutering van moslimvrouwen uit deze gebieden.²⁷⁶ Vrouwelijke dienstplichtigen trouwen veelal op jonge leeftijd en raken zwanger om aan de dienstplicht te ontsnappen.

De onzekerheid over de duur van de dienstplicht en over de voortgang van het demobilisatieprogramma heeft tot grote weerstand onder de bevolking tegen de nationale dienstplicht geleid. Vele dienstplichtigen proberen de dienstplicht te ontlopen door onder te duiken, een vervalste ID-kaart te bemachtigen of te vluchten naar het buitenland.²⁷⁷ Ook blijven zoveel mogelijk leerlingen zo lang mogelijk in de lagere klassen van de middelbare school zitten en halen opzettelijk lage cijfers om niet naar Sawa te hoeven gaan. Sinds de oorlog met Ethiopië

²⁷³ US Department of State: Country Report on Human Rights Practices 2004, februari 2005

²⁷⁴ Amnesty International, "Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge, AFR 64/011/2005, 28 juli 2005. Zie ook: Human Rights Watch, *Overview of the human rights issues in Eritrea*, 2006.

²⁷⁵ Corriere della Sera (11-09-05) "Speciale: in fuga dall'Eritrea." Van het slachtoffer zijn foto's gemaakt door een passerende diplomaat; deze foto's staan ook op de website van Corriere della Sera.

²⁷⁶ Amnesty International, Eritrea: 'You have no right to ask' – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004. Zie ook Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 7.

²⁷⁷ Amnesty International, "Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge, AFR 64/011/2005, 28 juli 2005.

hebben duizenden deserteurs en andere Eritreeërs die de dienstplicht wilden ontlopen asiel gezocht in onder meer Sudan.²⁷⁸

Demobilisatie en reïntegratie

De selectielijst voor de demobilisatie wordt opgesteld door het ministerie van Defensie. De NCDRP²⁷⁹ organiseert bepaalde ‘discharge centers’, waar informatie wordt gegeven aan de soldaten en waar zij een kleine financiële toelage ontvangen. Vervolgens kunnen de mensen naar hun plaatsen van oorsprong terugkeren en wordt voor een bepaalde periode, afhankelijk van de duur van de dienstdienst en rang, elke drie maanden een bedrag op hun rekening gestort.²⁸⁰ Vrouwen krijgen een voorkeursbehandeling op het gebied van demobilisatie; zij worden eerder gedemobiliseerd aangezien de consequenties van mobilisatie voor hen ernstiger zijn (in verband met het krijgen van kinderen en de huwbare leeftijd).

Sinds de aanvang van de demobilisatie in 2001 zijn in totaal ongeveer 100.000 soldaten gedemobiliseerd.²⁸¹ Sinds juli 2005 is de demobilisatie feitelijk stopgezet vanwege de toegenomen spanningen aan de grens.

Gedemobiliseerde soldaten hebben een speciale ID-kaart ter bewijs van demobilisatie gekregen en staan niet langer op de loonlijst van het leger. Ongeveer 40.000 van deze mensen zijn terug in hun vroegere functies en hebben geen hulp nodig bij reïntegratie. De overige 60.000 mensen hebben deze hulp wel nodig, aangezien zij bijvoorbeeld niet meer terug kunnen naar hun voormalige werkgever.

De reïntegratie van gedemobiliseerde militairen bestaat uit twee delen. Ten eerste de sociale reïntegratie, hetgeen onder meer omvat de adviesverstrekking en informatieverstrekking richting de voormalige soldaten en de gemeenschappen. Ten tweede bestaat het uit de economische reïntegratie, door middel van het verstrekken van microcredieten, training en ontwikkeling van vaardigheden.²⁸²

²⁷⁸ Amnesty International, “Fear of torture or ill-treatment / incommunicado detention / detention without charge”, AFR 64/011/2005, 28 juli 2005.

²⁷⁹ National Commission for the Demobilization and Reintegration Program

²⁸⁰ Het minimum bedrag per drie maanden bedraagt \$ 300 en het maximum bedrag \$ 800. Momenteel worden alleen minimumbedragen verstrekt, de rest van het budget gaat naar het reïntegratieprogramma.

²⁸¹ Het programma startte feitelijk in 2002 met een pilotfase, waarin circa 5.000 soldaten werden gedemobiliseerd. In 2003 ving fase I van het demobilisatieprogramma aan. Sindsdien zijn in totaal 104.000 soldaten gedemobiliseerd, in plaats van de geplande 60.000. Het was de bedoeling uiteindelijk, in een periode van 5 jaar, 200.000 soldaten te demobiliseren.

²⁸² Het reïntegratieprogramma wordt gefinancierd door de Wereldbank en Europese Commissie.

3.4.5 Homoseksuelen

Homoseksuelen ondervinden ernstige maatschappelijke discriminatie²⁸³ en omtrent homoseksualiteit heerst een groot taboe. Aangenomen kan worden dat men in het algemeen afwijzend staat tegenover homoseksualiteit indien men er openlijk mee wordt geconfronteerd. Het is mogelijk dat daar waar homoseksuele geaardheid vermoed wordt, de betrokkene in een sociaal isolement raakt. Het is onduidelijk of homoseksualiteit illegaal is in Eritrea. Bepaalde bronnen vermelden dat homoseksualiteit niet strafbaar is²⁸⁴ en dat er geen specifieke wet van toepassing is.²⁸⁵ Echter, de Eritrese ‘Penal Code Proclamation’²⁸⁶ verbiedt “seksuele afwijkingen”, waaronder ook het verrichten van handelingen met iemand van dezelfde sekse zou vallen.²⁸⁷

De enige bekende incidenten van de afgelopen jaren vonden plaats in 2003 en 2004. Een bron vermeldde in november 2003 dat zes mannen werden gearresteerd die homoseksuele handelingen verrichtten.²⁸⁸ In oktober 2004 zijn naar verluidt 3 westerse hotelmedewerkers Eritrea uitgestuurd omdat zij zich bezig zouden hebben gehouden met “immorele activiteiten”, die volgens de minister van Informatie een inbreuk maakten op de Eritrese traditie en cultuur.²⁸⁹

4 Migratie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de situatie van ontheemden en vluchtelingen. Achtereenvolgens komen de opvang van binnenlands ontheemden en terugkerende Eritrese vluchtelingen en de positie en opvang van (alleenstaande) minderjarigen aan de orde, evenals de activiteiten van de internationale organisaties in Eritrea, waaronder die van UNHCR, en tot slot het toelatings- en terugkeerbeleid ten aanzien van Eritrese asielzoekers van een aantal andere Europese landen.

4.2 Opvang binnenlands ontheemden en terugkerende vluchtelingen

Als gevolg van de oorlog met Ethiopië (1998-2000) waren tijdens de gevechten van mei / juni 2000 naar schatting ruim een miljoen mensen van huis en haard

²⁸³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

²⁸⁴ www.afrol.com, www.ukblackout.com

²⁸⁵ www.mask.org.za. “Behind the mask” is een website over homoseksualiteit in Afrika.

²⁸⁶ Penal Code Proclamation of 1957 (158/1957)

²⁸⁷ Home Office Science and Research Group, oktober 2005, paragrafen 6.142 en 6.145.

²⁸⁸ www.mask.org.za (06-11-03) “6 men arrested in Asmara.” (06-11-03)

²⁸⁹ Deze activiteiten zouden samenhangen met de homoseksuele geaardheid van de betrokkenen. US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006.

verdreven, die in het binnenland en buitenland (voornamelijk in Sudan) een veilig heenkomen zochten. Een groot aantal van hen keerde vrij snel na het staakt-het-vuren van juni 2000 terug.

Binnenlands ontheemden

In Eritrea zijn er tussen de 45.000 en 52.000 ontheemden, waarvan ongeveer 7.500 mensen buiten de kampen wonen.²⁹⁰ Het merendeel van deze mensen (37.705) woont verdeeld over 16 kampen in de provincies Gash-Barka, Debub en de Southern Red Sea.²⁹¹ Ongeveer 70% van de ontheemden zijn vrouwen en kinderen.²⁹²

De binnenlands ontheemden verblijven in en buiten kampen, en kunnen niet terugkeren naar hun voormalige woongebieden vanwege de vele landmijnen en omdat hun woongebied zich in het (nog niet gedemarqueerde) grensgebied bevindt.²⁹³ In ongeveer 20% van de gebieden waar de ontheemde Eritreeërs vandaan komen liggen mijnen. In april 2005 werd de ontheemden uit Agordat geadviseerd niet terug te gaan naar hun oorsprongsgebieden in verband met de aldaar aanwezige landmijnen.²⁹⁴

In 2005 is het Adi Keshi kamp gesloten; alle 20.000 voormalige bewoners zijn gerepatriëerd naar hun voormalige woongebieden in het Shilalo gebied. Naar verluidt gaat het redelijk goed met hen, hoewel zij wel problemen ondervinden van de aanwezige landmijnen en de gebrekkige infrastructuur. De UNDP heeft deze mensen financiële steun gegeven; bovendien hebben zij ook vee gekregen.

De afgelopen twee jaren zijn ongeveer 30.000 binnenlands ontheemden teruggekeerd naar hun voormalige woongebieden, hetgeen een grote druk heeft uitgeoefend op de aldaar bestaande structuur. Er zijn extra basisvoorzieningen nodig, zoals scholen, water- en sanitatievoorzieningen en gezondheidszorg om hun integratie te bevorderen.²⁹⁵ Bovendien heeft de lokale economie en handel in het grensgebied met Sudan te lijden doordat de grens tussen Sudan en Eritrea gesloten is. Dit vermindert de kans op een succesvolle reïntegratie van de terugkerende Eritreeërs.²⁹⁶

²⁹⁰ Hieronder bevinden zich ongeveer 8.000 verbanningen uit Ethiopië.

²⁹¹ Volgens het ICRC zitten ongeveer 46.000 binnenlands ontheemden in kampen.

²⁹² UNICEF Humanitarian Action: Eritrea donor update (24-11-05).

²⁹³ OCHA *Situation Report Eritrea* 31 augustus 2005.

²⁹⁴ Global IDP Database (Norwegian Refugee Council) "[Profile of internal displacement: Eritrea](#)", mei 2005, p. 102.

²⁹⁵ UNICEF *Humanitarian Action: Eritrea donor update* (24-11-05).

²⁹⁶ UNHCR *Global Appeal 2006*, p. 142.

In maart 2005 zijn 19.000 binnenlands ontheemden geholpen door de Eritrese overheid en de VN zodat zij konden terugkeren naar hun plaatsen van oorsprong. De teruggekeerde families hebben één hectare land gekregen. Bovendien hebben zij hulp gekregen in de vorm van onder meer zaaigoed.²⁹⁷

Eritrese vluchtelingen in het buitenland

De aantallen Eritrese vluchtelingen in het buitenland worden verschillend ingeschat. Eén bron vermeldt dat er in totaal ongeveer 280.000 Eritrese vluchtelingen in het buitenland zitten, van wie bijna 10.000 in Ethiopië en ongeveer 270.000 in Sudan. In juni 2005 is het aantal Eritrese vluchtelingen in het buitenland geschat op ruim 131.000.²⁹⁸ In augustus 2005 verbleven ongeveer 110.000 Eritreeërs in 12 Sudanese vluchtelingenkampen.²⁹⁹

In het Ethiopische vluchtelingenkamp Shimelba is het aantal registraties van mensen uit Eritrea toegenomen; sinds januari 2005 zijn er ongeveer 2000 nieuwe vluchtelingen gearriveerd. De meesten van hen zijn jonge mannen. Volgens de berichtgeving nadert de totale bevolking van het kamp de 10.000 inwoners.³⁰⁰ In juni 2005 werden in het Shimelba kamp 9.327 Eritreeërs ondergebracht.³⁰¹

Maandelijks ontvluchten 300 tot 1.200 Eritreeërs hun moederland. De families van gevluchte mensen krijgen het zwaar te verduren; zo krijgen zij soms een boete (van 30.000 tot 50.000 nakfa)³⁰² of belanden in de gevangenis. Veel asiolverzoeken worden ingediend door ouders van kinderen voor hun kinderen, tussen de 12 en 17 jaar. Deze ouders willen hun kinderen het land uithelpen.

Terugkerende vluchtelingen

Sinds 2000 zijn ongeveer 230.000 Eritrese vluchtelingen gerepatriëerd. ERREC maakt melding van 234.522 personen die verbannen zijn en spontaan zijn teruggekeerd naar Eritrea sinds 1989. UNHCR heeft geassisteerd bij de terugkeer van 120.000 mensen.³⁰³

²⁹⁷ Global IDP Database (Norwegian Refugee Council) “[Profile of internal displacement: Eritrea](#)” mei 2005, p. 96.

²⁹⁸ IDMC Eritrea, [Country IDP Facts](#), 17 juni 2005.

²⁹⁹ UNHCR Sudan Operations Eastern Sudan, augustus 2005, p. 1.

³⁰⁰ WFP [Emergency Report 37](#), 9 september 2005.

³⁰¹ UN Security Council, [Report of the Secretary General on Ethiopia and Eritrea S/2005/553](#), 30 augustus 2005.

³⁰² Omgerekend is dit een boete van € 1.500,- tot € 2.500,-.

³⁰³ UNHCR [Global Appeal 2006](#), p. 143.

Ook ICRC helpt bij de repatriëring van Eritreeërs.³⁰⁴ In totaal zijn in 2005 vanuit Ethiopië 242 Eritreeërs gerepatriëerd onder auspiciën van ICRC. Medio januari 2006 heeft ICRC 11 Eritrese mensen gerepatriëerd.³⁰⁵

UNHCR heeft momenteel twee kampen voor teruggekeerde vluchtelingen in Eritrea; één in Em Kulu (met 3.500 vluchtelingen) en één in Gash Barka (met 700 vluchtelingen). In 2006 zal UNHCR zorg dragen voor de terugkeer van 3.000 Eritrese vluchtelingen vanuit Sudan en het zal doorgaan met het bieden van hulp bij de reïntegratie van ongeveer 17.000 Eritreeërs.³⁰⁶ De repatrianten zijn vaak ouderen die in Eritrea willen sterven en jongeren in de leeftijd van 15-18 jaar.

Daarnaast zijn naar schatting 75.000³⁰⁷ uit Ethiopië gedeporteerde Eritreeërs³⁰⁸ en Ethiopiërs van Eritrese afkomst naar Eritrea gegaan.³⁰⁹ Volgens de Ethiopische autoriteiten ging het hier om Eritrese burgers, wier verblijf in Ethiopië een risico voor de veiligheid vormde.

Deze deportatie (1998 – 2001) was onderdeel van een pakket maatregelen (registratie, internering en deportatie) van de Ethiopische autoriteiten jegens in Ethiopië verblijvende Eritreeërs en Ethiopiërs van Eritrese afkomst. Deze maatregelen waren volgens de Ethiopische autoriteiten gericht tegen diegenen die zich voor het referendum over de onafhankelijkheid van Eritrea hadden laten registreren en die daartoe van de Eritrese vertegenwoordiging in Ethiopië een identiteitskaart hadden ontvangen, alsmede tegen diegenen die na de onafhankelijkheid van Eritrea de Eritrese nationaliteit hadden verkregen. Daarmee zouden zij in de visie van de Ethiopische autoriteiten hun Ethiopische nationaliteit hebben opgegeven (zie verder het algemeen ambtsbericht Ethiopië van 15 maart 2002).

De gedeporteerden ontvingen bij aankomst in Eritrea een geldbedrag van de *Eritrean Relief and Refugees Commission* (ERREC) en vonden onderdak hetzij bij vrienden of familie, hetzij in kampen voor ontheemden. ERREC heeft ongeveer 54 kantoren, in elke ‘subzoba’ (deelprovincie) is er ten minste één aanwezig. Eritreeërs, die vanuit Ethiopië waren gedeporteerd dienden bij een ERREC

³⁰⁴ Medio juni 2005 heeft het ICRC 163 Eritreeërs gerepatriëerd (ICRC News (13-06-05) “Eritrea/Ethiopia: Civilians repatriated.”) en in november 2005 zijn 15 Eritrese burgers teruggebracht naar Eritrea. (ICRC News (11-11-05) “Eritrea/ Ethiopia: 298 Ethiopian civilians and 15 Eritrean civilians repatriated.”)

³⁰⁵ DPA (23-01-06) “The International Committee of the Red Cross.”

³⁰⁶ UNHCR *Global Appeal 2006*, p. 142.

³⁰⁷ Volgens een andere bron zouden in totaal 73.000 mensen in de periode 1998-2000 uit Ethiopië zijn gezet naar Eritrea.

³⁰⁸ Het betreft hier in Ethiopië verblijvende personen met het Eritrese staatsburgerschap.

³⁰⁹ Het betreft hier personen met het Ethiopische staatsburgerschap maar van Eritrese afkomst. Men spreekt van Eritrese afkomst als één van beide ouders –of mogelijk zelfs een of meer grootouders- van Eritrese afkomst zijn.

kantoor vragenlijsten in te vullen. Deze gegevens zijn onder meer gebruikt om families te herenigen of bezitsverlies in Ethiopië te registreren met het oog op het indienen van schadeclaims bij de Ethiopische autoriteiten. ERREC beschikt aldus over een gedetailleerde database van uit Ethiopië gedeporteerde Eritreeërs.

ERREC beschikt over een effectief registratiesysteem, dat goed werd bijgehouden. Door ERREC werd contant geld, voedsel en andere hulpgoederen verstrekt aan de gedeporteerden. Over het algemeen vond deportatie vanuit Ethiopië op georganiseerde wijze plaats.³¹⁰ Volgens onbevestigde berichten vond deportatie in sommige gevallen ook op ongeorganiseerde wijze plaats; Eritreeërs zouden dan door Ethiopische soldaten de grens over zijn gezet. Bovendien was er niet alleen sprake van (gedwongen) deportatie maar ook van spontane terugkeer van Eritreeërs uit Ethiopië.

Alle Eritreeërs die in het kader van de georganiseerde terugkeer werden gedeporteerd, werden bij aankomst in Eritrea geregistreerd en opgevangen door ERREC. Ook de meeste Eritreeërs die tot de laatste twee categorieën van “ongeorganiseerde terugkeer” behoren, hebben zich naar verwachting voor opvang en hulp gewend tot ERREC en zijn dus eveneens geregistreerd. Het is echter niet mogelijk met zekerheid te stellen dat alle Eritreeërs die destijds zijn teruggekeerd/gedeporteerd naar Eritrea zijn geregistreerd door ERREC.

De gedeporteerden uit Ethiopië, of ‘*expellees*’, zoals ze in Eritrea genoemd worden, kunnen worden onderscheiden in ‘*rural*’ en ‘*urban expellees*’. De eerste categorie, circa 30.000 in aantal, bestaat voor het merendeel uit voormalige bewoners van de Ethiopische regio Tigray. Een deel van hen (circa 16.000) werd opgevangen in kampen op het platteland van Eritrea, voornamelijk in Gash Barka. De gedeporteerden zijn weliswaar vrij om het kamp te verlaten (veel mannen doen dit ook teneinde als dagloner wat geld te verdienen), maar de facto zijn deze mensen afhankelijk van de hulpverlening. De Eritrese regering zet zich in deze personen te hervestigen. Inmiddels zijn ruim 10.000 personen hervestigd, voornamelijk in noord-west Gash Barka. Daar hebben zij een stuk land gekregen en zijn basisvoorzieningen gerealiseerd. De Eritrese regering hoopt op korte termijn de overige 6.000 personen ook te kunnen hervestigen. De tweede categorie, van circa 45.000 *urban expellees*, bestaat uit de relatief meer welgestelden. Zij vonden een verblijf in de steden en kunnen over het algemeen in hun eigen levensonderhoud voorzien of worden door familieleden onderhouden.

Alle gedeporteerden ontvingen bij aankomst een tijdelijke verblijfsvergunning. Het gaat hier om een door ERREC afgegeven *Identification Card for Eritreans Expelled from Ethiopia*, die formeel zes maanden geldig was. Vervolgens

³¹⁰ Doorgaans was sprake van samenwerking tussen Ethiopische en Eritrese instanties, alsmede UNHCR of andere internationale organisaties teneinde goede opvang te kunnen bieden aan de gedeporteerde Eritreeërs.

beoordeelden de immigratie-autoriteiten in elk individueel geval hoe het verblijf verder geregeld moest worden. De overgrote meerderheid (95%) werd door de autoriteiten erkend als Eritreeër, en is dan ook in het bezit gesteld van een Eritrees identiteitsbewijs, een zogenaamde *blue card*. In die gevallen waarin de betrokkene de Eritrese afstamming niet met documenten kon aantonen, werd ook genoeg genomen met de verklaringen van (drie) getuigen.

Volgens UNHCR werden diegenen die vanwege hun Eritrese afkomst uit Ethiopië waren verwijderd en in Eritrea voorzien waren van een *blue card* maar voorheen nooit het Eritrese staatsburgerschap hadden verkregen, in eerste instantie door de Eritrese autoriteiten beschouwd als een bepaalde categorie vluchteling en apart geregistreerd. Tot op heden worden zij echter net zo behandeld als iedere andere Eritrese staatsburger.

Een kleine minderheid van de uit Ethiopië gedeporteerden is er de afgelopen jaren (nog) niet in geslaagd om hun Eritrese afstamming aan te tonen.³¹¹ Het gaat hier om een groep van ongeveer 1.000 personen.

Volgens de Eritrese autoriteiten zijn in die gevallen waarin de Eritrese afstamming niet kon worden aangetoond, de uit Ethiopië gedeporteerden door de immigratie-autoriteiten in het bezit gesteld van een *yellow card*, de verblijfsvergunning voor buitenlanders (zie ook 3.4.1). Deze laatste groep gedeporteerden zou op dezelfde manier behandeld worden als in Eritrea verblijvende Ethiopiërs met een *yellow card*.

Volgens andere bronnen echter beschikt deze laatste groep slechts over door ERREC afgegeven documenten (*green card*), die hen identificeert als uit Ethiopië gedeporteerden (maar dus geen bewijs van Eritrees staatsburgerschap zou zijn). Volgens UNHCR is de status van deze laatste groep gedeporteerden onzeker en lopen zij het risico lastiggevallen en opgepakt te worden. Er zijn gevallen bekend van uit Ethiopië gedeporteerden die in het geheel niet over een identiteitsbewijs beschikken.

De in 2.1 genoemde *Claims Commission* concludeerde in december 2004 dat Ethiopië een substantieel aantal mensen, die zowel de Eritrese als de Ethiopische nationaliteit hadden, rechtmatig hun Ethiopische nationaliteit heeft ontnomen.³¹² Echter, enkele groepen mensen zijn onterecht vanuit Ethiopië gedeporteerd. Zo zijn bepaalde mensen van het platteland (de '*rural expellees*'), die hoogstwaarschijnlijk niet aan het referendum hebben deelgenomen (waarmee ze de Eritrese nationaliteit zouden verkrijgen) en die geen bedreiging vormden voor

³¹¹ De Ethiopische autoriteiten zouden tijdens de deportaties reis- en identiteitspapieren van etnische Eritreeërs hebben vernietigd, waardoor gedeporteerden niet konden voldoen aan de gestelde vereisten voor het verkrijgen van de Eritrese nationaliteit. Ook zijn er berichten dat de Eritrese autoriteiten in de loop van het deportatieproces de vereisten voor het verkrijgen van de Eritrese nationaliteit strakker zijn gaan toepassen.

³¹² EECC Partial Award, Civilians Claims 15, 16, 23 & 27 – 32, part VII.

de Ethiopische staat, onterecht gedeporteerd, op grond van hun Eritrese etniciteit. Bovendien is het voorgekomen dat familieleden van terecht gedeporteerde Eritreeërs, onrechtmatig het land uit zijn gezet door de Ethiopische autoriteiten.³¹³ Het is onduidelijk of de Ethiopische autoriteiten naar aanleiding van deze bevindingen de gedeporteerden hun Ethiopische nationaliteit zullen teruggeven of dat de gedeporteerden het recht krijgen terug te keren naar Ethiopië.

Personen van Eritrese afkomst die nog in Ethiopië verblijven, hebben te maken met discriminatie op de arbeidsmarkt in Ethiopië. Om die reden kozen in de verslagperiode opnieuw personen van Eritrese afkomst uit Ethiopië ervoor naar Eritrea terug te keren, maar in kleinere aantallen dan voorheen.³¹⁴ Het is mogelijk dat dit lagere aantal het gevolg is van de in januari 2004 door de Ethiopische regering genomen maatregelen, gericht op het verbeteren van de verblijfsstatus van Eritreeërs in Ethiopië.³¹⁵

Voormalige bewoners van Ethiopië van Eritrese afkomst, afkomstig uit een derde land, zijn evenzeer welkom in Eritrea als de direct uit Ethiopië afkomstige gedeporteerden, mits betrokkenen de Eritrese nationaliteit kunnen aantonen. Indien zij dit niet kunnen aantonen, zullen zij vanuit dat derde land een verblijfsvergunning als vreemdeling in Eritrea moeten aanvragen. De Eritrese ambassades in derde landen kunnen zonodig behulpzaam zijn bij het verzamelen van bewijs van de Eritrese nationaliteit.

Repatrianten kunnen van ERREC de eerste twee maanden voedsel en andere hulpgoederen krijgen. In het kader van de reïntegratie, met name van binnenlands ontheemden en verbanningen worden onder meer watersystemen aangelegd, scholen gebouwd en gezondheidscentra opgericht.

Nederland heeft met Ethiopië noch Sudan een aparte T&O (Terug- en Overname) overeenkomst inzake Eritrese vluchtelingen. Wel hebben beide landen de Overeenkomst van Cotonou ondertekend en geratificeerd.³¹⁶

³¹³ EECC Partial Award, Civilians Claims 15, 16, 23 & 27 – 32, part VIII.

³¹⁴ Op 19 maart 2004 repatrieerden uit Ethiopië onder begeleiding van ICRC 81 personen van Eritrese afkomst. UNSC, Progress report of the Secretary-General on Ethiopia and Eritrea, 7 juli 2004, S/2004/543 en OHCHR, Human rights component of UN Peace Mission (UNMEE), Ethiopia/Eritrea, quarterly report may to july 2004

³¹⁵ Voor nadere informatie over deze door de Ethiopische regering genomen maatregelen verwijs ik naar het algemeen ambtsbericht Ethiopië van februari 2005, paragraaf 3.4.3.

³¹⁶ De overeenkomst (het is geen officieel verdrag) van Cotonou is een partnerschapsovereenkomst tussen de ACS-landen (Staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan) en de EU en haar lidstaten. De overeenkomst besteedt onder meer aandacht aan humanitaire hulpverlening, zoals hulp aan vluchtelingen. De overeenkomst voorziet ook in de mogelijkheid maatregelen te nemen wanneer een partij een essentieel element van de overeenkomst schendt, zoals de eerbiediging van de mensenrechten. Verder verplicht de overeenkomst van Cotonou de betreffende landen om bij

Terugkeer van (illegale) migranten en asielzoekers

In oktober 2002 werden ruim 200 Eritreeërs³¹⁷ door Malta verwijderd naar Eritrea. De Eritrese autoriteiten verklaarden dat de Eritreeërs, die waren gedeporteerd uit Malta, zijn teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaats. Echter, volgens andere bronnen, zijn de in 2002 door Malta verwijderde Eritreeërs, die om uiteenlopende redenen Eritrea waren ontvlucht (het betrof met name deserteurs en dienstplichtontduikers), bij terugkeer onmiddellijk gearresteerd en gedetineerd zonder aanklacht of nadere verklaring. Naar verluidt zitten de meesten gevangen in geheime gevangenissen op het Dahlak Kebir eiland.³¹⁸

Er zijn berichten dat personen met kinderen en personen boven de 40 jaar vrij snel zijn vrijgelaten maar de overigen zouden nog steeds onder slechte omstandigheden (dwangarbeid, marteling, etc) in verschillende (geheime) detentiecentra in Eritrea worden vastgehouden en van de buitenwereld worden afgeschermd. Een aantal gevangenen zou inmiddels zijn overleden als gevolg van ziekte en verwondingen. Een 30-tal gevangenen zou er in geslaagd zijn te ontsnappen naar Sudan. Minstens één persoon zou tijdens een ontsnappingspoging zijn doodgeschoten.³¹⁹ Een bron vermeldt dat één van de gevangenen tijdelijk in een ziekenhuis in Asmara verbleef, waarna hij weer is teruggebracht naar het Dahlak Kebir eiland.

Volgens berichten van *Amnesty International* stuurde Libië op 21 juli 2004 110 Eritreeërs naar Eritrea. Het zou hierbij gaan om Eritreeërs die in Libië gevangen zaten wegens illegale inreis en Eritreeërs die tijdens ‘veegacties’ in Libië waren opgepakt. Een groot deel van de groep Eritreeërs zou bestaan uit deserteurs en dienstplichtontduikers. De uitgezette Eritreeërs zouden bij aankomst in Eritrea zijn overgebracht naar de afgelegen Ghel’alo gevangenis in Oost-Eritrea. Tot op heden is niets van hen vernomen³²⁰ en is het onbekend waar zij verblijven. Volgens Amnesty International zouden zij zich momenteel in geheime detentiecentra op het Dahlak Kebir eiland bevinden onder moeilijke leefomstandigheden.³²¹

In augustus 2004 werd een groep van 75 Eritrese vluchtelingen³²² per vliegtuig Libië uitgezet naar Eritrea. Een aantal vluchtelingen slaagde erin de bemanning

onderhandelingen over een nadere T&O-overeenkomst ook aandacht te besteden aan terugkeer- en overname van onderdanen uit derde landen en staatlozen.

³¹⁷ Amnesty International USA bericht over 232 Eritreeërs die vanuit Malta zijn gedeporteerd.

³¹⁸ Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 241 en UK Home Office *Eritrea*, oktober 2005, paragraaf 6.162 – 6.173.

³¹⁹ Home Office UK, *Eritrea, Country Assessment, oktober 2003*; UNHCR: *UNHCR position on return of rejected asylum seekers to Eritrea*, Amnesty International, *Eritrea: ‘You have no right to ask’ – Government resists scrutiny on human rights*, AFR 64/003/2004, mei 2004 en Amnesty International MDE 19/014/2004 d.d. 6 september 2004

³²⁰ Freedom House, *Countries at the crossroads 2005*, p. 241.

³²¹ Amnesty International, MDE 19/012/2004 d.d. 28.07.2004 en MDE 19/014/2004 d.d. 6 september 2004

³²² Volgens een bericht van de BBC ging het hier om 76 Eritreeërs. BBC News (31-08-04) “Eritrean ‘hijackers’ go on trial.”

van het vliegtuig te overheersen en te dwingen het toestel in Khartoem te laten landen. Een groep van ongeveer 15 Eritreeërs werd op 2 september 2004 in Khartoem in eerste aanleg veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar, gevolgd door deportatie naar Eritrea. Zij werden in hoger beroep veroordeeld tot 4 jaar gevangenisstraf wegens vliegtuigkaping.³²³ De overige 60 Eritrese vluchtelingen kregen asiel in Sudan. Uit interviews met de groep vluchtelingen bleek dat de meeste mannelijke vluchtelingen gedeserteerd waren uit het Eritrese leger dan wel de nationale dienstplicht hadden ontrokken.³²⁴

Rond mei 2005 werd UNHCR de toegang tot het vliegveld van Asmara ontzegd toen deze organisatie zeven Eritreeërs, die per ongeluk naar Saudi-Arabië waren gevaren, wilde opvangen.³²⁵ Vier dagen later heeft UNHCR hen wel kunnen bezoeken. De zeven mensen waren ondervraagd door de nationale veiligheidsdienst; vervolgens mochten zij naar huis terugkeren.³²⁶

4.3 Minderjarigen

Binnen het ministerie van Arbeid en Welzijn is een speciale afdeling Kinderzaken ingesteld om toezicht te houden op de rechten en het welzijn van kinderen.

Onderwijs

Primair onderwijs is kosteloos en verplicht in de leeftijd van 7 tot 13 jaar. Slechts 40% van de kinderen in de leerplichtige leeftijd volgt echter daadwerkelijk onderwijs. Een reden hiervoor is dat, ondanks dat dit onderwijs gratis is, de ouders wel de schoolspullen, uniformen en de vervoerskosten moeten betalen.³²⁷ In 2003 was naar schatting 41% van de Eritreeërs analfabeet; gemiddeld 30% van de mannen en 52% van de vrouwen.³²⁸ Secundair onderwijs is niet gratis en het is op vrijwillige basis. De bezettingsgraad van het secundair onderwijs is 22%.³²⁹

Op het platteland verlaten veel kinderen, met name meisjes, al vroeg het onderwijs om thuis of op het land te gaan werken. De overheid stimuleert op verschillende

³²³ Amnesty International USA. Eritrea: Amnesty International's Human Rights Concerns (zonder datum).

³²⁴ Persbericht Reuters 07.09.2004 en Amnesty International MDE 19/014/2004. Volgens informatie van *Amnesty International* zouden minstens 130 Eritreeërs nog in Libië in detentie verblijven en ook vrozen voor gedwongen uitzetting.

³²⁵ Deze zeven mannen zaten op een boot die door andere Eritreeërs via Saudi-Arabië werd omgeleid.

³²⁶ Er werden door de Eritrese autoriteiten geen voorwaarden gesteld zoals het ondertekenen van documenten. UNHCR heeft de zeven mensen het standaard pakket gegeven, dat elke terugkerende Eritreeër ontvangt.

³²⁷ US Department of Labor, Bureau of International Labor Affairs.

³²⁸ CIA *World Factbook* (laatstelijk bijgewerkt op 01-11-05).

³²⁹ UNDP, *Human Development Report 2005*, 7 september 2005, p. 261.

manieren dat meer meisjes onderwijs gaan volgen. De stimulans bestaat onder meer uit het verstrekken van beurzen en extra voedsel op scholen.

Er is op alle niveaus een tekort aan scholen en leerkrachten. De laatste jaren zijn er echter veel nieuwe scholen geopend, met name in buitenwijken van steden. Er worden ongeveer 30 nieuwe scholen per jaar gebouwd. De kwaliteit van de leerkrachten is slecht te noemen. De leerkrachten vervullen vaak hun nationale dienstplicht voor de klas. Dit betekent dat zij een laag salaris krijgen, soms vakken moeten onderwijzen die niet aansluiten op hun opleiding en in regio's geplaatst worden waarvan zij de lokale taal niet spreken, waardoor ze vaak niet geaccepteerd worden.

Met ingang van het schooljaar 2003/2004 heeft de Eritrese regering een nieuwe opzet van het onderwijssysteem geïntroduceerd. Niveau (*grade*) 1 tot en met 8 is voor alle Eritrese kinderen verplicht. Niveau 1 tot en met 5 heet de 'elementary school' en niveau 6 tot en met 8 is de 'middle school'. Senior middelbaar onderwijs loopt van niveau (*grade*) 9 tot en met 12, waarbij het onderwijs van niveau (*grade*) 12 uitsluitend plaats vindt aan de Warsay-Yikealo High School in Sawa.³³⁰ Dit twaalfde schooljaar bestaat uit regulier onderwijs en militaire training. Degenen die daarvoor kwalificeren kunnen verder studeren. Dit gebeurt met name aan de technische hogescholen zoals Mai Nefhi. Van de andere leerlingen wordt verwacht dat zij de nationale dienstplicht gaan vervullen. Bovendien moeten de studenten voorafgaand aan niveau (*grade*) 12 in Sawa een militaire training volgen van drie maanden (juli tot en met september). De reden waarom de Eritrese regering voor deze opzet heeft gekozen is om zo het onderwijs een nieuwe impuls te geven. De Eritrese regering meldde dat kinderen les krijgen op Sawa doordat er een gebrek aan klaslokalen op andere plaatsen zou zijn; bovendien zou het volgens de regering een tijdelijke oplossing betreffen.

Volgens berichten zou de locatie van niveau (*grade*) 12 op nogal wat weerstand in de samenleving zijn gestuit. Ouders zouden geacht worden om in belangrijke mate financieel bij te dragen in deze nieuwe opzet. Bovendien zouden ouders er huiverig voor zijn om met name hun dochter naar Sawa te laten gaan. Slechts een klein deel van de studenten van niveau (*grade*) 12 zou dan ook van het vrouwelijk geslacht zijn. Ook internationaal (VN, NGO's) was er kritiek. De belangrijkste punten van kritiek waren: de gedwongen scheiding van ouders en kinderen, het effect op de onderwijsdeelname van meisjes en het feit dat Sawa een militair trainingskamp is. Volgens de Eritrese autoriteiten zijn de militaire- en onderwijsfaciliteiten strikt gescheiden.

Volgens het Eritrese ministerie van Onderwijs is er geen verplichting voor de studenten om zich na niveau (*grade*) 11 aan te melden voor het 12e niveau (*grade*). Dit betekent echter dat men dan geen diploma krijgt. Bovendien dient men niveau

³³⁰

IRIN d.d. 22.05.2003

12 af te ronden alvorens toegelaten te kunnen worden op de universiteit of een van de colleges. Naar verluidt kunnen vrouwen soms toch hun middelbare schooldiploma halen door, in plaats van niveau 12 op Sawa te volgen, lessen te nemen bij een avondschool, nadat zij hun militaire dienstplicht hebben vervuld.³³¹

De dienstplicht wordt uitgesteld voor studenten tot na hun afstuderen. Afgestudeerdiploma's worden pas afgegeven na afronding van de dienstplicht.³³² Naar verluidt hebben studenten soms jaren op hun diploma moeten wachten en konden zij in die tijd niet werken. In de zomer van 2005 heeft een grote groep studenten uiteindelijk hun diploma ontvangen.

Volgens de meeste bronnen heeft de universiteit van Asmara in 2003, 2004 en in 2005 geen nieuwe studenten aangenomen. Volgens één bron studeren aan de universiteit ongeveer 6.000 studenten, die vóór 2003 hun studie zijn begonnen. Volgens de Eritrese autoriteiten is de reden voor het niet toelaten van nieuwe studenten op de universiteit dat er verschillende nieuwe hogescholen of colleges zijn gebouwd waar mensen kunnen studeren. Een andere bron vermeldt echter dat de universiteit wel nieuwe studenten aanneemt.

Zomerwerkprogramma

In Eritrea worden middelbare scholieren ingezet voor de opbouw van het land tijdens een zomerwerkprogramma. Dit programma is een jaarlijkse gebeurtenis en het is verplicht voor leerlingen van niveaus 9 tot en met 11. De duur is ongeveer twee maanden en het werk bestaat voornamelijk uit het planten van bomen, het meehelpen bij de oogst en het (ver)bouwen van huizen. Volgens de overheid is het een manier om de theorie die de kinderen op school leren in de praktijk te brengen. Leerlingen uit Asmara verblijven bijvoorbeeld in Gash Barka en komen zo in contact met andere mensen en andere stammen. De leerlingen krijgen geen loon, maar wel voedsel en vervoer. Het werk is passend voor de kinderen. Het is in het verleden voorgekomen dat leerlingen geslagen werden wegens het bezit van bijbels en dat leerlingen als bestraffing werden vastgezet in vrachtcontainers.³³³

Meerderjarigheid

Traditioneel maken minderjarigen in Eritrea deel uit van het uitgebreide familienetwerk, dat de functie heeft van een sociaal vangnet. Het gewoonterecht omtrent minder- en meerderjarigheid verschilt per regio en per etnische groep. Zo wordt in één bepaalde traditie een jongen 'meerderjarig' als de gemeenschap hem als voldoende volwassen beschouwt, hetgeen tussen de 13 en 20 jaar kan zijn. De rituelen die ermee gepaard gaan, kunnen 40 dagen duren. Daarna wordt de jongen

³³¹ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006, paragraaf 5.

³³² Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 7.

³³³ Child Soldiers Global Report 2004 Eritrea. Zie ook: Amnesty International (18-09-03) "57 male and female students – member of minority churches." (UA 269/03)

als meerderjarig beschouwd en kan hij ook als zodanig participeren in de gemeenschap.

Hoewel officieel het burgerlijk recht geldt, prevaleert in de praktijk het gewoonterecht, vooral in veel landelijke gebieden. Volgens het Eritrese burgerlijk recht (de *Transitional Civil Code*) is 18 jaar de meerderjarigheidsleeftijd. Ook kan de formele meerderjarigheid worden bereikt door een huwelijk. Minderjarigen mogen in het huwelijk treden, mits het een vrijwillige overeenkomst is en de voogd toestemming heeft gegeven. In de praktijk komt het voor dat meisjes worden uitgehuwelijkt in de leeftijd tussen de 13 en 15 jaar. In bepaalde etnische groepen, zoals de Nara, is trouwen daarentegen pas toegestaan als de vrouw 18 en de man 20 jaar oud is. Onder moslims wordt echter vaak veel jonger getrouwd. Bijna de helft van de meisjes in Eritrea trouwt wanneer zij jonger zijn dan 18 jaar; volgens een onderzoek uit 2002 was 48% van de vrouwen getrouwd op het moment dat zij de leeftijd van 18 jaar bereikten.

Kinderarbeid

Wat betreft arbeid in loondienst stelt de Eritrese wetgeving dat kinderen onder de 14 jaar niet mogen werken, terwijl in de leeftijd van 14 tot 18 jaar bepaalde beperkingen gelden. Enkele van deze beperkingen zijn dat kinderen van 14 tot 18 jaar slechts mogen werken van zes uur 's ochtends tot zes uur 's avonds, en in dat tijdsbestek maximaal 7 uur. Bovendien is het niet toegestaan dat zij zware dingen tillen, in contact komen met giftige chemicaliën of met gevaarlijke machines werken.³³⁴ In de leeftijdscategorie van 14-18 jaar hebben kinderen het recht een inkomen te ontvangen. In de praktijk komt kinderarbeid echter op aanzienlijke schaal voor.³³⁵

Weeskinderen

Kinderen vormen een kwetsbare groep in Eritrea. Vooral voor straatkinderen en kinderen van ontheemden zijn de levensomstandigheden slecht; zorgen om kleding, huisvesting en voedsel, weinig mogelijkheden voor onderwijs, geweld en seksueel misbruik.

Periodes van ontbering, zoals de lange onafhankelijkheidsstrijd van Eritrea, droogten en laatstelijk de oorlog met Ethiopië hebben de traditionele familiestructuur onder druk gezet. Het grote aantal wezen is één van de belangrijkste sociale problemen. De Eritrese overheid spreekt van wezen indien één of beide ouders van iemand jonger dan 18 jaar zijn overleden.³³⁶

³³⁴ US Department of Labor, Bureau of International Labor Affairs. The Department of Labor's 2004 findings on the worst forms of child labor, 19 april 2004.

³³⁵ Eritrea heeft wel de Minimum Age Convention 1973 geratificeerd.

³³⁶ Eritrean Ministry of Education: Community based social reintegration of disadvantaged children (ongedateerd), pagina 3.

In 1992 waren er 90.000 wezen in Eritrea. In eerste instantie wordt getracht betrokkene te herenigen met meer of minder directe familie. Deze familie wordt door de lokale kantoren van het ministerie van *Labour & Human Welfare* opgespoord. Indien het kind bij familie geplaatst wordt, krijgt de ontvangende familie economische steun. De financiële situatie van de families wordt in ogenschouw genomen; arme families krijgen hulp, bijvoorbeeld in de vorm van kleine winkeltjes of vee (kippen, schapen, kamelen). De families krijgen geen contant geld. De totale kosten van steun per familie bedragen maximaal 10.000 nakfa.³³⁷ Sinds 1992 zijn op deze wijze ruim 60.000 wezen met hun familie verenigd. Bij selectie van de doelgroep wordt voorrang gegeven aan die kinderen die beide ouders hebben verloren en anderszins kwetsbare groepen kinderen (bijvoorbeeld kinderen met handicaps).

Naast het herenigingsprogramma bestaat er ook een adoptieprogramma, ondanks dat adoptie niet gebruikelijk is. Sinds 1993 zijn dan ook slechts 220 kinderen in Eritrea geadopteerd.

Kinderen worden in groepshuizen geplaatst indien geen familie van hen is gevonden. Deze groepshuizen worden door tien tot twaalf kinderen bewoond. De huizen zijn geplaatst in woongemeenschappen en zien eruit als gewone woonhuizen. Zij worden geleid door twee ‘moeders’ die een training hebben gekregen van drie maanden. Momenteel bestaan er 27 groepshuizen in Eritrea. De kinderen worden in huizen geplaatst die in het gebied staan waar zij zelf vandaan komen. Kinderen in de leeftijdscategorie van 5 tot 18 jaar kunnen in deze groepstehuizen verblijven.³³⁸ Kinderen in deze leeftijdscategorie kunnen in beginsel altijd instromen, al komt dit bij kinderen van 12 tot 18 jaar weinig voor; zij worden meestal bij familieleden ondergebracht of in hun gemeenschappen.

In een evaluatie uit 1998 werd vastgesteld dat deze tehuizen goed functioneren en dat de leefomstandigheden van de wezen niet onder doen voor die van niet-weeskinderen in Eritrea. UNICEF is van oordeel dat ze een adequate oplossing vormen voor de bescherming van kwetsbare kinderen.

Momenteel bestaat er één door de overheid beheerd weeshuis in Eritrea, waar 45 kinderen wonen. Kinderen kunnen in een weeshuis terecht indien zij in de leeftijdscategorie vallen van 0 tot en met 4 jaar.³³⁹ Vervolgens worden zij overgebracht naar een van de groepshuizen.

³³⁷ Dit gelijk aan ongeveer € 500,-

³³⁸ De kinderen die in de groepstehuizen verblijven worden voorzien van een beroepsopleiding (*vocational training*) en zij worden eventueel voorbereid op hoger onderwijs.

³³⁹ Ook het groepshuis dat bezocht is tijdens het bezoek aan Asmara zag er goed uit; dit was echter wel een groepshuis vlakbij Asmara, in een dorp waar verschillende hulpprojecten waren opgestart door de overheid.

De *Eritrean Relief and Refugees Commission* (ERREC), verantwoordelijk voor hulp aan ontheemden en terugkerende vluchtelingen, heeft zich ontfermd met de onbegeleide kinderen onder de uit Ethiopië gedeporteerden, naar schatting zo'n 450 kinderen. Deze kinderen werden na een eerste opvang door ERREC onder de hoede gebracht van het ministerie van *Labour & Human Welfare*. Naar verluidt zijn deze kinderen vervolgens ondergebracht bij families. Men heeft (nog) geen ervaring opgedaan met terugkerende minderjarige asielzoekers.

Kindsoldaten

In principe geldt de dienstplicht voor mensen van 18 jaar en ouder. Ten tijde van de oorlog met Ethiopië zouden minderjarigen in het leger zijn ingezet, gedeeltelijk als gevolg van onbekendheid met hun leeftijd door het ontbreken van een systematische geboorteregistratie. Ook na de oorlog met Ethiopië bleven er berichten dat minderjarigen systematisch in het leger zouden worden ingezet. Deze berichten kunnen echter niet bevestigd worden.³⁴⁰ De Eritrese regering ontkent de rekrutering van minderjarigen maar sluit niet uit dat er bij de rekrutering fouten kunnen worden gemaakt als gevolg van een gebrekkige geboorteregistratie. Het is dus mogelijk dat minderjarigen vanwege geen of onjuiste identiteitspapieren in het leger terecht komen. Er zijn berichten dat sommige ouders vergeefs hebben geprobeerd hun gerekruteerde, minderjarige kinderen uit dienst te krijgen.

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

Een groot aantal VN-organisaties is vertegenwoordigd en operationeel in Eritrea. Het merendeel hiervan is onder andere actief op het terrein van noodhulp. De VN heeft in samenwerking met de Eritrese overheid een belangrijke rol gespeeld in de verbetering van de slechte humanitaire situatie die als gevolg van oorlog en droogte was ontstaan.

UNHCR in Eritrea houdt zich onder meer bezig met de repatriëring van de in Sudan verblijvende vluchtelingen. In augustus 2005 verbleven ongeveer 110.000 Eritreeërs in 12 Sudanese vluchtelingenkampen.³⁴¹

In april 2000 sloten de regeringen van Sudan en Eritrea en UNHCR een tripartiete overeenkomst, die het juridisch kader vormt van het programma voor terugkeer naar en reïntegratie in Eritrea. Op verzoek van de Eritrese regering faciliteert UNHCR de terugkeer van vluchtelingen naar Eritrea. Het repatriëringsprogramma is in mei 2001 daadwerkelijk van start gegaan. Sinds 2000 zijn ongeveer 120.000 Eritrese vluchtelingen op vrijwillige basis met behulp van UNHCR vanuit Oost-

³⁴⁰ Een speciale vertegenwoordiger van de VN rapporteerde in mei 2002 geen systematisch gebruik van kindsoldaten in Eritrea en Ethiopië gezien te hebben.

³⁴¹ UNHCR *Sudan Operations Eastern Sudan*, augustus 2005, p. 1.

Sudan naar Eritrea teruggekeerd³⁴², zowel ‘oude’ vluchtelingen (van de burgeroorlog in de jaren ’70 en ’80) als ‘nieuwe’ vluchtelingen van de oorlog met Ethiopië. Er zijn UNHCR geen gevallen bekend waarin teruggekeerde vluchtelingen vanwege hun vlucht problemen van de zijde van de autoriteiten ondervonden. Het gaat hier om mensen die groepsgewijs en vooral vanwege de oorlog gevlucht waren.

De hulp van UNHCR aan terugkerende vluchtelingen bestaat uit een pakket maandelijks voedselrantsoenen gedurende een periode van tien maanden, landbouwgereedschap, zaaizaden, dekens, keukenuitrusting, huisvestingsmateriaal, alsmede een gift in lokale valuta ter waarde van USD 200,- per gezin. Verder financiert UNHCR het transport inclusief de verhuizing van persoonlijke eigendommen. Ook worden deze terugkerende vluchtelingen geholpen bij reïntegratie in de Eritrese maatschappij.³⁴³ De meeste vluchtelingen keren terug naar Gash-Barka.

In 2006 zal UNHCR zich inzetten voor duurzame reïntegratie van 3.000 terugkerende Eritreeërs uit Sudan. Bovendien zal het doorgaan met de hulp bij de reïntegratie van ongeveer 17.000 personen die nu nog in de belangrijkste vluchtelingenkampen verblijven.³⁴⁴ UNHCR beheert twee vluchtelingenkampen in Eritrea; één in Em Kulu waar 3.500 vluchtelingen verblijven, en één in Gash Barka, met 700 teruggekeerde vluchtelingen.

De terugkerende vluchtelingen worden daarnaast door de VN voor een jaar van voedsel voorzien. Ook krijgen zij van de Eritrese regering een stuk land (één hectare) en krijgen zaaigoed van de VN³⁴⁵, en dienstplichtige vluchtelingen krijgen voor een jaar uitstel van nationale dienstplicht.³⁴⁶

In april 2002 nam UNHCR het besluit om per 31 december 2002 over te gaan tot beëindiging van de (prima facie) vluchtelingenstatus van Eritrese vluchtelingen, die vóór 1991 of tijdens de recente grensoorlog naar Sudan zijn gevlucht. Voor de mogelijkheden die deze categorie Eritrese vluchtelingen momenteel heeft wordt verwezen naar het algemeen ambtsbericht Eritrea van januari 2005.

De beëindiging van de vluchtelingenstatus door UNHCR voor Eritrese vluchtelingen had uitsluitend betrekking op vluchtelingen die hun land waren ontvlucht als gevolg van de oorlog. Eritrese vluchtelingen die uit vrees voor vervolging hun land zijn ontvlucht blijven in aanmerking komen voor een

³⁴² UNHCR *Global Appeal 2006*, p. 143.

³⁴³ UNHCR *Global Appeal 2006*, p. 142.

³⁴⁴ UNHCR *Global Appeal 2006*, p. 143.

³⁴⁵ Global IDP Database (Norwegian Refugee Council) “*Profile of internal displacement: Eritrea*”, p. 91.

³⁴⁶ Persbericht IRIN d.d. 26.08.2004

vluchtelingenstatus. Van de vluchtelingen die sinds 2000 zijn uitgeweken naar Sudan is 90% inmiddels erkend als vluchteling.

Volgens UNHCR pakken de Sudanese autoriteiten echter regelmatig vreemdelingen op teneinde illegale immigranten op te sporen en uit te zetten. Bevestigd kan worden dat met een zekere regelmaat razzia's in Sudan plaatsvinden en dat daarbij ook Eritreeërs (tijdelijk) gedetineerd kunnen worden. De afgelopen maanden lijkt er sprake te zijn van een afname van dergelijke acties.

UNHCR is in algemene zin van mening dat asielaanvragen van Eritrese asielzoekers zorgvuldig onderzocht dienen te worden. Daarbij beveelt UNHCR landen aan om af te zien van gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers en hen, gelet op de huidige (mensenrechten)situatie in Eritrea, voorlopig bescherming te bieden.³⁴⁷

Amnesty International is van mening dat asielzoekers die vanwege hun geloofsovertuiging Eritrea zijn ontvlucht bij gedwongen terugkeer zullen worden gearresteerd. Zij zouden het risico lopen gemarteld te worden of een arbitraire gevangenisstraf te krijgen, zeker indien zij eerder op grond van hun geloof zijn vastgehouden of indien zij hun dienstplicht hebben ontlopen. Bovendien is de kans aanwezig dat zij vervolgd worden wegens landverraad omdat zij het land zijn ontvlucht.³⁴⁸ In het afgelopen jaar is het voorgekomen dat asielzoekers, die gedwongen moesten terugkeren naar Eritrea, en voormalige vluchtelingen die over een buitenlands staatsburgerschap beschikken, als politieke gevangenen werden gedetineerd in Eritrea.³⁴⁹

4.5 **Beleid andere landen**

*België*³⁵⁰

Elke asielaanvraag wordt op een drietal aspecten beoordeeld: de herkomst van de aanvrager, de geloofwaardigheid van het asielrelaas, alsmede een toets aan de bepalingen van de Geneefse Conventie. Daarbij is er speciale aandacht voor deserteurs, Jehova's getuigen, leden van religieuze minderheidsgroeperingen en personen die kritiek hebben op de regering.

³⁴⁷ UNHCR Position on return of rejected asylum seekers to Eritrea, januari 2004. Een meer recent standpunt van UNHCR is niet beschikbaar.

³⁴⁸ Amnesty International, Religious Persecution Report 2005, 7 december 2005, paragraaf 12.

³⁴⁹ Amnesty International "Position von Amnesty International zur Wegweisung von abgewiesenen Asylsuchenden nach Äthiopien und Eritrea und zur Situation von äthiopischen und eritreischen Asylsuchenden in der Schweiz", p.7. Zie ook: Amnesty International Eritrea Country Report 2005.

³⁵⁰ Deze informatie is verkregen van de Belgische autoriteiten op 17 januari 2006.

België kent geen beleid waarbij het nemen van beslissingen op asielaanvragen van bepaalde categorieën asielzoekers is uitgesteld.

België kent geen vorm van subsidiaire bescherming voor bepaalde categorieën asielzoekers uit Eritrea. Wel kan er bij de beslissing een niet-terugkeer clausule worden toegepast.

België beschouwt terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea in het algemeen als verantwoord. Vanuit België vindt echter geen feitelijke terugkeer plaats omdat de Eritrese autoriteiten geen laissez-passer afgeven. Een afgewezen asielzoeker die via een zogenaamd veilig derde land heeft gereisd, wordt in principe naar dat betreffende land teruggezonden. Bovendien kunnen, conform het Verdrag van Chicago, asielzoekers die via een zogenaamd derde land hebben gereisd, aan de Belgische grens worden tegengehouden. Vervolgens worden zij bij een negatieve beslissing teruggestuurd naar dat derde land.

*Denemarken*³⁵¹

Denemarken maakt geen onderscheid tussen bepaalde groepen of categorieën asielzoekers; ieder asiolverzoek wordt op eigen merites beoordeeld.

Denemarken beschouwt terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea in het algemeen als verantwoord. Volgens de Deense autoriteiten vindt terugkeer van afgewezen Eritrese asielzoekers ook daadwerkelijk plaats.

*Verenigd Koninkrijk*³⁵²

Elke asielaanvraag wordt individueel beoordeeld. Daarbij is er speciale aandacht voor Jehova's getuigen, leden van religieuze minderheidsgroeperingen, alsmede leden van bepaalde politieke groeperingen.

Het is mogelijk dat aan een Eritrese vluchteling vanwege dienstplichtontduiking of desertie een vorm van subsidiaire bescherming wordt verleend. Ook alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) krijgen een vorm van subsidiaire bescherming, evenals vluchtelingen waarbij terugzending vanwege het ontbreken van adequate medische voorzieningen in strijd zou zijn met artikel 3 van de EVRM.

Het Verenigd Koninkrijk beschouwt terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea in het algemeen als verantwoord. De uitgeprocedeerde asielzoeker dient vrijwillig terug te keren naar het land van herkomst. Er is een aantal praktische moeilijkheden met betrekking tot de terugkeer; gedwongen terugkeer is gewoonlijk uitgesloten door problemen met reisdocumenten.

*Zwitserland*³⁵³

Elke asielaanvraag wordt individueel en op eigen merites beoordeeld.

Risicogroepen zijn:

- actieve leden van een oppositiepartij (bijvoorbeeld ELF);

³⁵¹ Deze informatie is verkregen van de Deense autoriteiten op 23 februari 2006.

³⁵² Deze informatie is verkregen van de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk op 10 januari 2006.

³⁵³ Deze informatie is verkregen van de Zwitserse autoriteiten op 8 februari 2006.

- dissidente leden van de regeringspartij;
- journalisten die kritische artikelen tegen de regering publiceren;
- kritische personen in de studentenbeweging.

In individuele gevallen kunnen asielzoekers in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, bijvoorbeeld in het geval van gezondheidsproblemen of het ontbreken van een sociaal- of familienetwerk bij minderjarigen.

Zwitserland beschouwt terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea in het algemeen als verantwoord. Aangezien de Eritrese autoriteiten weigeren mee te werken aan gedwongen terugkeer, vindt feitelijke terugkeer naar Eritrea alleen plaats op vrijwillige basis.

5 Samenvatting

In het grensconflict deden zich in de verslagperiode lange tijd geen nieuwe ontwikkelingen voor. Het grondgebied van Eritrea is relatief veilig, al vinden soms incidenten plaats. Ethiopië weigert nog steeds de beslissing van de Arbitrage Commissie inzake demarcatie van de grens te honoreren. De spanning tussen Eritrea en Ethiopië is tijdens de verslagperiode toegenomen. Het is onduidelijk hoeveel manschappen zich nu aan beide kanten van de grens bevinden en of er mobilisatie-activiteiten plaatsvinden.

De houding van de Eritrese autoriteiten ten opzichte van de VN en NGO's is gedurende de verslagperiode verslechterd. Helikoptervluchten van de UNMEE zijn verboden en in december droeg Eritrea de VN op de westerse manschappen van de UNMEE weg te halen uit Eritrea. Voorts heeft Eritrea de bewegingsvrijheid en activiteiten van NGO's aan banden gelegd en zijn verschillende keren goederen van NGO's in beslag genomen.

Op 13 september 2005 werd het mandaat van UNMEE opnieuw met een half jaar verlengd tot 15 maart 2006. Vervolgens is op 14 maart 2006 het mandaat van UNMEE met één maand verlengd, tot 15 april 2006.

Er bevinden zich naar schatting 3 miljoen mijnen en andere niet-ontplofte explosieven in Eritrea. Door het wegsturen van vrijwel alle buitenlandse ontmijnings-NGO's heeft de voortgang van het ontmijningsproces een flinke vertraging opgelopen.

De humanitaire situatie in Eritrea blijft zorgelijk: internationale voedselhulp blijft noodzakelijk. De economische prognoses zijn ronduit negatief, onder meer vanwege macro-economische instabiliteit en slecht economisch beleid, het grote aantal personen dat zich thans nog in het leger bevindt en het ontbreken van een goed investeringsklimaat. Bovendien heeft de Eritrese regering verschillende stappen genomen die de normale uitvoering van de voedselhulpprogramma's ernstig belemmeren, zoals het uitvaardigen van een NGO-proclamatie die de mogelijkheden voor NGO's sterk heeft beperkt. Ook zijn diverse stappen ondernomen door Eritrea die de relatie tussen het land en donoren onder druk hebben gezet. De Eritrese autoriteiten verhogen gestaag de controle over de economie.

De houding van de regering tegenover binnenlandse politieke oppositie is in de verslagperiode niet gewijzigd. Het is onbekend hoe het de in september 2001 gearresteerde dissidenten van de G-11 vergaat. Onduidelijk blijft op welke termijn algemene verkiezingen zullen plaatsvinden en of de grondwet van 1997 daadwerkelijk zal worden geïmplementeerd.

Gelet op het huidige politieke klimaat in Eritrea is het aannemelijk dat personen die ervan verdacht worden aanhanger van een oppositionele beweging te zijn, bij terugkeer de aandacht van de Eritrese autoriteiten zullen trekken en mogelijk problemen (arrestatie en detentie) zullen ondervinden.

Het verschijningsverbod van de onafhankelijke media is nog steeds van kracht en de journalisten die in september 2001 zijn gearresteerd zitten nog steeds om redenen van 'nationale veiligheid' gevangen.

Sinds februari 2003 hebben de Eritrese autoriteiten honderden leden van de zogenaamde nieuwe religieuze groeperingen opgepakt en voor korte of langere tijd gedetineerd. Ondanks beloftes daartoe van de Eritrese overheid zijn verscheidene nieuwe religies nog steeds niet geregistreerd. Het lijkt alsof de houding van de autoriteiten tegenover Jehova's getuigen minder tolerant is geworden. Jehova's getuigen die dienst weigeren kunnen ernstige problemen ondervinden. Ook leden van vernieuwingsbewegingen binnen de vier gevestigde religies werden opgepakt. Sinds eind 2004 worden steeds vaker hervormingsgezinde personen van de geregistreerde hoofdreligies opgepakt. In juli 2005 is een diaken van de orthodoxe kerk en plaatsvervangend bestuurder van de patriarch gearresteerd en gedwongen afstand te doen van zijn ambt. Zijn huidige verblijfplaats is onbekend. Bovendien is de patriarch van de Eritrese orthodoxe kerk in januari 2006 ontslagen.

Er zijn berichten dat de politie zich in de verslagperiode van tijd tot tijd schuldig maakte aan mishandeling en marteling van gevangenen. De (militaire) politie en veiligheidsdiensten maakten zich in de verslagperiode ook schuldig aan (soms ernstige) mishandeling van dienstplichtontduikers, deserteurs en leden van nieuwe religieuze groeperingen. Dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs werden bestraft met disciplinaire maatregelen als het langdurig blootstellen aan hoge temperaturen of het langdurig binden van handen en voeten, hetgeen in sommige gevallen leidde tot blijvend letsel. Het is onduidelijk in hoeverre mishandeling en marteling door de Eritrese autoriteiten getypeerd kan worden als een structureel verschijnsel.

Dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs worden in de praktijk zonder proces bestraft. Hierbij kan worden gedacht aan taakstraffen, gedwongen tewerkstelling, lijfstraffen en detentie alvorens zij alsnog/opnieuw bij het leger worden ingelijfd. Het is aannemelijk dat de bestraffing van dienstplichtontduikers, dienstweigeraars en deserteurs sterk afhankelijk is van de specifieke omstandigheden van betrokkene, bijvoorbeeld was er sprake van dienstplichtontduiking, dienstweigerings of desertie, vond het in vreedstijd of oorlogstijd plaats, was het destijds bekend bij de autoriteiten, wat was de achtergrond van betrokkene, etc. Ook familieleden van dienstplichtontlopers of deserteurs zijn in sommige gevallen gearresteerd en beschuldigd van medeplichtigheid.

Officieel duurt de dienstplicht 18 maanden. In de praktijk komt het echter veelvuldig dat de dienstplicht veel langer duurt; sommige mensen zitten al 6-10 jaar in dienst. Momenteel is de demobilisatie stopgezet.

De nationaliteitskwestie is in Eritrea een complex onderwerp. De vigerende Eritrese nationaliteitsverordening is qua regelgeving onvolledig en biedt ruimte voor verschillende interpretaties. Ethiopiërs in Eritrea hebben nog steeds te maken met hinder en discriminatie, met name op het gebied van werk en voorzieningen.

Naar schatting 89% van alle vrouwen in Eritrea ondergaat, hetzij als baby, hetzij later in hun jeugd, enigerlei vorm van genitale verminking. Genitale verminking komt overal in het land en in vrijwel alle gemeenschappen voor. Wellicht wordt binnenkort een wet wordt opgesteld die FGM strafbaar stelt.

Er bestaat in Eritrea een systeem van opvang van alleenstaande minderjarigen. In samenwerking met internationale organisaties is een infrastructuur opgezet voor hereniging van wezen met meer of minder directe familie dan wel plaatsing in alternatieve opvang (groepstehuizen) en in het (enige) weeshuis.

Het is onduidelijk of homoseksualiteit formeel strafbaar is. Homoseksuelen ondervinden maatschappelijke discriminatie.

UNHCR faciliteert de terugkeer van Eritrese vluchtelingen uit Sudan. Sinds 2000 zijn in totaal 120.000 vluchtelingen op vrijwillige basis met behulp van UNHCR vanuit Oost-Sudan teruggekeerd naar Eritrea.

Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland en België behandelen asiolverzoeken van Eritreeërs op individuele basis. Wel geven de meeste van deze landen extra aandacht aan een aantal kwetsbare groepen. Deze landen zien in het algemeen geen beleidsmatige bezwaren tegen terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea. Gedwongen verwijdering vanuit deze landen vindt echter nauwelijks plaats vanwege het gebrek aan medewerking van de Eritrese autoriteiten.

UNHCR acht gedwongen terugkeer van afgewezen asielzoekers naar Eritrea niet verantwoord.

Bijlage(n)

I Literatuurlijst

Amnesty International: Position von Amnesty International zur Wegweisung von abgewiesenen Asylsuchenden nach Äthiopien und Eritrea und zur Situation von äthiopischen und eritreischen Asylsuchenden in der Schweiz, ongedateerd;

Amnesty International: Annual Report Eritrea 2005;

Amnesty International: Eritrea, ‘You have no right to ask’ – Government resists scrutiny on human rights, AFR 64/003/2004, mei 2004;

Amnesty International: Religious Persecution Report, AFR/64/0133/2005, 7 december 2005;

Amnesty International: Eritrea, diverse “Urgent Actions”;

CIA: The World Factbook – Eritrea, laatstelijk herzien op 1 november 2005;

Coalition to Stop the Use of Child Soldiers: Child Soldiers Global Report 2004 Eritrea;

Consolidated Appeals Process: Eritrea 2005 Mid Year Review;

Economist Intelligence Unit: Country Profile Eritrea 2005;

Economist Intelligence Unit: Country Reports Eritrea; juni 2003, mei 2004, november 2005 en februari 2006;

Eritrea-Ethiopia Claims Commission: Partial Award, Civilian Claims 15, 16, 23, 27-32 part VII en part VIII;

Freedom House: Countries at the crossroads 2005;

Home Office UK, Immigration and Nationality Directorate, Country Information and Policy Unit: Eritrea, Country Assessment, oktober 2003 en oktober 2004;

Human Rights Watch: Overview of the human rights issues in Eritrea, 2006;

Internal Displacement Monitoring Centre Eritrea: Country IDP Facts, 17-06-05;

Ministry of Education Eritrea: Community based social reintegration of disadvantaged children (ongedateerd);

Norwegian Church Aid: A study on Female Genital Mutilation in Eritrea, april 2003;

Norwegian Refugee Council: Global IDP Database, Profile of internal displacement, mei 2005;

OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs): Situation Report 31-08-05;

OHCHR: Human rights component of UNMEE, Ethiopia/Eritrea, Quarterly reports, februari-april 2004;

OHCHR: Human rights component of UNMEE, Ethiopia/Eritrea, Quarterly reports, mei-juli 2004;

OHCHR: Public Report, African region, quarterly reports of field offices, maart 2005;

UNDP: Human Development Report 2005;

UNHCR: Economic and Social Council. Report on the sixty-first session (14-03-05 / 22-04-05);

UNHCR: Global Appeal 2006;

UNHCR: UNHCR position on return of rejected asylum seekers to Eritrea, januari 2004;

UNHCR: Sudan Operations Eastern Sudan, augustus 2005;

UNICEF: Humanitarian Action: Eritrea donor update 24-11-05;

UNMEE

- media briefing 19-05-05
- media briefing transcript 10-11-05
- media briefing transcript 22-12-05
- media briefing transcript 09-02-06
- press briefing 28-04-05
- press briefing 12-05-05
- press briefing 06-10-05;

UN Security Council: Progress Report of the Secretary General on Ethiopia and Eritrea, 07-07-04 (S/2004/543);

UN Security Council: Progress Report of the Secretary General on Ethiopia and Eritrea, 16-12-04 (S/2004/973);

UN Security Council: Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea, 30-08-05 (S/2005/553);

UN Security Council: Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea, 03-01-06 (S/2006/1);

UN Security Council: Report of the Secretary-General of the UN on Ethiopia and Eritrea, 06-03-06 (S/2006/140);

UN Security Council: Resolution of the Security Council 13-09-05 (S/RES/1622);

UN Security Council: Resolution of the Security Council 14-03-06 (S/RES/1661);

UN Security Council: Statement by the President of the Security Council 07-12-06 (S/PRST/2005/59);

US Department of Labor, Bureau of International Labor Affairs: The Department of Labor's 2004 findings on the worst forms of child labor, 19-04-04;

US Department of State: Background Note: Eritrea, januari 2006;

US Department of State: Country Reports on Human Rights Practices 2003, februari 2004;

US Department of State: Country Reports on Human Rights Practices 2004, februari 2005;

US Department of State: Country Reports on Human Rights Practices 2005, 8 maart 2006;

US Department of State: International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004;

US Department of State: International Religious Freedom Report 2005, 8 november 2005;

World Food Programme: Emergency Report 37, 09-09-05;

World Health Organisation: Eritrea Demographic and Health Survey 2002;

Verschillende nieuwsberichten uit: AFP, AP, IRIN, Reuters, ANP, BBC News, Reliefweb, The Economist, EHDR, CPJ, News24, RSF, Gedab News, DPA, CSW, Xinhua News Agency , Compass Direct, Asmarino Independent News, EHDR-UK;

Wetgeving en verdragen:

- Eritrean Transitional Penal Code
- National Service Proclamation (82/1995)
- NGO Administration Proclamation (145/2005)
- Penal Code Proclamation 1957 (158/1957)

Websites:

- www.afrol.com
- www.ethnologue.com
- www.en.wikipedia.org
- www.icrc.org
- www.mask.org.za
- www.meskerem.net
- www.nca.org
- www.ukblackout.com

II Landkaart

**III Eritrese Nationaliteitsverordening (*Eritrean Nationality Proclamation*)
nr. 21/1992**

IV Beschrijving van de relevante artikelen inzake dienstweigering en desertie in de *National Service Proclamation 82/1995* en de *Eritrean Transitional Penal Code (ETPC)*

V

Documenten

Identiteitskaart

Een identiteitskaart kan vanaf de leeftijd van 18 jaar worden aangevraagd.

Een identiteitskaart dient in persoon te worden aangevraagd (en afgehaald) bij een van de (regionale) kantoren van de Immigratiedienst. Op het platteland zijn er regelmatig campagnes met ‘reizende’ immigratiekantoren.

Betrokkene dient voor het verkrijgen van een identiteitskaart een geboorteakte te overleggen. Bij het ontbreken hiervan kan eventueel worden volstaan met drie Eritrese getuigen van boven de 40 jaar. Ook dient een bewijs van residentie te worden overlegd, een goedkeurende verklaring van de Zoba alsmede kopieën van de identiteitskaarten van de ouders.

Identiteitskaarten worden niet afgegeven aan Jehova’s getuigen. Tot voor kort werden ook geen identiteitskaarten afgegeven aan personen die de nationale dienstplicht nog niet hadden vervuld, met uitzondering van studenten.

Paspoort

Een paspoort dient in persoon te worden aangevraagd (en afgehaald) bij de Centrale Immigratiedienst in Asmara of bij de Eritrese Ambassades in het buitenland.

Betrokkene dient voor het verkrijgen van een paspoort een geldige identiteitskaart te overleggen. Voor minderjarigen dient een ouder of voogd op te treden en moet een geboorteakte van het desbetreffende kind worden overgelegd. Bij de aanvraag dient men ook een bewijs van het vervullen van de dienstplicht te overleggen.

Paspoorten worden niet afgegeven aan Jehova’s getuigen en aan personen die de nationale dienstplicht nog niet hebben vervuld.³⁵⁴

Bij het aanvragen van een paspoort dient de aanvrager aan te geven tot welke kerkelijke gemeenschap hij of zij behoort. Voor zover bekend wordt de aanvraag alleen in behandeling genomen indien de aanvrager aangeeft tot één van de vier gevestigde kerkelijke gemeenschappen te behoren.

Geboorteakte

Een geboorteakte dient te worden aangevraagd bij de gemeentelijke administratie.

Een geboorteakte kan ook door middel van een machtiging worden verkregen.³⁵⁵

Betrokkene dient voor het verkrijgen van een geboorteakte het kerkelijk familie registratieboek (*family registration book*), waarin de geboorte is ingeschreven, te overleggen. Indien de betreffende geboorte niet in een kerkelijk familie

³⁵⁴ Tot eind 2002/begin 2003 konden personen die de nationale dienstplicht nog niet hadden vervuld wel een paspoort krijgen.

³⁵⁵ Voor Eritreeërs woonachtig in het buitenland kan een gemachtigde optreden. De machtiging dient te worden opgemaakt door tussenkomst van een Eritrese ambassade in het buitenland. De ambassades verlenen achter alleen diensten indien betrokkene aan de 2% belasting eis (zie noot 53) hebben voldaan. Voor personen woonachtig in Eritrea is verschijning in persoon noodzakelijk.

registratieboek is ingeschreven, kan via een rechterlijke uitspraak (op basis van drie getuigen) een geboortebewijs worden opgesteld. Vervolgens kan op basis van het geboortebewijs een geboorteakte worden afgegeven.

Huwelijksakte

Een huwelijksakte dient te worden aangevraagd bij de gemeentelijke administratie.

Een huwelijksakte kan ook door middel van een machtiging worden verkregen.³⁵⁶

Betrokkene dient voor het verkrijgen van een huwelijksakte een huwelijksbewijs van de Zoba, van de kerkelijke inzegening of van de islamitische huwelijksvoltrekking te overleggen.

³⁵⁶

Idem.

VI Politieke organisaties

AENF (Alliance of Eritrean National Forces)

Oude naam (tot oktober 2002) van de ENA

DFLE (Democratic Front for the Liberation of Eritrea)

Oppositieele groep onder leiding van Tewelde Gebreselasse. De groep wordt ook wel SAGEM genoemd. Van deze groep hebben zich inmiddels een tweetal nieuwe groeperingen afgesplitst die beiden ook de naam SAGEM claimen.

DMFLE (Democratic Movement for the Liberation of Eritrea)

Oppositieele groep onder leiding van Hamid Turkey. Opereert in Sudan, waar de beweging steun tracht te verwerven onder de Eritrese vluchtelingenpopulatie.

DMLEK (Democratic Movement for the Liberation of Eritrea Kunama)

DMLEK is een gewapende oppositieve Kunamagroepering onder leiding van Kerneolos Osman. De beweging heeft een basis in Addis Abeba en streeft naar autonomie voor de Kunama etnische groep. De beweging heeft vooral steun van Kunama's in de diaspora.

ECP (Eritrean Cooperative Party)

Oppositieele groep onder leiding van Herui Teklu Bairu, opereert vanuit Scandinavië.

EDF (Eritrean Democratic Front)

EDF is een oppositieve groep, opgericht door dissidenten van de EPLF en ELF. Voorzitter is Abraham Negasi. De EDF wil samen met andere oppositieve groeperingen een gemeenschappelijk front tegen de Eritrese regering vormen. Er zijn berichten dat de EDF op korte termijn zal samengaan met de EPM.³⁵⁷

EDP (Eritrean Democratic Party) voorheen EPLF-DP

De Eritrean People's Liberation Front-Democratic Party (EPLF-DP) is in januari 2002 gevormd door PFDJ-dissidenten met als doelstelling 'de instelling van een constitutioneel systeem in overeenstemming met de democratische principes van de geratificeerde Eritrese grondwet'. De G-15 leden die destijds vanwege verblijf in het buitenland niet waren gearresteerd en andere critici van het regeringsbeleid zijn aan deze beweging gelieerd. Een aantal van hen geniet onder meer vanwege hun aandeel in de bevrijdingsstrijd populariteit onder de Eritrese bevolking. Tijdens het eerste partijcongres in februari 2004 werd de naam van de partij gewijzigd in *Eritrean Democratic Party* (EDP). Mesfin Hagos, voormalig minister van Defensie, werd tot voorzitter gekozen en Mohammed Nur Ahmed (voormalig

³⁵⁷

Eritrees ambassadeur in China) tot vice-voorzitter.³⁵⁸ De EDP is vooralsnog alleen actief in het buitenland en heeft haar hoofdkantoor in Khartoem. De EDP wijst gewapend verzet als middel af en wil een nationale dialoog. De EDP maakt geen onderdeel uit van de ENA. In mei 2003 zijn de EPLF-DP en Movement for Democracy and Change (MDC) overeengekomen op termijn volledig samen te gaan. Deze fusie is inmiddels voltooid.

EDRM-Gash Setit (Eritrean Democratic Resistance Movement)

EDRM-Gash Setit is een gewapende oppositionele Kunamagroepering onder leiding van Ismail Nada. De beweging opereert vanuit Ethiopië.

EFDM (Eritrean Federal Democratic Movement)

Oppositionele groep onder leiding van Beshir Isaac.

EIDM (Eritrean Independence Democratic Movement)

Oppositionele groep onder leiding van Dawit Ghebremeskel

EIJ (Eritrean Islamic Jihad)

Deze partij werd eind jaren 80 opgericht met steun van Sudan. Het is een radicale gewapende islamitische oppositiegroep, sinds 1993 gesplitst in een politieke en militaire vleugel. De leider van de politieke vleugel is Sheik Mohamed Arafa.

EIJM (Eritrean Islamic Jihad Movement) / EISM (Eritrean Islamic Salvation Movement)

De EIJM wijzigde haar naam in 1998 in *Eritrean Islamic Salvation Movement* (EISM). De beweging wil met geweld de Eritrese regering omverwerpen en vervangen door een islamitisch regime. De beweging heeft haar basis in Sudan en voert gewapende aanvallen uit in West-Eritrea. De secretaris-generaal van de EISM is Sheik Mohamed Amer.

EIRM (Eritrean Islamic Reform Movement)

EIRM is een gewapende islamitische oppositiegroep, die militair actief is. De EIRM zou de militaire vleugel zijn van de Eritrean People's Congress.

ELF (Eritrean Liberation Front)

Opvolger van de Eritrean Liberation Movement (ELM). Opgericht in 1958 of 1960. Aanhangers vooral onder de Tigre en Arabisch sprekende moslims van de kustgebieden en steden. Begon in 1961 een gewapende strijd tegen de Ethiopische overheersing. Interne strijd leidde in de 70'er jaren tot de vorming van de rivaliserende EPLF. De rivaliserende facties vochten twee burgeroorlogen (1972-1974 en 1980-1981). In de laatste burgeroorlog werd de ELF verslagen en uit

³⁵⁸

EIU, Country Report Eritrea, mei 2004.

Eritrea verdreven. Na 1982 hebben zich opnieuw diverse facties afgesplitst, zoals ELF-CC, ELF-NC, ELF-RC en ELF-UO. Tijdens het tweede congres van de EPLF werd een groot aantal voormalige ELF-leden in de EPLF opgenomen. De leider van de ELF is Abdallah Idriss.

ELF-CC (Eritrean Liberation Front-Central Command)

ELF-CC is in 1982 van de ELF afgesplitst. Het is een marxistische georiënteerde partij. In 1987 stapte een groot aantal aanhangers over naar de EPLF.

ELF-NC (Eritrean Liberation Front-National Command)

ELF-NC is een afsplitsing van de ELF. De leider van de partij is Hassan Ali Assad.

ELF-RC (Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council)

ELF-RC is de belangrijkste afsplitsing van de ELF. In de jaren 80 gevormd door voormalige ELF-leden die zich niet hadden aangesloten bij de EPLF. Haar leider is Seyoum Ogbamichael. Andere prominente leden zijn dr. Habte Tesfamariam en Ibrahim Mohammed Ali. Uit protest tegen vermeende buitenlandse invloed in het AENF verliet de ELF-RC van Seyoum Ogbamichael de AENF en is sindsdien geschorst. In juni 2003 splitste een kleine groep zich van de ELF-RC af uit onvrede met de gevoerde koers. Deze splintergroepering heeft zich eind 2003 weer aangesloten bij de ENA.

De ELF-RC opereert met behulp van een radiostation en een website via welke de huidige regering wordt bekritiseerd. Ze hebben vertegenwoordigingen in Ethiopië en Sudan.

ELF-UO (Eritrean Liberation Front-Unified Organisation)

ELF-UO is een afsplitsing van de ELF. In 1992 is de partij ontbonden en veel leden keerden naar Eritrea terug en werden lid van de EPLF/PFDJ. Sommigen werden benoemd op belangrijke regeringsposities.

ENA (Eritrean National Alliance) voorheen AENF

In 1999 vormden een tiental oppositionele organisaties, w.o. ELF, ELF-RC en EISM een alliantie in Sudan, de *Alliance of Eritrean National Forces* (AENF). Haar doelstelling was om het Eritrese regime met alle mogelijke middelen, inclusief het gebruik van gewapende middelen, omver te werpen. Tijdens de vijfde conferentie van de AENF in oktober 2002 in Addis Abeba hebben zich een aantal nieuwe oppositionele groeperingen aangesloten. Er zijn nu 13 aangesloten leden. Uit protest tegen vermeende buitenlandse invloed in het AENF verliet de ELF-RC van Seyoum Ogbamichael de conferentie en is sindsdien geschorst. De nieuwe naam van de AENF is *Eritrean National Alliance* (ENA) De leider is de voorman van de ELF, Abdallah Idriss. Hirui Tedla Bairu werd gekozen tot secretaris-generaal.

Volgens berichten in mei 2003 zou de ENA een militaire vleugel hebben gevormd. De militaire dreiging van de ENA voor de Eritrese regering wordt echter niet erg groot geacht.

EPC (Eritrean People's Congress)

EPC is een islamitische oppositiegroepering, aangesloten bij de ENA. De EPC zou de politieke vleugel zijn van de EIRM.

EPLF (Eritrean People's Liberation Front)

EPLF werd in 1968/1969 gevormd uit de Popular Liberation Forces (PLF), die zich van de ELF had afgesplitst. EPLF vocht een tweetal burgeroorlogen (1972-1974 en 1980-1981) met de ELF en vocht tegen Ethiopië. EPLF vormde na de onafhankelijkheid in 1993 de regering van Eritrea. Het EPLF werd in 1994 omgevormd tot een politieke organisatie, de People's Front for Democracy and Justice (PFDJ). De leider is Isaias Afwerki, president van Eritrea.

EPLF-DP (Eritrean People's Liberation Front-Democratic Party)

Oude naam (tot februari 2004) van de EDP.

EPM (Eritrean Peoples Movement)

De EPM is in mei 2004 opgericht door voormalige EPLF leider, Adhanom Gebremariam en voormalig ELF leider, Mohammed Ibrahim. Er zijn berichten dat de EPM op korte termijn zal samengaan met de EDF.³⁵⁹

MDC (Movement for Democracy and Change)

Oppositieele groep onder leiding van Semere Kesete. In mei 2003 zijn de EPLF-DP en Movement for Democracy and Change (MDC) overeengekomen op termijn volledig samen te gaan. Deze fusie is inmiddels voltooid.

PFDJ (People's Front for Democracy and Justice)

PFDJ werd in 1994 gevormd uit de EPLF. De leider is Isaias Afwerki, president van Eritrea.

PLF (Popular Liberation Forces)

PLF is een afsplitsing van de ELF, die in 1968/1969 werd omgevormd in de EPLF.

RSADO (Red Sea Afar Democratic Organization)

Deze oppositiele Afar beweging wordt geleid door Ibrahim Haroun. Secretaris-generaal is generaal Amin Ahmmad.

³⁵⁹